

GOSPODARKA MATERIAŁOWA

PAŃSTWOWA KOMISJA PLANOWANIA GOSPODARCZEGO
DEPARTAMENT ZAOPATRZENIA I BILANSÓW MATERIAŁOWYCH

S P I S R Z E C Z Y

	str.		
Na przełomie roku	1	Tryb zaopatrzenia i dystrybucji materiałów bu-	
Aleksander Bem — Gospodarka paliwami stały-	5	dowlanych	33
Mgr Janusz Szymańczyk — Aktualny stan prze-		Tryb zamawiania i dystrybucji sprzętu teletech-	
pisów w zakresie upłynniania nadwyżek ma-		nicznego	36
teriałowo-towarowych oraz przedmiotów ma-		Tryb zaopatrzenia i dystrybucji narzędzi w r. 1952	37
jątku trwałego	8	Tryb zaopatrzenia i rozdzielnictwa w r. 1952 ar-	
Karol Szonert — Centrale handlu krajowego		tykułów odlewniczych instalacyjnych i han-	
a ogólne warunki dostaw towarów pochodzą-		dlowych, fajansów sanitarnych i pomocni-	
cych z importu	15	czych artykułów instalacyjnych	38
Witold Chmielewski — Zadania na 1952 rok		Normy ciepłej odzieży specjalnej dla pracowni-	
w dziedzinie usprawnienia gospodarki maga-		ków zatrudnionych w budownictwie w sezo-	
zynowej	18	nie zimowym 1951/52 roku	41
Inż. M. Pomianowski — Racjonalna gospodarka		Gospodarka drewnem usługowym	42
drewnem usługowym	23	Gospodarka ogumieniem samochodowym	43
N. Kaszkin — Skuteczny sposób wykorzystania		Normy odzieży specjalnej	43
odpadków skórzanych	26	Właściwy wybór przewodów izolowanych dla in-	
I. Czarnocka — Na drodze do dalszego uporząd-		stalacji elektroenergetycznych wewnętrznych	44
kowania gospodarki opakowaniami	28	Pokrycie zapotrzebowania na butelki w roku 1952	44
Dystrybucja sprzętu rolniczego	30	Kontyngenty materiałowe dla Filmu Polskiego	
Tryb zaopatrzenia i dystrybucji artykułów che-		na rok 1952	44
micznych	31	Zasady zaopatrzenia i dystrybucji substancji za-	
		pachowych na 1952 r.	45
		Składanie zamówień na dostawy wyrobów ma-	
		larsko-lakierniczych w roku 1952	46

Na przełomie roku

Numerem niniejszym wchodzimy w trzeci rok Planu 6-letniego, wchodzimy w okres nowych zwiększonych zadań produkcyjnych i inwestycyjnych, dalszego przyspieszenia tempa marszu do socjalizmu.

W miarę wzrostu uprzemysłowienia i dalszego rozwoju naszej gospodarki, zwiększone zadania stają przed służbą zaopatrzenia, której praca rzutuje bezpośrednio na osiągnięcia przedsiębiorstw przemysłowych, zarówno w zakresie wyników produkcyjnych, jak i finansowo-gospodarczych.

Dynamika rozwoju gospodarczego wymaga od służby zaopatrzenia ciągłego i systematycznego ulepszania metod pracy, sprawniejszego wykonywania zadań, wykrywania i rozwiązywania nowych problemów oraz włączania nowych zagadnień do zakresu jej działalności.

W miarę zwiększania się masy zużywanych materiałów w gospodarce narodowej, tym większe szkody przynieść może każde niedociągnięcie w pracy służby zaopatrzenia, każde zaś pozytywne rozwiązanie na tym odcinku, to poważne źródło zwiększenia możliwości produkcyjnych, osiągnięcia znacznych oszczędności finansowych, to możliwość dalszego wyzwolenia rezerw ukrytych w naszym życiu gospodarczym.

Jest rzeczą słuszną przejrzeć na przełomie roku dotychczasowe wyniki, sprecyzować zadania na okres przyszły.

Przeoglądając z perspektywy kilku lat dotychczasowe wyniki pracy służby zaopatrzenia, możemy zanotować szereg bezspornych osiągnięć.

Rok 1951 przyniósł nam dalsze usprawnienie pracy, nowe rozpracowania lub pogłębienia rozwiązywanych już w poprzednich okresach problemów, podniesienie całokształtu pracy na wyższy poziom.

Do pozytywnych osiągnięć możemy niewątpliwie zaliczyć:

USTABILIZOWANIE ZASAD ORGANIZACYJNYCH

Na przestrzeni ubiegłego roku zakończone zostało przejście przemysłu na zdecentralizowany system organizacji operatywnego zaopatrzenia, wyrażające się likwidacją kilku ostatnich central zaopatrzenia materiałowego, przekształceniem ich na działy zaopatrzenia materiałowego w centralnych zarządach przemysłu. Osiągnięciem roku jest również wypracowanie organizacji i metod pracy naczelných komórek zaopatrzenia w resorcie, jakimi są Centralne Zarządy Zaopatrzenia oraz ich jednostek operatywnych — składnic, pozostających na rachunku gospodarczym zaopatrujących zakłady systemem scentralizowanym w usprawiedliwionym koniecznością zakresie.

Nowy system przyspieszył tok pracy służby zaopatrzenia, przyczynił się do jej całkowitego

zespoleń z życiem zakładu, a w konsekwencji do usprawnienia całokształtu pracy. Okres przejściowy, jak zawsze cechujący się pewnymi wstrząsami, przeszła służba zaopatrzenia bez większych zaburzeń.

W nowy okres wchodzimy z ugruntowanymi zasadami, mając za sobą znaczny zasób nowych doświadczeń, które pozwolą nam utrwalić przyjętą zasadę organizacyjną.

POGŁĘBIENIE METODOLOGII PLANOWANIA

Dotychczasowy dorobek na tym odcinku został znacznie pogłębiony. W oparciu o wzory radzieckie skryształizowaliśmy 3-etapową (prace przygotowawcze, projekt planu, plan szczegółowy) metodę planowania, odrzucając z dotychczasowej praktyki balast rzeczy mało istotnych, koncentrując uwagę na zagadnieniach podstawowych, o zasadniczym znaczeniu gospodarczym.

Dzięki tej metodzie praca nad planem zaopatrzenia została rozłożona równomiernie na przestrzeni całego roku, co zapewnia możliwość bardziej precyzyjnego opracowania kryteriów niezbędnych do prawidłowego ustalenia potrzeb materiałowych jak i samego planu. Trzeba stwierdzić, że dotychczas nad planem zaopatrzenia pracowano prawie wyłącznie w okresach poprzedzających termin jego złożenia, co odbijało się w sposób wybitnie ujemny na jakości i dokładności planu. Według zasad ustalonych w roku ubiegłym w kwartale II zbiera się materiały pomocnicze i ustala podstawowe kryteria do planowania, w kwartale III zaś następuje opracowanie projektu planu zużycia, a w kwartale IV opracowanie szczegółowego planu opartego o już zatwierdzone w NPG limity materiałowe i jednostkowe normy zużycia, jak i zadania produkcyjne. Samo zatem rozłożenie pracy nad planem powinno przyczynić się w znacznej mierze do poprawienia jej wyników, oraz zapewnić większe przygotowanie się służby zaopatrzenia do wykonywania tej ważnej pracy.

Uproszczenie metody planowania, wyeliminowanie poważnej ilości pracy papierkowej pozabawionej wielokrotnie istotnego sensu gospodarczego, przyniosło poważne oszczędności pracy, nie zmniejszając przy tym wartości planu.

Odwrotnie należy stwierdzić, że nowa metoda planowania, dając oszczędność w pracy, pozwala jednocześnie na bardziej szczegółową analizę planu i bardziej realne powiązanie go z zadaniami zakładu oraz całokształtem gospodarki materiałowej.

Przy opracowywaniu planu na 1951 r., każda zmiana założeń produkcyjnych, a wielokrotnie także technicznych i finansowych, pociągała za sobą konieczność przerabiania w zasadzie całego materiału z planu zaopatrzenia, który był już opracowany w aktualnej chwili. Ponieważ zmiany takie w okresie „docierania“ planów przedsiębiorstw są niemal nie do uniknięcia, powodowały one konieczność ciągłego powraca-

nia do początku roboty, a że ostateczne decyzje zapadały w okresie tuż przed terminem złożenia planu, nie było już czasu na dokonanie poprawek w planie zaopatrzenia i składano go, aż nazbyt często, bez należytego powiązania z całością planu techniczno-przemysłowo-finansowego.

Opracowanie projektu planu metodą wskaźników, a planu szczegółowego już po zatwierdzeniu NPG, zabezpiecza planistów przed zbędnym poprawianiem całego szeregu żmudnych wyliczeń.

Do poważniejszych osiągnięć nowej metody należy zaliczyć również to, że obecnie PKPG wydaje instrukcje ramowe, a resorty gospodarcze rozpracowują obowiązujące założenia do warunków branżowych podległych mu przemysłom.

W roku ubiegłym nie zachowaliśmy niestety dyscypliny terminów wynikającej z nowej metodologii, co nie pozwoliło jednocześnie na pełne uzewnętrznienie korzyści płynących z jej zasad.

Nie mniejsza to jednak istotnego sensu samej metody, której wprowadzenie w życie wydaje się bezsprzecznie jednym z największych osiągnięć ubiegłego roku.

OSIĄGNIĘCIA W ZAKRESIE NORMOWANIA ZAPASÓW MATERIAŁOWYCH

Zagadnienie to zostało w ciągu ubiegłego roku bardziej szczegółowo rozpracowane; normowanie zapasów zostało oparte o realniejsze od dotychczasowych wskaźniki, jak cykliczność dostaw i zapas minimalny, nie negując jeszcze braków na tym odcinku możemy stwierdzić, że posunęliśmy się o dalszy krok naprzód.

Akcja normowania zapasów materiałowych objęła znacznie większą ilość resortów (7 na rok 1951, 12 na rok 1952). Żywa dyskusja w naszym czasopiśmie wskazuje, że zagadnieniem tym żyły w ciągu roku nie tylko czynniki zwierzchnie, ale potrzebę rozwiązania tego problemu odczuwał głęboko również teren, który wniósł rzeczy nowe i bardzo istotne do dalszego jego rozpracowania.

USTALENIE WŁAŚCIWYCH ZASAD UPŁYNNIANIA NADWYŻEK MATERIAŁOWYCH

Zagadnienie to przez dłuższy czas rozwiązywane było połowicznie, a rezultaty usiłowań rozwiązywania go nie przynosiły większych osiągnięć gospodarczych. Osiągnięciem roku 1951 jest ustalenie jedynej i właściwej drogi przebiegu nadwyżek materiałowych od ich posiadacza do jednostki, która je zużyje — przez centrale handlowe. Pozwoliło to wielu zakładom na pozbycie się większości nadwyżek magazynowych drogą przekazania ich aparatowi zbytu. Dowodem słuszności przyjętych rozwiązań są wyniki uzyskane w II półroczu 1951 r., które wskazują na dużą ilość materiałów, dotąd zalegających bezużytecznie magazyny, obecnie oddanych do obrotu. W r. 1951 skończyliśmy tzw. „akcję upłynniania remanentów“. Gospodarowanie w ramach norm zapasów i stałe

upłynnianie nadwyżek materiałowych staje się normalną, bieżącą czynnością służby zaopatrzenia i jej elementarnym obowiązkiem.

Obowiązujące aktualne przepisy wprowadziły akcję upłynniania remanentów na realne tory, dając przedsiębiorstwu możliwość oczyszczenia magazynów; z drugiej strony sankcje, przewidziane w przedmiotowych przepisach, zwiększając dyscyplinę na tym odcinku, gruntuja w przedsiębiorstwach poczucie odpowiedzialności za wykonaną pracę.

STABILIZACJA REALIZACJI PLANU ZAOPATRZENIA

Usprawnienie planowania w naszej gospodarce daje coraz silniejsze powiązanie planów produkcyjnych z planem zaopatrzenia, co w konsekwencji umożliwia bardziej planową pracę komórek zaopatrzenia. Do ustabilizowania współpracy służby zaopatrzenia z aparatem dystrybucji poważnie przyczyniają się ustalone przez PKPG tryby zaopatrzenia i dystrybucji poszczególnych artykułów. Ścisłe ich stosowanie zarówno przez organizacje zbytu, jak i zaopatrzenia będzie wpływało nie tylko na zabezpieczenie prawidłowego dopływu materiałów do przedsiębiorstw, ale i wyeliminuje wszelką przypadkowość w realizacji planu.

Nasuwą się tutaj, jako ważne zadanie dla aparatu dystrybucji, sprawa ustalenia cykliczności dostaw; jest to zagadnienie przez aparat zbytu stanowczo niedocenione, a bardzo istotne dla usprawnienia całokształtu pracy komórek zaopatrzenia. Podchodzenie do tego problemu ze strony central handlowych jest wielokrotnie biurokratyczne i winno w bieżącym roku ulec całkowitej zmianie.

*

W podanych wyżej zagadnieniach bezspornie mamy jeszcze wiele do ulepszenia, niemniej dotychczasowy dorobek wskazuje, że praca na tych odcinkach postępuje we właściwym kierunku, że coraz szerszy krąg zaopatrzeniowców problemy te analizuje, wnosząc duży wkład w ich rozwiązywanie.

W roku przyszłym powinniśmy dalej pogłębiać nasze osiągnięcia, a przede wszystkim rozszerzyć ich znajomość i zrozumienie ich wagi na możliwie najszersze masy zaopatrzeniowców.

Powinniśmy również położyć specjalny nacisk na te problemy, które jeszcze nie są rozpracowywane, względnie w których osiągnięte dotychczas wyniki są niedostateczne. Jako zadania, które winny być przedmiotem specjalnej uwagi w naszej pracy w roku 1952, stawiamy następujące zagadnienia:

NORMY ŻUŻYCIA

Należy stwierdzić, że zagadnienie to, mimo pewnych osiągnięć w niektórych resortach (Ministerstwo Przemysłu Ciężkiego, Ministerstwo Górnictwa), nie znalazło jeszcze w pełni należytego rozwiązania. Poszczególne resorty gospodarcze winny dla zapewnienia dalszej popra-

wy stanu wypracować — w oparciu o istniejącą ogólną ramową instrukcję w sprawie opracowania norm zużycia — szczegółowe wytyczne dostosowane do branżowych potrzeb danych przemysłów.

Ilość technicznie, naukowo uzasadnionych norm zużycia winna być znacznie powiększona; dotychczas stosowane normy powinny być szczegółowo skontrolowane i uaktualnione.

Nowe normy winny uwzględniać w pełni dynamikę rozwoju zużycia, wynikającą zarówno z postępu techniki, racjonalizatorstwa i zastosowanych usprawnień, jak również z podniesienia poziomu kwalifikacji robotników i ich większego uświadomienia społeczno-politycznego. Bez prawidłowo opracowanych norm nie można myśleć o realnym planowaniu, o należytej kontroli zużycia, a w konsekwencji i o panowaniu nad kosztami materiałowymi.

ZWIĘKSZENIE OSZCZĘDNOŚCI MATERIAŁOWYCH

Plan na rok 1952 zakłada znaczne oszczędności w zużyciu materiałów. Ustalone w planie wskaźniki oszczędnościowe mają charakter obligatoryjny; nie musimy podkreślać jaką wagę zagadnienie to ma w gospodarce państwowej. Powinniśmy wzmóc walkę o maksymalne przekroczenie postawionych przez Państwo zadań, gdyż nasze ukryte rezerwy są jeszcze bezspornie bardzo duże.

Dotychczas nie obserwowaliśmy na tym odcinku dostatecznej dyscypliny; wiele zakładów a nawet poszczególne przemysły nie osiągały planowych zadań; w znacznej liczbie jednostek pozytywne rezultaty były raczej wynikiem przypadku niż planowej akcji. By zadania nakreślone planem były w pełni wykonane, powinien w każdym zakładzie być opracowany ścisły plan działania, plan zastosowania określonych środków technicznych, ekonomicznych i organizacyjnych, zapewniających wykonanie i przekroczenie ustalonego planu oszczędnościowego.

Tylko taki plan zabezpieczy zakład przed przypadkowością osiągniętych wyników. Z planem tym powinni być zapoznani wszyscy pracownicy zakładu, mający wpływ na wyniki gospodarki materiałowej. Kontrola wykonania zadań oszczędnościowych winna być nie mniej ścisła niż kontrola wykonania planów produkcyjnych.

UMOWY PLANOWE

Z obserwacji dotychczasowego stanu możemy obiektywnie stwierdzić, że akcja umów planowych nie zdała egzaminu. Umowy planowe, zgodnie z intencją ustawy, miały zwiększyć dyscyplinę wykonania planów gospodarczych, usprawnić współpracę przy realizacji tych planów, ugruntować zasady rozrachunku gospodarczego, zapewnić przestrzeganie przez jednostki gospodarki socjalistycznej zasad praworządności Polski Ludowej. Zadania postawione ustawą nie zostały spełnione. Sprawa umów została potraktowana zarówno przez aparat dy-

strybucji, jak i służbę zaopatrzenia w sposób formalny, bez zrozumienia ich znaczenia dla całokształtu gospodarki narodowej.

Realizacja planów daleko odbiega od postanowień umów, a stosowanie sankcji za niedotrzymanie warunków ustalonych w umowach należy do przypadków wyjątkowo rzadkich. Na rok przyszły powinny być wyciągnięte wnioski z dotychczasowych doświadczeń. Umowami planowymi winno być objęte znacznie więcej jednostek gospodarczych oraz znacznie szerszy wachlarz artykułów. Należy zdecydowanie przestrzegać postanowień umów, konsekwentnie realizować sankcje przewidziane za wszelkie uchybienia w ich wykonaniu.

Prawidłowe ustalanie treści umów w zakresie realizacji planu i ścisłe ich przestrzeganie to zapewnienie harmonijnego dopływu materiałów do przedsiębiorstw, wyeliminowanie wszelkiej przypadkowości na tym odcinku, a jednocześnie droga do wprowadzenia prawidłowej gospodarki magazynowej i zapewnienia dyscypliny finansowej w zaopatrzeniu.

GOSPODARKA MAGAZYNOWA

Dotychczas mało poświęciliśmy uwagi zagadnieniu techniki magazynowania, mimo że w magazynach przechowywane są olbrzymie ilości materiałów; przez niedocenywanie tego zagadnienia gospodarka narodowa ponosiła poważne straty. Sprawę doraźnego uporządkowania gospodarki magazynowej stawia na porządku dziennym zarządzenie Przewodniczącego PKPG z dnia 7 listopada 1951 r. W tym zakresie powinniśmy wypracować szczegółowe instrukcje, zapewniające należyte przechowywanie i konserwowanie magazynowych materiałów.

Należy również opracować zasady budowy nowych magazynów, by przewidywały one bieżące i rozwojowe potrzeby przedsiębiorstwa.

Specjalną uwagę należy zwrócić na mechanizację przyjmowania i rozładowywania materiałów. Małe usprawnienia na tym odcinku mogą dać poważne oszczędności w zatrudnieniu, przyspieszyć obieg wagonów, zapewnić sprawne działanie magazynów.

ZACIESNIENIE KONTAKTU DOSTAWCY Z ODBIORCĄ

Stawiamy to zagadnienie zarówno w stosunku do dystrybutora, jak i konsumenta; niedociągnięcia obserwujemy tutaj po obu stronach. Zła praca zaopatrzeniowców, mylne lub niedokładne formułowanie zamówień, częste ich zmiany względnie korektury, nieterminowe zgłaszanie zamówień — powodują poważne perturbacje w pracy dystrybutora, pociągają za sobą zmiany produkcyjne u dostawcy, przynosząc mu straty gospodarcze względnie wpływając ujemnie na wykonanie planów produkcji. Z drugiej strony biurokratyczne traktowanie pracy przez aparat dystrybucji, całkowita wielokrotnie przypadkowość dostaw pociąga te same skutki u strony przeciwnej, powoduje dezorganizację gospodarki u odbiorcy. Dystrybutor winien dbać o ścisłe wykonanie planów za-

opatrzenia, a przez obserwację zużycia umieć zachować właściwą hierarchię między odbiorcami. Dystrybutor powinien interesować się tym na jaki cel materiał jest zużywany, umieć doradzić konsumentowi artykuł jak najbardziej ekonomiczny z punktu widzenia odbiorcy lub najbardziej celowy z punktu widzenia gospodarki państwowej. Bezpośredni kontakt producenta z jednostką zużywającą materiał, o który to kontakt winien dbać również dystrybutor, pozwoli wyeliminować szereg niedociągnięć po obu stronach; zużywający zrozumie trudności dostawcy, producent — istotne potrzeby odbiorcy; wzajemna współpraca wyeliminuje z naszej gospodarki straty materiałowe, które dzisiaj obserwujemy, a które są wynikami braku tej współpracy.

Stwierdzić możemy również, że istnieje brak dopasowania ram organizacyjnych handlu do organizacji zaopatrzenia, handel jest znacznie opóźniony w swym rozwoju organizacyjnym. Centrale handlowe niechętnie rezygnują z funkcji kupca, zapoznając istotne zadania i obowiązki dystrybutora. Obserwujemy również brak zainteresowania zagadnieniem zbytu u producenta, stąd powstaje wielokrotnie obserwowane formalistyczne podchodzenie do zagadnień obrotu materiałowego utrudniające sprawność służby zaopatrzenia.

Na odcinku zbytu winno nastąpić w bieżącym roku większe dopasowanie form organizacyjnych do organizacji zaopatrzenia i silniejsze zgranie ich wzajemnej współpracy; handel powinien w coraz większym zakresie docierać do przedsiębiorstw produkcyjnych i zastąpić w ten sposób formalnie zlikwidowaną, a praktycznie jeszcze prowadzoną, operatywną działalność nadzorczych organów zaopatrzenia.

SZKOLENIE SŁUŻBY ZAOPATRZENIA

Dotychczas programy szkół wyższych ani też zawodowych nie obejmowały zagadnień zaopatrzenia, mimo że na każdym niemal odcinku pracy w przemyśle zetknięcie się z problemami zaopatrzenia jest nieuniknione.

Obecni zaopatrzeniowcy — to praktycy, którzy w codziennej walce o wykonanie powierzonych im zadań zdobywają doświadczenia, rozwiązują własnymi siłami problemy teoretyczne, nic też dziwnego, że pracą taką cechuje eksperymentalizm, który zbyt wiele kosztuje gospodarce narodową. Rola zaopatrzenia materiałowego w gospodarce narodowej uzasadnia całkowicie potrzeby szkolenia kadry i konieczność wprowadzenia tego przedmiotu w szkolnictwie, tak by absolwenci zarówno szkół ekonomicznych, jak i technicznych przychodzili do zakładów ze znajomością dotychczasowego dorobku teoretycznego w tym zakresie i by przez twórczy wkład mogli ten dorobek rozwijać.

Należy również doszkolić dotychczasowy personel pracujący w zaopatrzeniu.

Wiele resortów ma już pewien dorobek w akcji szkolenia, jednak akcja ta prowadzona

była w sposób kampanijny, bez cech metodycznego rozpracowania programów i planowego jej ujęcia. Na przestrzeni bieżącego roku winniśmy rozpracować prawidłowe programy szkolenia, nadać akcji charakter planowy, a pracownikom przeszkolonym dać formalne świadectwo, stwierdzające stopień ich przygotowania fachowego. Akcja szkolenia powinna pomóc jednocześnie racjonalnie rozstawić kadry zaopatrzeniowców i zahamować obserwowaną dotychczas płynność w tym zawodzie.

WSPÓŁZAWODNICTWO W ZAOPATRZENIU

Nie trzeba mówić na tym miejscu o twórczej roli współzawodnictwa w dziedzinie produkcyjnej, o wyzwoleniu wielkich rezerw w wydajności, wykorzystaniu maszyn, zmniejszeniu zużycia materiałowego, poprawieniu jakości produkowanych artykułów. Zagadnienie to, poza sporadycznymi wyjątkami, nie stało na porządku dziennym w organizacji komórki zaopatrzenia, mimo że celowość i potrzeba tego ruchu nurtowała wielu zaopatrzeniowców. Nie potrafiliśmy dotychczas wypracować form współzawodnictwa, odpowiadających specyfice naszej pracy i zagadnienie to powinniśmy rozwiązać w roku bieżącym.

ALEKSANDER BEM

Gospodarka paliwami stałymi w zakładach przemysłowych

Normy zużycia paliw

Niezmiernie szybki rozwój przemysłu produkcyjnego i konsumpcyjnego, przedterminowe uruchamianie nowych kotłowni, turbozespołów, często całych zakładów przemysłowych — rosnące zapotrzebowanie gospodarki rolnej i hodowlanej, upowszechnienie węgla, jako podstawowego, taniego i wygodnego paliwa w gospodarstwach domowych, a wreszcie konieczność utrzymywania eksportu węgla i koksu na poziomie, umożliwiającym import niezbędnych maszyn i surowców — oto przyczyny, powodujące **napięcie bilansu węglowego**, w którym przychód, tzn. wydobywanie węgla oraz produkcja koksu i brykietów, wzrasta w zestawieniu z rozchodem, tzn. z zapotrzebowaniem w powolniejszym tempie, wymaga bowiem ogromnych i wieloletnich robót przygotowawczych.

Stan ten — wobec braku poważniejszych rezerw paliwa — byłby wysoce niepokojący, gdyby nie istniały poważne jeszcze możliwości wygospodarowania znacznych ilości paliwa drogą bardziej racjonalnej gospodarki w tym zakresie na wszystkich odcinkach naszego życia gospodarczego.

Pierwszym etapem walki z marnotrawstwem paliwa jest uporządkowanie gospodarki zapasami i uzgodnienie zapisów książkowych z rzeczywistym stanem rezerw. Zarządzenie Prze-

Podaliśmy powyżej zaledwie fragmentarycznie podstawowe — naszym zdaniem — zagadnienia, których rozpracowanie chcemy przeprowadzić na łamach naszego pisma, nie rezygnując z rozwiązania bieżąco powstających problemów.

Uważamy, że podbudowanie tych problemów opracowaniami teoretycznymi jest gwarancją wyeliminowania obserwowanej dotychczas żywiołowości w zaopatrzeniu.

Jesteśmy głęboko przekonani, że wszelki postęp na naszym odcinku będzie mógł być osiągnięty tylko przy ścisłej współpracy jednostek koordynujących pracowników terenu, rozwiązujących praktycznie odgórne koncepcje.

Apelujemy przeto do wszystkich Kolegów Zaopatrzeniowców o szeroką współpracę z naszym pismem. Analizujcie tok pracy i oceniajcie go z Waszego punktu widzenia, wnosząc swoje krytyczne uwagi, dzielcie się z nami notowanymi osiągnięciami, awizujcie napotymane trudności.

Wierzmy, że wspólnymi siłami podniesiemy sprawność służby zaopatrzenia, umożliwimy wykonanie cięższych na niej wielkich zadań gospodarczych i zapewnimy jej należne miejsce w państwowym aparacie przemysłowym.

wodniczącego PKPG z dnia 24 kwietnia 1951 r. Nr 140 w sprawie przeprowadzenia kontroli stanu zapasów węgla i koksu w zakładach przemysłowych, miało na względzie usunięcie istniejących w tej mierze niedociągnięć i zwrócenie uwagi na doniosłość prawidłowego ewidencjonowania zapasów.

Istotnie trudno sobie wyobrazić należytą gospodarkę paliwem, walkę o słuszną normę zużycia, współzawodnictwo w oszczędnym używaniu paliw, w tych licznych niestety zakładach przemysłowych, w których naczelny dyrektor, główny mechanik, planista i zaopatrzeniowiec operują zupełnie fikcyjnymi stanami zapasów, nawet w przybliżeniu nie odpowiadającymi rzeczywistym ilościom. Czym wytłumaczyć opieszałość dyrekcji fabryki i jej centralnego zarządu, alarmujących Centralę Zbytu Węgla dopiero w obliczu groźby unieruchomienia kotłowni o braku paliwa? Jeśli produkcja fabryki jest unormowana, a gospodarka paliwem prowadzona właściwie, to na wiele miesięcy z góry można ustalić jakie będzie zużycie surowców i paliwa, a jeśli od liczb ustalonych z góry nastąpią odchylenia, to mogą to być odchylenia tylko in minus, spowodowane walką o wyższy poziom techniki, o lepszą normę, o niższe koszty własne.

W okresie czerwca i lipca ub. r. odbywały się w Centrali Zbytu Węgla w Katowicach na po-

lecenie Przewodniczącego PKPG konferencji z udziałem Departamentu Zbytu i Transportu Ministerstwa Górnictwa oraz wydelegowanych przez centralne zarządy przemysłów pracowników, odpowiedzialnych za gospodarkę ciepłą. Tematem obrad była rewizja planu na rok 1951 na zasadzie faktycznego wykonania i przewidywanego zużycia paliw do końca bieżącego roku. W wyniku konferencji można stwierdzić, że zakłady przemysłowe, posiadające ustalone techniczne normy zużycia, należą do nielicznych wyjątków. Nie ma takiej gałęzi przemysłu, która w całości mogłaby się poszczycić posiadaniem opracowanych technicznych norm zużycia, a tylko nieliczne mogą wykazać się wyznaczeniem wskaźników o charakterze mobilizującym. Wydaje się przeto, że świadomość doniosłej roli, jaką należy przykładać do oszczędnego zużywania paliw nie znalazła zrozumienia u wielu jeszcze pracowników, odpowiedzialnych za racjonalną gospodarkę w tym zakresie.

Jakże inaczej wytłumaczyć fakt, że przedstawiciele CZP Roszarniczego nie potrafili nie tylko nic powiedzieć o wskaźnikach zużycia, lecz nawet nie mogli podać, jakie ilości paliw zostały zużyte w poszczególnych miesiącach pierwszego półroczu, nie mówiąc już nic o planowanym zużyciu w miesiącach następnych.

Niewątpliwie wyznaczenie technicznych norm zużycia nastęrczać może w licznych wypadkach trudności, wynikające z braku odpowiednich i w potrzebnej ilości zainstalowanych aparatów pomiarowych, jak wodomierzy, aparatów Orsata, paromierzy. Jednakże narzekania na brak aparatury pomiarowej mają charakter powszechny, starania natomiast o uzupełnienie tej aparatury, naprawę istniejących urządzeń, zmianę dotychczasowego stanu rzeczy na lepsze — to objaw raczej sporadyczny.

Konserwatyzm, lęk przed wprowadzaniem ulepszeń, cofanie się przed byle formalną przeszkodą tkwią jeszcze głęboko w umysłach wielu jednostek, odpowiedzialnych za właściwą gospodarkę paliwem.

Uderzający w tym względzie przykład stanowić może wprowadzenie mułu węglowego, jako nowego sortymentu paliwa przemysłowego. Ilek to oporów trzeba było zwalczyć, nim udało się przekonać odbiorców (zresztą jeszcze dotychczas nie wszystkich) o możliwości ekonomicznego użytkowania tego paliwa nie tylko w paleniskach pyłowych, lecz i innych. Obecnie już w dość szerokim zakresie stosuje się wyłącznie lub w różnych procentowo mieszankach to cenne paliwo, do niedawna zalegające bezużytecznie rozległe tereny przykopalniane.

Wykorzenianie tych uprzedzeń, śmiałe podejmowanie prób i upowszechnianie pozytywnych wyników, ustalanie norm zużycia paliwa i walka o ich obniżanie — oto rozległe

a odłogiem prawie dotychczas leżące pole pracy dla wszystkich, mających styczność z paliwem stałym — od palacza i magazyniera aż do kierownika nadrzędnej jednostki włącznie, przy szeroko pojętej współpracy czynnika społecznego i całej załogi zakładu przemysłowego.

Jeśli, z uwagi na istotne trudności uzupełnienia aparatury pomiarowej, ustalenie technicznej normy zużycia jest chwilowo nieosiągalne, wówczas należy obliczyć przynajmniej statystyczny wskaźnik zużycia paliw na jednostkę pary lub na jednostkę produkcji z uwzględnieniem charakterystyki palenisk i kotłów. Na tej podstawie można ustalić **wskaźnik mobilizujący** o charakterze progresywnym, który skłoni nie dość postępowy odłam technicznej obsługi palenisk do szukania rozwiązań, umożliwiających uzyskanie oszczędności w zużywanym paliwie. Normy zużycia, a w razie ich braku mobilizujące wskaźniki zużycia muszą się stać powszechne, wszelkie bowiem wyimaginowane i przesadnie przedstawiane trudności ich ustalenia, opóźniają poważnie wykorzystywanie rezerw paliwa, tkwiących w dotychczasowej nieracjonalnej gospodarce. Nawet prowadzenie skojarzonej gospodarki parą nie przekreśla możliwości obliczenia wskaźników o charakterze mobilizującym, a ten właśnie взгляд nader często wysuwany jest jako argument na uzasadnienie braku norm i wskaźników.

Niesłuszne byłoby pominięcie milczeniem faktu, że w porównaniu z r. 1950 i latami poprzednimi, sytuacja pod tym względem w zakładach przemysłowych doznała znacznej poprawy.

Proces mobilizacji załóg do oszczędnej gospodarki paliwem przebiega na ogół jednakże zbyt powoli i niestety zbyt często szafowanie frazesem zastępuje rzetelny wysiłek niezbędny do usprawnienia tego zaniedbanego odcinka.

Współzawodnictwo w oszczędzaniu paliwa

Współzawodnictwo w oszczędzaniu paliw zapoczątkowane u nas przez ogólnie znanego już dzisiaj palacza PKP Foraitera z DOKP Katowice, rozprzestrzeniło się w szybkim tempie na terenie całego kraju. Świadczą o tym liczne zobowiązania indywidualne, grupowe, nawet międzyzakładowe, mobilizujące czynnik ludzki do walki z marnotrawstwem paliw.

Bitwa o węgiel odbywa się obecnie na dwóch frontach: górnik w kopalni walczy o zwiększenie wydobywania i podejmując zobowiązania mobilizuje załogi kopalni do zwiększenia urobku, a jednocześnie palacz w kotłowni walczy z marnotrawstwem, umożliwiając wykonanie planów produkcyjnych zakładu przemysłowego mniejszą ilością paliwa. Z punktu widzenia całokształtu gospodarki narodowej znaczenie obydwu odcinków jest jednakowo bezsporne i równie doniosłe, lecz niestety różna jest miara, przykładana przez kierownictwo do współ-

zawodnictwa, przysparzającego większe ilości wydobywanego węgla od miary jaką do oszczędnej gospodarki paliwami stałymi przykłada kierownictwo zakładu przemysłowego. Kierownictwo zakładów przemysłowych na ogół nie wyczuwa gospodarczej wagi problemu, jeśli ten nie znajduje należnego odzwierciedlenia w planie finansowym. Przykładowo biorąc główny mechanizm lęka się braku wody, zasilającej kotły, lecz niepotrzebne zużycie wody, jako nie przedstawiające znaczenia dla kosztów własnych, nie zaabsorbuje uwagi ani jego, ani jego zwierzchnika, gdyż odpowiednia pozycja w kosztach własnych posiada znikomą wartość finansową. W wielu zakładach przemysłowych podobnie przedstawia się sprawa paliw stałych. Węgiel, koks i brykiety u przeważającej ilości odbiorców, ze względu na swą niską cenę, wpływają bardzo nieznacznie na koszty materiałowe i stąd tak małe zainteresowanie obniżką ich zużycia. Kierownictwo zakładu, dostrzegając możliwości bardziej efektywnego oszczędzania w innych pozycjach materiałowych, tam raczej koncentruje swą uwagę. Odmienne przedstawia się sprawa w kopalniach, gdzie wysokość urobku wpływa decydująco na szereg elementów, od niej bowiem zależą: wykonanie planu, wysokość premii, kalkulacja kosztów i dlatego właśnie stanowi przedmiot troski całej załogi wraz z czynnikiem społecznym i kierownictwem zakładu.

Wyjściem z impasu byłoby może wprowadzenie współczynnika oszczędności paliwa do premii produkcyjnej zakładu przemysłowego. Uwaga wówczas została by ześrodkowana na tym odcinku i niewątpliwie postawiłaby zagadnienie racjonalnej gospodarki paliwem na jednym z miejsc naczelnych, zgodnie ze słowami Wicepremiera Minca, wypowiedzianymi na 6 Plenum KC PZPR, że „zmniejszenie zużycia węgla kamiennego jest jednym z podstawowych zadań planu na rok 1951“.

Zarządzenie Przewodniczącego PKPG z dnia 10 listopada 1950 r. w sprawie energetyków ciepłych i instruktorów opałów w przedsiębiorstwach nałożyło na resorty obowiązek obsadzenia stanowisk inżynierów względnie techników ciepłych oraz zorganizowania instruktora obsługi palenisk.

Wspomniane już konferencje odbyte w CZW pozwoliły na stwierdzenie, że nie wszystkie gałęzie gospodarki zastosowały się do tego zarządzenia. Bez należytej obsady stanowisk technicznego kierownictwa, trudno sobie wyobrazić jednakże właściwą organizację współzawodnictwa w oszczędzaniu paliw.

Według fragmentarycznej (niepełnej) ewidencji, opartej na notatkach prasowych, ilość zobowiązań dotyczących oszczędzania węgla w czołowych gałęziach gospodarki narodowej wynosi:

- 1) PKP 27 zobowiązań (w tym całe zespoły parowozowni),
- 2) elektrownie 30 zobowiązań,

- 3) gazownie 9 zobowiązań,
- 4) huty żelaza 12 zobowiązań,
- 5) przemysł chemiczny 4 zobowiązania,
- 6) przemysł metalowy 3 zobowiązania,
- 7) przemysł papierniczy 4 zobowiązania,
- 8) przemysł włókienniczy 43 zobowiązania,
- 9) przemysł mineralny 10 zobowiązań,
- 10) żegluga 10 zobowiązań.

Podkreślamy, że wykaz ten jest niekompletny z tego względu, że nikt w sposób obligatoryjny nie interesuje się ewidencją i sprawdzaniem wyników podejmowanych zobowiązań.

Ten stan rzeczy winien niewątpliwie ulec jak najszybciej zmianie, bowiem brak kontroli efektywnych wyników może wpłynąć demobilizująco na załogi, podejmujące zobowiązania.

Analizując charakter podejmowanych zobowiązań, należy wyodrębnić 2 ich zasadnicze grupy:

- 1) zobowiązania dotyczące oszczędności zużywanego paliwa,
- 2) zobowiązania dotyczące spalania tańszych sortymentów.

Obydwa typy zobowiązań są ważne, szczególnie jednak doniosłość przedstawiają zobowiązania grupy 1, one bowiem przyczyniają się do poprawy ogólnego bilansu węglowego, stawiając do dyspozycji gospodarki narodowej ilości węgla i koksu, wygospodarowane dzięki racjonalnej obsłudze kotłów i palenisk, dzięki zużytkowaniu ciepła odpadkowego oraz dzięki ograniczeniu do minimum wszelkiego rodzaju strat ciepłych.

Zaprowadzenie dokładnej ewidencji podejmowanych zobowiązań i technicznej kontroli osiągniętych wyników, badanie zastosowanych metod, formułowanie uogólnień i bezwzględne przenoszenie pozytywnych wyników doświadczeń w jak najszerszym zakresie gospodarczym, wydaje się być obecnie jednym z najpilniejszych zadań.

W n i o s k i

Na tle rozważań, będących treścią cyklu artykułów pt. „Gospodarka paliwami stałymi w zakładach przemysłowych“, celem zrealizowania postulatu zaprowadzenia racjonalnej gospodarki węglem, należy:

- 1) zacieśnić współpracę między wydziałami technicznymi i planowania zaopatrzenia zarówno w odniesieniu do planów operatywnych, jak i dyrektywnych oraz perspektywicznych, celem wykluczenia licznych i ciągle jeszcze poważnych błędów, popełnianych w planowaniu zaopatrzenia;
- 2) pozyskać lub we własnym zakresie przeszkolić personel, odpowiedzialny za właściwą gospodarkę paliwem i zapobiec nadmiernej, a często dającej się uniknąć fluktuacji pracowników tej grupy;
- 3) zlustrować pod względem technicznym stan urządzeń ciepłych, wskazać na przyczyny marnotrawstwa ciepła i przyczyny te skutecznie zwalczać;

- 4) dostosować jakość i sortyment zużywanego paliwa do rzeczywistych potrzeb zakładu przemysłowego pod kątem widzenia pełnego wykorzystania gorszych gatunków paliwa;
- 5) uporządkować magazynowanie paliw, pobieranie węgla z zapasu do produkcji oraz prowadzenie ksiąg i raportów węglowych;
- 6) uzupełnić aparaturę pomiarową;
- 7) opracować techniczne normy zużycia lub wskaźniki zużycia o charakterze mobilizującym;
- 8) przestrzegać terminów wysyłania zleceń, zgodnie z zarządzeniem Przewodniczącego PKPG Nr 345 z dnia 29 sierpnia 1951 r.;
- 9) zaprowadzić ewidencję i kontrolę podejmowanych zobowiązań.

MGR JANUSZ SZYMAŃCZYK

Aktualny stan przepisów w zakresie upłynniania nadwyżek materiałowo-towarowych oraz przedmiotów majątku trwałego

Akcji upłynniania nadwyżek materiałowych nadano w roku bieżącym inny charakter, niż miało to miejsce w latach ubiegłych. W pierwszym okresie naszej gospodarki powojennej chodziło o zagospodarowanie zapasów pozostałych z okresu wojny, często w takich nawet zakładach, które nagromadzonych w nich materiałów nie przerabiały. Nie rzadko również były to materiały, które ze względu na przedstawienie zakładów na produkcję pokojową nie mogły być więcej wykorzystane. Dlatego pierwszą fazę akcji upłynniania nadwyżek materiałowych nazwano **a k t y w i z a c j ą r e m a n e n t ó w**.

Istotnie wiele tych remanentów wówczas aktywowano, ale nie upłynniono wszystkich remanentów. Nie wszystkie również zakłady włączyły się do tej akcji, albo też nie włączono do niej wszystkich remanentów (niektóre zakłady stosunkowo późno przeprowadziły pełną inwentaryzację). W międzyczasie powstały rezerwy z dostaw bieżących. Szturm o wykonanie planów produkcji za wszelką cenę, poszukiwanie materiałów zaopatrzeniowych, gromadzenie nadmiernych zapasów materiałów trudniejszych do otrzymania (deficytowych), zmiany planów lub profili produkcyjnych w poszczególnych zakładach, nie uporządkowana gospodarka materiałowa, błędy planowania, niedomagania aparatu obrotu towarowego — oto główne przyczyny nagromadzenia się zapasów materiałowych w tym okresie. Należało więc usunąć z zakładów resztki zapasów okresu wojennego oraz w znacznej już ilości nagromadzone zapasy z dostaw bieżących. I wobec tego akcja miała w dalszym ciągu charakter doraźny, a nazwano ją **u p ł y n n i e n i e m z b ę d n y c h i n a d m i e r n y c h r e m a n e n t ó w**. Tryb postępowania w ramach tej akcji uregulowały przepisy wydane pod koniec 1949 roku.

Przebieg akcji oparto na zasadzie zgłoszeń nadwyżek poszczególnych przedsiębiorstw po linii organizacyjnej, tzn. do własnych central zaopatrzenia i centralnych zarządów przemy-

ślu, które przekazywały z kolei do central handlowych tylko ilości materiałów nie rozprowadzone do własnych przedsiębiorstw. W trybie tej akcji znowu znaczne ilości materiałów odprowadzono od dotychczasowych posiadaczy do zakładów, w których mogły być szybko zużyte.

Po przeprowadzeniu drugiej fazy akcji, która zresztą nie doprowadziła jeszcze do upłynnienia wszystkich remanentów, pozostały do rozwiązania problemy następujące:

- upłynnić istniejące jeszcze zapasy z lat dawnych, często materiałów niewiadomego pochodzenia i przeznaczenia lub materiałów występujących w dużym asortymencie, ale w drobnych ilościach,
- upłynnić ponadnormatywne zapasy z dostaw bieżących (wobec szeroko prowadzonej akcji przyspieszania obiegu środków obrotowych obniżano i obniża się nadal normatywy tych środków, a przez to należy ujawniać nadwyżki ponad te normatywy),
- zapobiegać tworzeniu się ponadnormatywnych zapasów (niezależnie od ogólnej akcji usprawnienia gospodarki materiałowej i organizacji zaopatrzenia),
- stworzyć stałe podstawy prawne, umożliwiające zakładom pozbywanie się nadwyżek materiałowych bieżąco powstających z różnych przyczyn (usprawiedliwionych lub nieusprawiedliwionych).

Wymienione wyżej zadania ujęto w zarządzeniu Przewodniczącego PKPG nr 177 z dnia 2.5. 1951 oraz w instrukcji stanowiącej załącznik do tego zarządzenia. Przeciwnie więc do przepisów poprzednich ostatnie akty normatywne regulują bieg akcji upłynniania nadwyżek w sposób trwały, a nie doraźnie, jak to miało miejsce dotychczas. Wprawdzie zarządzenie zawiera również niektóre przepisy mające charakter doraźny, ale dotyczą one obowiązku wykonania prac niezbędnych w celu usunięcia pewnych zaległości w tych zakładach, które nie zgłosiły z różnych przyczyn przed

wejściem w życie zarządzenia wszystkich posiadanych nadmiarów, a które powinny je zgłosić na podstawie przepisów obowiązujących poprzednio.

Ostatnie zarządzenie tym się również różni od poprzednich, że obowiązek i ciężar akcji zagospodarowania nadwyżek przenosi na jednostki obrotu towarowego. To założenie wymagało dostosowania biegu akcji do organizacji aparatu i przebiegu obrotu towarowego. Dlatego też omawiane zarządzenie przewiduje, że właściwi ministrowie mogą w porozumieniu z Przewodniczącym PKPG uregulować przewidziany w zarządzeniu tryb postępowania częściowo lub całkowicie odmiennie, w zależności od potrzeb, wynikających albo ze szczególnych zadań danej gałęzi gospodarki lub przemysłu, albo z rodzaju zgłaszanych materiałów, albo wreszcie z powodu specjalnych form obrotu towarowego danym materiałem. W związku z tym okazało się konieczne wydanie całego szeregu przepisów szczegółowych, które w różny sposób regulują tryb postępowania bądź to w różnych jednostkach, bądź też w odniesieniu do różnych materiałów.

Niezależnie od zarządzenia Przewodniczącego PKPG nr 177 i innych aktów, wynikających z tego zarządzenia, istnieją poprzednio już wydane przepisy w sprawie sposobu przekazywania przedmiotów majątku trwałego oraz w sprawie upłynnienia niepełnowartościowych wyrobów gotowych własnej produkcji. W rezultacie więc obowiązujące przepisy w omawianej dziedzinie są dość liczne i dlatego wydaje się celowe omówić je. Można je podzielić na następujące grupy:

I. Zasady ujawniania i upłynnienia nadwyżek materiałów zaopatrzeniowych oraz sposoby zapobiegania tworzeniu się tych nadwyżek.

II. Przepisy szczegółowe dotyczące sposobu postępowania w ramach tej akcji wydane przez niektóre resorty.

III. Odmiennie zasady upłynnienia niektórych materiałów.

IV. Upłynnianie niepełnowartościowych wyrobów gotowych własnej produkcji.

V. Zasady przekazywania przedmiotów majątku trwałego.

VI. Kontrola przebiegu akcji.

Omówmy kolejno poszczególne grupy przepisów.

I. Zasady ujawniania i upłynnienia nadwyżek materiałów zaopatrzeniowych

1. Zarządzenie Przewodniczącego PKPG nr 177 z dnia 2.5. 1951 r. w sprawie ujawniania, upłynnienia i zapobiegania tworzeniu się zbędnych i nadmiernych remanentów materiałów zaopatrzeniowych w urzędach, instytucjach i przedsiębiorstwach państwowych („Monitor Polski“ A-46, poz. 602).

T r e ś ć :

Zarządzenie wraz z załączoną instrukcją dotyczy tylko remanentów materiałów zaopatrzeniowych.

Urzędy, instytucje i przedsiębiorstwa państwowe mają obowiązek bieżąco ujawniać wszystkie posiadane zbędne i ponadnormatywne zapasy materiałów zaopatrzeniowych — z wyjątkiem zapasów sezonowych i specjalnych — na specjalnie do tego celu przeznaczonych kartach ewidencyjnych.

Po ujawnieniu należy remanent sklasyfikować jako materiał pełnowartościowy, niepełnowartościowy, małowartościowy lub bezwartościowy wg zasad określonych w instrukcji.

W zależności od wyniku klasyfikacji i od przydatności materiału należy go przeznaczyć albo do zużycia na własne potrzeby albo do sprzedaży albo do komisyjnego zakwalifikowania na złom, na odpadki użytkowe lub na zniszczenie.

Remanenty przeznaczone do sprzedaży należy w zasadzie zgłosić do najbliższej branżowo właściwej hurtowni, chyba że są to tzw. materiały zastrzeżone, tzn. mające wyłączne lub prawie wyłączne zastosowanie tylko w danym przemyśle lub w danym dziale gospodarki narodowej. Materiały zastrzeżone należy zgłosić do jednostki nadrzędnej, która w ciągu 30 dni ma prawo nimi zadysponować, tj. wskazać na nie nabywcę; jeśli w ciągu 30 dni nie zostanie ustalone, komu materiał zastrzeżony należy sprzedać jednostka nadrzędna ma również obowiązek zgłosić materiały zastrzeżone do hurtowni właściwej terenowo i branżowo w stosunku do ich posiadacza.

Ministerstwo ma prawo w przypadkach określonych w instrukcji zwolnić podległe sobie przedsiębiorstwo lub inną jednostkę od obowiązku zgłoszenia do sprzedaży pewnych materiałów, choćby materiały te nie stanowiły zapasów specjalnych lub sezonowych.

Hurtownie mają obowiązek zagospodarować zgłoszone im remanenty materiałów pełnowartościowych i niepełnowartościowych oraz te spośród materiałów małowartościowych, na które znajdują nabywców w ciągu 30 dni od daty ich zgłoszenia.

Hurtownie mają obowiązek również pokrywać zamówienia odbiorców przede wszystkim materiałami pochodzącymi z remanentów.

Hurtownie przekazują do Przedsiębiorstwa Upłynnienia Remanentów karty ewidencyjne tych materiałów małowartościowych, na które nie znajdują nabywców w ciągu 30 dni od daty ich zgłoszenia.

(Uwaga: niektóre materiały małowartościowe, określone w poszczególnych zarządzeniach, w ogóle nie podlegają przekazaniu do Przedsiębiorstwa Upłynnienia Remanentów, lecz muszą być ostatecznie zagospodarowane przez właściwą jednostkę zbytu).

Jeśli zgłoszenie zostało właściwie sporządzone i skierowane oraz dotyczy materiałów pełno-

wartościowych lub niepełnowartościowych, posiadacz remanentu ma obowiązek w określonym terminie wystawić fakturę na tę jednostkę zbytu, której remanent zgłosił.

W terminie do dnia 30 września 1951 r. powinny być ujawnione i zgłoszone do sprzedaży wszystkie remanenty. Każdy posiadacz remanentu, który wywiązał się z tego obowiązku, otrzyma za remanenty cenę określającą ich rzeczywistą wartość. Natomiast ci posiadacze remanentów, którzy dokonają zgłoszeń po dniu 30 września 51 r. otrzymają za nie tylko 90% ich rzeczywistej wartości, chyba że remanenty takie powstały po dniu 30 września 51 r. z przyczyn nie zawinionych przez posiadacza.

Zakwalifikowanie remanentów na złom, na odpadki lub na zniszczenie, w zależności od ich wartości lub możliwości wykorzystania, wymaga decyzji kierownika jednostki, która je posiada lub orzeczenia komisji kwalifikacyjnej, albo opinii właściwej hurtowni lub Przedsiębiorstwa Upłynnienia Remanentów, popartej jeszcze orzeczeniem komisji kwalifikacyjnej.

Instrukcja stanowiąca załącznik do zarządzenia określa również zasady pokrywania strat wynikłych przy upłynnieniu remanentów oraz wprowadza zasady sprawozdawczości w zakresie stanu i ruchu remanentów tak w jednostkach przemysłowych i usługowych jak również w jednostkach zbytu obowiązanych do upłynnienia zgłoszonych im materiałów.

2. Zarządzenie Przewodniczącego PKPG z dnia 4.6.1951 r., zmieniające zarządzenie w sprawie ujawniania, upłynniania i zapobiegania tworzeniu się zbędnych i nadmiernych remanentów materiałów zaopatrzeniowych w urzędach, instytucjach i przedsiębiorstwach państwowych.

(„Monitor Polski“ A-51, poz. 685).

T r e ś ć :

Zarządzenie wprowadza tylko zmianę w odniesieniu do remanentów metali nieżelaznych, a mianowicie ustala, że przepisów zarządzenia Przewodniczącego PKPG z dnia 2.5.51 nie stosuje się do remanentów metali nieżelaznych. Do czasu ukazania się odrębnych przepisów ustalających zasady ujawniania i upłynnienia remanentów metali nieżelaznych, remanenty metali nieżelaznych należy ujawnić i upłynnić w trybie przepisów instrukcji PKPG nr 5 z dnia 16.12.49 w sprawie upłynnienia surowców i półfabrykatów metali nieżelaznych i szlachetnych oraz instrukcji nr 5a PKPG z dn. 16.1.50 w sprawie upłynnienia wyrobów gotowych lub półgotowych metali nieżelaznych i szlachetnych. (Uwaga: wobec ukazania się przepisów o reglamentacji metali nieżelaznych, dotyczących także remanentów metali nieżelaznych, zarządzenie to zostało milcząco uchylone. Ma ono jednak znaczenie nadal dla uszeregowania i ustalenia mocy obowiązującej poszczególnych przepisów w zakresie akcji upłynnienia remanentów, ponieważ wyraźnie uchyla zarządzenie z dn. 2.5.51

w odniesieniu do remanentów metali nieżelaznych, a pośrednio niejako wprowadza w miejsce swych przepisów przepisy o reglamentacji metali nieżelaznych).

3. Zarządzenie Przewodniczącego PKPG z dn. 20.9. 1951, zmieniające zarządzenie w sprawie ujawniania, upłynniania i zapobiegania tworzeniu się zbędnych i nadmiernych remanentów materiałów zaopatrzeniowych w urzędach, instytucjach i przedsiębiorstwach państwowych.

(„Monitor Polski“, A-87, poz. 1202).

T r e ś ć :

Zarządzenie to wprowadza dwie zmiany do zarządzenia z dn. 2.5.51, a mianowicie:

a) uprawnia zainteresowanych ministrów do uregulowania w porozumieniu z Przewodniczącym PKPG w sposób bardziej szczegółowy lub w sposób odmienny zasad postępowania w zakresie ujawniania i upłynniania remanentów niektórych materiałów mających ważniejsze znaczenie dla gospodarki narodowej.

Uwaga: dzięki temu przepisowi niektórzy ministrowie już wydali zarządzenia ustalające odmienny tryb postępowania dla upłynniania tych materiałów, których upłynnienie wg zasad podanych w zarządzeniu z dnia 2.5.1951 byłoby gospodarczo mniej wskazane — tego rodzaju zarządzenia są omówione dalej);

b) zmienia obowiązujące dotąd druki sprawozdawczości, przy czym zmiany te zapewniają jednostkom nadrzędnym posiadanie dokładniejszych materiałów o przebiegu akcji upłynnienia remanentów, przez co umożliwiając właściwsze pokierowanie tą akcją.

II. Przepisy szczegółowe dotyczące sposobu postępowania w ramach akcji upłynnienia nadwyżek materiałowych wydane przez niektóre resorty.

4. Zarządzenie Ministra Przemysłu Ciężkiego nr 222 z dnia 16.8.51 w sprawie trybu postępowania przy upłynnianiu remanentów zgłoszonych przez posiadaczy remanentów jednostkom podległym Ministrowi Przemysłu Ciężkiego. („Gospodarka Materiałowa“ nr 10/51).

T r e ś ć :

Zarządzenie ma charakter przepisów wykonawczych do zarządzenia Przewodniczącego PKPG z dn. 2.5.51 i dlatego:

a) zawiera spis hurtowni i składnic terenowych podległych Centrali Handlowej Żelaza i Stali, Centrali Handlowej Przemysłu Metalowego, Centrali Handlowej Przemysłu Elektrotechnicznego i Biura Zbytu Urządzeń Technicznych oraz wskazuje, jakie remanenty należy zgłaszać do tych jednostek ze względu na ich właściwości;

b) ustala zasadę, że jednostki zbytu mają obowiązek przejąć fizycznie remanenty materiałów pełnowartościowych;

- c) wskazuje, jakie remanenty na jakie jednostki zbytu należy fakturować, jakie natomiast remanenty należy fakturować tylko na odbiorców wskazanych przez jednostki zbytu, a to ze względu na fakt, że niektóre jednostki zbytu (biura sprzedaży) są jednostkami budżetowymi;
- d) ustala termin opracowania przez jednostki zbytu planu upłynnienia remanentów obcych wraz z wnioskami o dodatkowe środki finansowe potrzebne dla przeprowadzenia tej akcji.

Zarządzenie to nie dotyczy półwyrobów i wyrobów ze stali szlachetnej i metali nieżelaznych oraz odlewów indywidualnych z żelaza szarego i ciągliwego, dla których tryb postępowania — ze względu na konieczność wprowadzenia innych zasad — zostanie ustalony w odrębnych zarządzeniach.

5. Zarządzenie Ministra Budownictwa Przemysłowego z dn. 14.8.51 w sprawie ujawniania, upłynnienia i zapobiegania tworzeniu się zbędnych i nadmiernych remanentów materiałów zaopatrzeniowych w jednostkach podległych.

T r e ś ć :

Zarządzenie ma charakter przepisów wykonawczych do zarządzenia Przewodniczącego PKPG z dnia 2.5.51; w związku z tym zarządzenie ustala:

- a) termin i sposób ujawniania nadwyżek materiałowych w jednostkach podległych Ministrowi Budownictwa Przemysłowego;
- b) sporządzenie dodatkowej jednorazowej sprawozdawczości przez jednostki podległe MB Przem., umożliwiające resortowi ustalenie wytycznych do pokierowania właściwym przebiegiem akcji upłynnienia remanentów;
- c) obowiązek jednostek podległych MBPrzem. w zakresie opracowania wewnętrznych trybów postępowania w sprawie ujawnienia i upłynnienia nadwyżek materiałowych i przedłożenia ich drogą służbową do zatwierdzenia Centralnemu Zarządowi Zaopatrzenia MBPrzem.;
- d) listę materiałów zastrzeżonych, których nadwyżki muszą być zgłoszone nie do hurtowni lecz do Centralnego Zarządu Zaopatrzenia MBPrzem.

6. Zarządzenie Ministra Budownictwa Miast i Osiedli z dn. 18.7.51 w sprawie ujawniania, upłynnienia i zapobiegania tworzeniu się zbędnych i nadmiernych remanentów materiałów w przedsiębiorstwach podległych Ministrowi Budownictwa Miast i Osiedli. („Monitor Polski“ A-86, poz. 1188).

T r e ś ć :

Najważniejszą cechą zarządzenia jest to, że ustala ono dla przedsiębiorstw budownictwa miast i osiedli inny tryb upłynnienia remanentów niż tryb ogólnie stosowany w innych resor-

tach. Ze względu na specyficzną sytuację przemysłu budowlanego ustala się, że remanenty ujawnione w przedsiębiorstwach budowlanych nie są zgłaszane bezpośrednio do branżowych hurtowni lecz wykazy ich są kierowane do innych przedsiębiorstw budowlanych w resorcie MBMiO, aby przedsiębiorstwom tym umożliwić nabycie tych remanentów zanim zostaną one oddane do dyspozycji branżowych hurtowni. Zarządzenie dokładnie określa tryb postępowania, podając m.inn. sposób korzystania z biuletynów zawierających wykazy remanentów, zasady załatwiania zamówień itp.

Zarządzenie zawiera wykaz i terytorialny zasięg działania ekspozytury Przedsiębiorstwa Upłynnienia Remanentów.

Inne zasady podane w zarządzeniu nie odbiegają od zasad zamieszczonych w zarządzeniu Przewodniczącego PKPG z dn. 2.5.51.

7. Zarządzenie Ministra Handlu Wewnętrznego nr 196 z dn. 23.8.51 w sprawie upłynnienia remanentów materiałów budowlanych. („Gospodarka Materiałowa“ nr 11/51).

T r e ś ć :

Zarządzenie to jest uzupełnieniem zarządzenia Przewodniczącego PKPG z dnia 2.5.51 w tym sensie, że:

- a) zobowiązuje Centralę Handlową Materiałów Budowlanych i Centralę Rolniczą Spółdzielni „Samopomoc Chłopska“ do zawarcia umowy, w wyniku której jednostki terenowe „Samopomocy Chłopskiej“ przejmować będą od hurtowni CHMB do dystrybucji remanenty niektórych materiałów budowlanych;
- b) określa pojęcia resztówki w odniesieniu do każdego materiału budowlanego z osobna. Posiadacze resztówek materiałów budowlanych mają obowiązek zużyć je we własnym zakresie lub odsprzedać najbliższemu przedsiębiorstwu remontowo-budowlanemu, albo innemu reflektantowi.

8. Zarządzenie Ministra Handlu Wewnętrznego z dn. 26.8.51 wydane w porozumieniu z Ministrem Finansów w sprawie finansowania jednostek zbytu w zakresie upłynnienia remanentów. („Monitor Polski“ A-84, poz. 1156).

W celu umożliwienia jednostkom zbytu nabycia do planowej dystrybucji zgłoszonych im do upłynnienia remanentów Minister Handlu Wewnętrznego w porozumieniu z Ministrem Finansów ustalił, że:

- a) banki finansujące działalność jednostek zbytu udzielać będą tym jednostkom specjalnego kredytu na finansowanie zakupu remanentów;
- b) wymienione banki stosować będą odpowiednią dla tego kredytu stopę procentową; termin spłaty kredytu będzie każdorazowo uzgadniany pomiędzy bankiem a kredytobiorcą.

III. Odmienne zasady upływniania niektórych materiałów.

9. Metale nieżelazne.

Wskutek szczególnego znaczenia metali nieżelaznych dla gospodarki narodowej zostały one uznane jako reglamentowane odpowiednimi aktami normatywnymi, a mianowicie:

- a) rozporządzeniem Przewodniczącego PKPG z dn. 7.5.51 w sprawie uznania metali nieżelaznych za reglamentowane oraz zgłoszenia do rejestracji tych metali, (Dz. U. R. P. nr 45, poz. 334);
- b) rozporządzeniem Ministra Przemysłu Ciężkiego z dn. 4.6.51 w sprawie obrotu i gospodarowania reglamentowanymi metalami nieżelaznymi (Dz. U. R. P. nr 45, poz. 336);
- c) zarządzeniem Ministra Przemysłu Ciężkiego z dn. 14.8.51 w sprawie rejestracji i skupu reglamentowanych metali nieżelaznych („Monitor Polski“ A-80, poz. 1109).

T r e ś ć :

Osoby fizyczne i prawne, posiadające uznane za reglamentowane metale nieżelazne lub ich stopy w ilościach przewyższających ilości uznane za nie podlegające zgłoszeniu do rejestracji, mają obowiązek w ciągu 30 dni zgłosić je do rejestracji i skupu do właściwych jednostek uprawnionych do obrotu i gospodarowania tymi artykułami na zasadach wyłączności.

Obowiązek zgłoszenia do rejestracji i skupu metali nieżelaznych nie dotyczy:

- a) jednostek gospodarki uspołecznionej, którym powierzono obrót i gospodarowanie artykułami reglamentowanymi na zasadach wyłączności,
- b) innych jednostek gospodarki uspołecznionej w odniesieniu do artykułów reglamentowanych przeznaczonych na cele produkcyjne, remontowe, inwestycyjne, doświadczalne, szkoleniowe lub odsprzedaży w ramach podstawowej działalności, jeśli artykuły te nie przekraczają ustalonych normatywów zapasów,
- c) osób fizycznych w odniesieniu do artykułów reglamentowanych posiadanych w gospodarstwie domowym.

Jednostkami uprawnionymi do obrotu i gospodarowania na zasadach wyłączności metalami nieżelaznymi są — w zależności od rodzaju tych metali nieżelaznych —

Mennica Państwowa

Centrala Handlowa Przemysłu Chemicznego

Centrala Handlowa Metali Nieżelaznych

Centralny Zarząd Przemysłu Metali Nieżelaznych

Centralny Zarząd Gospodarki Złomem.

Jednostkami uprawnionymi do skupu metali nieżelaznych od osób fizycznych i jednostek gospodarki nieuspołecznionej na rzecz jednostek uprawnionych do obrotu i gospodarowania tymi artykułami na zasadach wyłączności są Składnice Centrali Rolniczej Spółdzielni „Samopomoc

Chłopska“ i składnice Związku Spółdzielni Pracy.

Przedsiębiorstwa gospodarki uspołecznionej zużywające metale nieżelazne na pokrycie własnych planowych potrzeb, mają obowiązek zgłosić do rejestracji tylko zapasy ponadnormatywne tych metali.

Jednostki gospodarki nieuspołecznionej mają obowiązek zgłosić do rejestracji wszystkie posiadane metale nieżelazne (jeśli ilość ich przekracza normę wolną od obowiązku zgłoszenia). Nie mogą ich nadal zużywać, chyba że otrzymają zgodę CHMN na wnioszek o udzielenie zezwolenia na obrót, przerób i używanie tych metali.

Jednostki uprawnione do skupu metali nieżelaznych mają obowiązek nabyć je po cenach ustalonych w obowiązujących cennikach.

Jednostki uprawnione do obrotu i gospodarowania metalami nieżelaznymi na zasadach wyłączności powinny w granicach swej właściwości kontrolować wykonanie przepisów o reglamentacji metali nieżelaznych. Podobne uprawnienia służą wszystkim organom kontroli na wszystkich szczeblach gospodarki uspołecznionej, a także inspektorom Przedsiębiorstwa Upływniania Remanentów oraz inspektorom Biura do Spraw Gospodarki Metalami Nieżelaznymi.

Zabronione jest i podlega karze naruszenie przepisów o reglamentacji metali nieżelaznych, a szczególnie niszczenie ich, niewłaściwe magazynowanie, używanie bez przydziału lub niezgodnie z podstawą przydziału, ukrywanie itp.

10. Stale szlachetne.

Zarządzenie Ministra Przemysłu Ciężkiego z dn. 19.9.51 w sprawie trybu postępowania przy upływnianiu remanentów półwyrobów i wyrobów ze stali szlachetnej przez właściwe jednostki zbytu podległe Ministrowi Przemysłu Ciężkiego.

T r e ś ć :

Posiadacze remanentów rozpoznanych stali szlachetnych mają obowiązek zgłosić je do właściwych terenowo składów Centrali Handlowej Żelaza i Stali.

Remanenty stali szlachetnej o nierozpoznanym gatunku należy zgłaszać bezpośrednio do Składnicy Remanentów Stali Szlachetnej we Wrocławiu.

Składy Centrali Handlowej Żelaza i Stali mają obowiązek wskazać posiadaczowi remanentu odbiorcę lub przejąć remanent do własnego magazynu, albo przekazać go do dyspozycji Składnicy Remanentów Stali Szlachetnej we Wrocławiu.

W ciągu 3 miesięcy od daty zgłoszenia Składnica Remanentów Stali Szlachetnej we Wrocławiu obowiązana jest przejąć remanenty stali szlachetnej do własnych magazynów.

Nierozpoznane gatunki stali szlachetnej powinny być rozpoznane przez składy lub przez Składnicę na koszt posiadacza.

Centrala Handlowa Żelaza i Stali odpowiedzialna jest za przeprowadzenie akcji rozpoznania, przejęcia i upłynnienia remanentów stali szlachetnej stosownie do przepisów niniejszego zarządzenia.

11. Ł o ̧ y s k a t o c z n e.

Zarządzenie Przewodniczącego PKPG z dn. 11.9.51 w sprawie zbędnych i nadmiernych remanentów łożysk tocznych („Monitor Polski“ A-90, poz. 1236).

T r e ś ć :

Państwowe oraz będące pod zarządem państwowym jednostki gospodarcze i administracyjne mają obowiązek ujawnić wszystkie posiadane zbędne i nadmierne zapasy łożysk tocznych a następnie zaoferować je do skupu Centralnemu Biuru Łożysk Tocznych „Cebiloż“.

Obowiązkowi zgłoszenia nie podlegają remanenty łożysk tocznych:

- a) uznane przez właściwego ministra jako zapasy specjalne,
- b) zgłoszone do „Cebiloż“ przed wejściem w życie niniejszego zarządzenia,
- c) będąc w stanie niezdatnym do użytku i do naprawy,
- d) które zostaną planowo zużyte przez posiadacza w 1951 r.

„Cebiloż“ ma obowiązek przejąć do własnych magazynów lub wskazać nabywcę na zgłoszone mu remanenty łożysk tocznych w terminie do dnia 31 maja 1952 r. Przejmowanie powinno się odbywać wg planu opracowanego przez „Cebiloż“. Odpisy wycinków planu przejęcia otrzymują zainteresowani posiadacze remanentów łożysk tocznych.

Posiadacze remanentów łożysk tocznych otrzymają za nie należność dopiero po komisyjnym ich przejęciu przez „Cebiloż“ lub po nabyciu przez odbiorcę wskazanego przez „Cebiloż“.

Łożyska toczne nadające się do naprawy lub do wymontowania części użytecznych podlegają zakwalifikowaniu do regeneracji, którą przeprowadzać będą specjalnie w tym celu utworzone zakłady przemysłowe.

Posiadacze remanentów łożysk tocznych otrzymują za nie ceny cennikowe odpowiednio pomniejszone w przypadku, gdy łożyska nie są pełnowartościowe. Posiadacze, którzy zgłoszą łożyska toczne po dniu 30.11.51 otrzymają za nie tylko 90% ich rzeczywistej wartości.

Naruszenie przepisów o upłynnieniu łożysk tocznych stanowi podstawę do pociągnięcia winnych do odpowiedzialności służbowej, a jeśli czyn ma charakter przestępstwa — do odpowiedzialności karnej.

12. R e m a n e n t y m o t o r y z a c y j n e.

Zarządzenie Przewodniczącego PKPG z dn. 16.1.51 w sprawie trybu przekazywania i sposobu wyceny nadmiernych remanentów motoryzacyjnych („Monitor Polski“ A-11, poz. 163).

T r e ś ć :

Zarządzenie zostało wydane w związku z § 3 uchwały Prezydium Rządu z dnia 8 listopada 1950 r. w sprawie przekazywania zbędnych i nadmiernych remanentów motoryzacyjnych („Monitor Polski“ A-123, poz. 1528).

Wszyscy posiadacze remanentów motoryzacyjnych obowiązani są sporządzić komisyjnie, z udziałem czynnika społecznego, wykazy remanentów motoryzacyjnych. Na oddzielnych arkuszach należy wyszczególnić części pojazdów mechanicznych, a na oddzielnych — pojazdy mechaniczne.

Części pojazdów mechanicznych należy zgłosić do PKPG Departament Komunikacji i Łączności, a pojazdy mechaniczne, w zależności od tego, czy marka danego pojazdu jest uwidoczniiona w załączniku do powołanej uchwały Prezydium Rządu — bezpośrednio do Centrali Handlowej Przemysłu Motoryzacyjnego „Motozbyt“, lub bezpośrednio do Spółdzielczej Organizacji Zbytu Drobnej Wytwórczości „Spółnota Pracy“.

Zarządzenie ustala zasady klasyfikowania nadmiernych remanentów motoryzacyjnych. W zależności od tego, do jakiej grupy zostaje zakwalifikowany remanent, ustala się jego wartość.

Na podstawie decyzji PKPG nadmierne remanenty motoryzacyjne (części pojazdów i pojazdy mechaniczne) — w zależności od tego, czy należą one do marek pojazdów, wymienionych w § 1 powołanej uchwały Prezydium Rządu, czy też nie, przejmuje do dalszej odsprzedaży „Motozbyt“ lub „Spółnota Pracy“.

IV. Upłynnianie niepełnowartościowych wyrobów gotowych własnej produkcji.

13. Instrukcja nr 2/50 Przewodniczącego PKPG z dn. 17.3.50 w sprawie upłynnienia przez przedsiębiorstwa państwowe remanentów niepełnowartościowych wyrobów gotowych własnej produkcji (Gospodarka Materiałowa nr 3/1950).

T r e ś ć :

Instrukcję stosują tylko państwowe przedsiębiorstwa produkcyjne w odniesieniu do niepełnowartościowych wyrobów gotowych własnej produkcji.

Kwalifikacja niepełnowartościowych wyrobów gotowych oraz ocena ich rzeczywistej wartości należą do obowiązków Komisji Szacunkowych, istniejących przy poszczególnych centralach handlowych.

Instrukcja określa uprawnienia Komisji Szacunkowych w zakresie obniżenia ceny niepełnowartościowych wyrobów gotowych.

Jeśli niepełnowartościowy wyrób gotowy nie znajduje żadnego zastosowania, orzeczenie Komisji Szacunkowej o przerobieniu go lub prze-

kazaniu Centralnemu Zarządowi Gospodarki Złomem względnie Centrali Odpadków Użytkowych powinno być potwierdzone:

- a) przez właściwy centralny zarząd lub jednostkę równorzędną, jeśli wartość tego wyrobu nie przekracza kwoty 150.000 zł,
- b) przez właściwe ministerstwo, jeśli wartość tego wyrobu przekracza kwotę 150.000 zł.

V. Zasady przekazywania przedmiotów majątku trwałego

14. Instrukcja Przewodniczącego PKPG z dn. 2.6.50 w sprawie wzajemnego przekazywania maszyn, urządzeń technicznych, środków transportowych i innych przedmiotów majątku trwałego przez urzędy, instytucje i przedsiębiorstwa państwowe. („Monitor Polski“ A-76, poz. 885).

T r e ś ć :

Urzędy, instytucje i przedsiębiorstwa państwowe stosują przepisy instrukcji przy ujawnianiu i przekazywaniu zbędnych i nadmier-nych w stosunku do własnych potrzeb przedmiotów majątku trwałego.

Instrukcji nie stosują przedsiębiorstwa w odniesieniu do przedmiotów majątku trwałego pochodzących z ich własnej produkcji, jak również centrale handlowe w odniesieniu do przedmiotów majątku trwałego pochodzących z bieżącej produkcji.

Na przekazanie przedmiotu majątku trwałego wymagana jest zgoda władzy nadrzędnej jednostki przekazującej.

Przekazywanie przedmiotów majątku trwałego następuje nieodpłatnie.

Z czynności przekazania sporządza się protokół zdawczo-odbiorczy stanowiący załącznik nr 1 do instrukcji.

Przekazanie maszyn i urządzeń produkcyjnych określonych w wykazie sporządzonym przez Centralne Biuro Obrotu Maszynami (pismo okólnie CBOM z dn. 10.8.1950 znak: TTII/01-33) wymaga, prócz zgody władzy nadrzędnej, również zgody CBOM.

Maszyny i urządzenia produkcyjne określone w ww. powołanym wykazie CBOW należy zgłaszać do upłynnienia CBOM na formularzu stanowiącym załącznik nr 2 do instrukcji, jeśli posiadacz ich sam nie wyszuka nabywcy.

15. Zarządzenie Przewodniczącego PKPG z dn. 20.11.50 w sprawie częściowej zmiany instrukcji z dn. 2.6.50 w sprawie wzajemnego przekazywania maszyn, urządzeń technicznych, środków transportowych i innych przedmiotów majątku trwałego przez urzędy, instytucje i przedsiębiorstwa państwowe. („Monitor Polski“ A-133, poz. 1703).

T r e ś ć :

Zarządzenie to wprowadza tylko jedną zmianę do instrukcji z dn. 2.6.50, a mianowicie: przekazywanie maszyn i urządzeń produkcyjnych, co do których prawo obrotu służy CBOM,

nie następuje za pośrednictwem CBOM i nie wymaga zgody CBOM w przypadkach, gdy jednostka przekazująca i jednostka odbierająca są podporządkowane temu samemu ministerstwu bezpośrednio lub pośrednio.

VI. Kontrola przebiegu akcji

Uprawnienia i obowiązki Przedsiębiorstwa Upłynnienia Remanentów w zakresie akcji upłynnienia remanentów, w odniesieniu do innych przedsiębiorstw, urzędów i instytucji określone są w zarządzeniu Przewodniczącego PKPG z dn. 1.7.50 w sprawie utworzenia Przedsiębiorstwa państwowego pod nazwą „Przedsiębiorstwo Upłynnienia Remanentów“ („Monitor Polski“ A-81, poz. 957) oraz w obowiązujących (w/przytoczonych) przepisach o upłynnieniu remanentów, a w szczególności w zarządzeniu Przewodniczącego PKPG z dn. 2.5.51 („Monitor Polski“ A-46, poz. 602, A-51, poz. 685, A-87, poz. 1202). Niezależnie od tego zostały w oddzielnym akcie normatywnym skonkretyzowane uprawnienia i obowiązki inspektorów Przedsiębiorstwa Upłynnienia Remanentów w czasie wykonywania przez nich zleconych czynności inspekcyjnych w państwowych jednostkach gospodarczych. Aktem tym jest:

16. Zarządzenie Przewodniczącego PKPG z dn. 4.6.51 w sprawie trybu kontroli upłynnienia remanentów materiałowych w jednostkach państwowych wykonywanej przez inspektorów Przedsiębiorstwa Upłynnienia Remanentów. („Monitor Polski“ A-51, poz. 684).

T r e ś ć :

Inspektorzy PUR wykonują kontrolę na zasadach i w ramach przepisów zarządzenia Przewodniczącego PKPG z dn. 2.5.51.

Jednostki kontrolowane przez inspektorów PUR obowiązane są udzielić inspektorom w związku z ich czynnościami żądanych wyjaśnień ustnych lub pisemnych, udostępniać księgi, akta i dokumenty niezbędne do wykrywania nieprawidłowości gospodarki materiałowej oraz udzielać wszelkiej pomocy.

W toku kontroli inspektorzy PUR:

- a) stawiają wnioski dotyczące terminowego upłynnienia remanentów,
- b) mogą bezpośrednio dysponować remanentami, wskazując jednostkę na rzecz której należy dokonać przerzutu,
- c) ustalają sposób magazynowania w przypadkach stwierdzenia marnotrawstwa spowodowanego niewłaściwym przechowaniem materiału,
- d) zakreślają termin do wykonania wniosków.

Wnioski inspektorów PUR są dla jednostki kontrolowanej wiążące. Odmowa wykonania wniosków powinna być uzasadniona. Inspekto-

rzy obowiązani są sprawdzać wykonanie wniosków; winni niewykonania wniosków podlegają karze.

*

Dotychczasowa praktyka akcji upłynnienia nadwyżek materiałowych, wynikająca ze stosowania omówionych wyżej przepisów, każe przypuszczać, że niektóre z nich wymagają uzupełnień względnie zmian. Aktualizacja tych przepisów jest niezbędna częściowo również ze względu na zmiany, jakie obserwujemy w dziedzinie organizacji dystrybucji niektórych

materiałów. Wprawdzie podstawowe zasady, zawarte w tych przepisach, przypuszczalnie nie ulegną większym zmianom, to jednak niektóre z tych przepisów już wymagają nowelizacji. Do takich na przykład przepisów należy przyjęta w zarządzeniu Przewodniczącego PKPG zasada, że posiadacze nadwyżek materiałowych mogą zatrzymać tę część nadwyżki, którą planują zużyć do końca 1951 roku. Ten liberalny przepis mógł mieć zastosowanie w 1951 roku tylko przejściowo. W przyszłości należy go wyraźnie zaostrzyć.

KAROL SZONERT

Centrale handlu krajowego a ogólne warunki dostaw towarów pochodzących z importu

(Artykuł dyskusyjny)

Terminologia, użyta przez autora niniejszego artykułu, nie pokrywa się z terminologią przyjętą w przepisach o umowach planowych. Odbiorcą jest tu jednostka, która fizycznie odbiera towar; nabywca zaś może albo odbierać towar, albo też być jedynie pośrednikiem. (Red.).

W Biuletynie PKPG Nr 18 z dnia 14.7.51 r., poz. 170 ogłoszone zostały ogólne warunki dostaw towarów pochodzących z importu. W myśl przepisu § 2 zarządzenia Przewodniczącego PKPG Nr 226 z dnia 1.6.51 r. warunki te mają zastosowanie nie tylko przy transakcjach zawieranych na podstawie umów planowych, lecz regulują wszystkie transakcje importowe central krajowych z centralami handlu zagranicznego. Z powyższego powodu warunki te będą poważnie oddziaływać na pracę central handlu krajowego, zwłaszcza tam, gdzie przedmiotem umowy będą towary masowe kierowane wprost do odbiorców i dlatego też celowe jest zanalizowanie czy i w jakim stopniu wyżej wspomniane ogólne warunki dostosowane są do słusznych wymogów central handlu krajowego.

Pierwszym wrażeniem, jakie nasuwa się przy czytaniu ogólnych warunków dostaw towarów pochodzących z importu jest pozbawienie central handlu zagranicznego praw i obowiązków samodzielnego kupca i sprowadzenia ich do roli agenta, działającego na ryzyko swego zleceniodawcy. We wszystkich przypadkach, z wyjątkiem szkód przez siebie zawinionych, importer nie ponosi żadnego ryzyka bowiem zawsze odpowiada jedynie w granicach, w jakich przysługuje mu regres do osób wykonujących jego zlecenia. Fakt ten szczególnie mocno podkreślony został w treści § 17, który głosi, że wszelkie reklamacje uwzględniane będą przez importera jedynie w przypadkach, gdy zdoła on zrealizować regres przysługujący mu do osób trzecich, przy czym wysokość świadczeń importera limitowana jest wysokością zrealizowanego regresu, pomniej-

szego o wydatki i koszty własne importera, poniesione w związku z realizacją regresu.

Notabene ten ostatni szczegół zdawałby się zapowiadać, że w niedalekiej przyszłości należy się spodziewać reorganizacji systemu finansowego central importowych w kierunku przejścia z marży na prowizję.

Wyżej podane ustalenie roli importera jako agenta działającego na ryzyko odbiorcy, jest bezwątpienia bardzo wygodne dla central handlu zagranicznego, bowiem w znacznym stopniu zdejmuje z nich ciężar odpowiedzialności za realizację transakcji importowych, wydaje się ono jednak do pewnego stopnia zaprzeczeniem celowości istnienia central handlu zagranicznego.

Skoro odbiorca, a więc z reguły centrala handlu krajowego, musi obecnie posiadać aparat obznajmiony z handlem zagranicznym, aby fachowo przeanalizować i śledzić realizację poszczególnych etapów transakcji importowej, to tym samym stawia się pod znakiem zapytania celowość posiadania takiego samego aparatu przez centralę importową. Problem ten występuje szczególnie jaskrawo na tle § 16 ogólnych warunków dostaw.

W myśl tego paragrafu nabywca ma obowiązek zgłosić kolei, przewoźnikowi, spedytorowi, armatorowi wszelkie spostrzeżenia odnośnie stwierdzonych szkód, braków lub wad itp. i dokonać czynności prawnych, zabezpieczających roszczenia — **stosownie do przepisów obowiązujących w stosunku do tych instytucji.**

Z uwagi na to, że w roli armatora, przewoźnika, spedytora występować będą przy imporcie często przedsiębiorstwa zagraniczne, to zabezpieczenie roszczeń stosownie do przepisów

obowiązujących do tych instytucji — wymagać będzie dokładnej znajomości handlu zagranicznego i wszystkich związanych z nim problemów.

Wiadome jest, że handel międzynarodowy należy do najtrudniejszych dziedzin handlu i że bardzo nieliczni fachowcy w tej dziedzinie, zatrudnieni są bez reszty w centralach handlu zagranicznego.

W tych warunkach wydaje się rzeczą wysoce problematyczną, aby nabywcy tj. centrale handlu krajowego zdołały nawet przy najlepszych swych chęciach i po uzyskaniu odpowiednich etatów stworzyć u siebie komórki, które by były w stanie zabezpieczyć roszczenia do przedsiębiorstw zagranicznych stosownie do przepisów obowiązujących w stosunku do tych instytucji.

Jednocześnie nie należy tracić z uwagi faktu, że brak odpowiedniego zabezpieczenia roszczeń automatycznie powoduje ich odrzucenie.

W tych warunkach zachodzi obawa, że słuszne roszczenia nabywcy będą odrzucane z powodów uchybień natury formalnej, popełnianych przez nieprzygotowany fachowo personel.

Problem ten, który wydaje się nierozwiązalny na płaszczyźnie nabywcy tj. centrali handlu krajowego komplikuje się jeszcze bardziej, gdy nabywca nie pokrywa się z odbiorcą, co omówione zostanie poniżej.

Wydaje się, że rozwiązanie tych trudności można by znaleźć na płaszczyźnie, iż odpowiedzialność za wszystkie etapy do przejęcia towaru w polskim porcie przeznaczenia lub na punkcie granicznym obciąża importera, któremu przysługuje regres do osób odpowiedzialnych za spełnianie czynności.

Dalszym zastrzeżeniem, jakie nasuwają ogólne warunki dostaw towarów pochodzących z importu jest fakt, iż warunki te całkowicie pomijają okoliczność, że przy imporcie, szczególnie towarów masowych, osoba nabywcy w większości wypadków nie pokrywa się z osobą odbiorcy. Jako nabywca z reguły występuje właściwe biuro sprzedaży, podczas gdy odbiorcami są bądź to wyłącznie hurtownie wojewódzkie danej centrali handlowej, bądź też hurtownie wojewódzkie i inni, bezpośredni odbiorcy tranzytowi biura sprzedaży. Wariant pierwszy występuje w przypadkach gdy towar importowany rozprowadzany jest normalnie w partiach mniejszych niż pełnowagonowe, lub też wymaga segregacji wzgl. kompletowania. Wariant drugi ma miejsce tam, gdzie importowane towary mogą być kierowane z punktu granicznego bezpośrednio do odbiorcy. W obu wypadkach jako odbiorcy występują jednostki, które nie mogą być identyfikowane z nabywcą.

Okoliczności te zupełnie pomijają ogólne warunki, gdyż z całej ich redakcji wynika, iż osoba nabywcy jest identyczna z osobą odbiorcy. Co prawda w § 2 pkt 1a przewiduje się podanie nazwy i adresu jednostki, której towar ma być

dostarczony, jednakże dalsza treść warunków omawia wyłącznie prawo i obowiązki nabywcy, nie ustalając procedury postępowania w przypadkach gdy osoba odbiorcy nie pokrywa się z osobą nabywcy.

Towary pochodzące z importu z reguły rozliczane są przez importera z nabywcą, który z kolei fakturuje je na odbiorców krajowych. Odbiorca więc stoi w stosunku prawnym do centrali handlowej tj. do nabywcy, a nie do dostawcy tj. importera.

Wydaje się, że zignorowanie tych faktów i nie wyciągnięcie z nich odpowiednich konsekwencji powodować będzie bardzo liczne spory, nieporozumienia, a w skutkach będą poważnie absorbować Komisję Arbitrażową.

Szczególnie skomplikowane zatargi powstawać będą w tych przypadkach, gdy odbiorca krajowy, zamówiwszy towar produkcji krajowej, otrzyma partię towaru pochodzącego z importu, skierowaną do niego czy to z portu, czy z punktu granicznego.

Następnym z kolei zastrzeżeniem jest sprawa procedury przy odbiorze towaru.

Jak już powiedziano powyżej, ogólne warunki określają jedynie obowiązki nabywcy, nie wspominając nic o obowiązkach odbiorcy, mimo, że w znacznej ilości wypadków odbiór towaru dokonywany będzie właśnie przez odbiorcę, który zakupił go u nabywcy tj. w centrali handlu krajowego. Dalej ogólne warunki zawierają w § 5 niedomówienie na temat w jaki sposób odbywać się ma odbiór jakościowy na stacji docelowej w przypadkach, gdy tego rodzaju odbiór ma obowiązywać nabywcę.

W zakresie odbioru ilościowego § 6 ogólnych warunków zawiera postanowienia zupełnie słuszne teoretycznie, praktycznie jednak niewykonalne.

§ 6 głosi, że dla odbioru ilościowego miarodajny jest:

- a) zważenie przez kolej na stacji docelowej,
- b) odbiór przez uspołecznione przedsiębiorstwo powiernicze.

Mimo, że ogólne warunki nie precyzują przypadków kiedy jedna z wyżej podanych form ma zastosowanie, należy przypuszczać, że punkt a przewidziany jest dla towarów, których odbiór dokonywany jest wagowo, zaś punkt b — dla towarów przyjmowanych na sztuki.

Na podstawie dotychczasowych rozważań odbiór towarów odbywać się może przez:

- 1) nabywcę na własne składy,
- 2) hurtownie wojewódzkie właściwej centrali handlu krajowego,
- 3) odbiorców tranzytowych centrali handlu krajowego.

Rozpatrując powyższe trzy warianty otrzymuje się następujący obraz:

ad. 1. Stacją docelową będzie najprawdopodobniej duża stacja kolejowa, bez wątplenia posiadająca wagę kolejową, lecz równocześnie posiadająca duży ruch towarowy.

Towar nadchodzi w partiach dużych po kilka, kilkanaście lub więcej wagonów.

O ile chodzi o towary przyjmowane na wagę, to zważenie ich przez kolej będzie często niemożliwe do wykonania, z uwagi na wyżej wspomniany duży ruch towarowy na kolei. Przy towarach przyjmowanych na sztuki, sprawdzenie, w ciągu 6 godzin, wyznaczonych na wyładunek, przez przedstawiciela uspołecznionego przedsiębiorstwa powierniczego, będzie praktycznie niewykonalne.

ad. 2. Towar nadchodzić będzie w mniejszych partiach niż w razie odbioru przez nabywcę na składy centralne, co poprawia sytuację na odcinku możliwości zważenia przez kolej.

Przy towarach przyjmowanych na sztuki sytuacja kształtuje się gorzej niż w punkcie poprzednim z uwagi na niemożliwość równoczesnego wysłania przedstawicieli uspołecznionego przedsiębiorstwa powierniczego do kilku lub kilkunastu miejscowości.

ad. 3. Notoryczny brak wag kolejowych na mniejszych stacjach kolejowych uniemożliwiać będzie zważenie przez kolej.

Przy towarach przyjmowanych na sztuki sytuacja jak wyżej.

Jak widać z powyższego stan rzeczy, jaki zarysowuje się na tym odcinku nie wygląda zbyt optymistycznie. Z jednej strony częsty brak możliwości zabezpieczenia roszczeń w sposób zgodny z ogólnymi warunkami, z drugiej strony niewyjaśniony tryb postępowania w przypadkach, gdy odbiorca nie stoi w żadnym stosunku prawnym do importera, wszystko to nie zapowiada aby realizacja transakcji importowych odbywała się normalnie, bez nadmiernych tarć.

W dążeniu do syntezy, stwierdzić należy, że wszystkie, wyżej wysunięte zastrzeżenia mają swe źródło na maksymalnym uprzywilejowaniu central handlu zagranicznego, przy jednoczesnym pominięciu interesów kontrahenta krajowego.

Niezależnie od tego czy było to wynikiem jednostronnego naświetlenia odnośnych problemów przez najbardziej zainteresowanych, czy też z innych powodów, wydaje się pożytecznym rozpatrzenie, czy nie możnaby znaleźć kompromisowego rozwiązania, uwzględniającego słusze interesy obu stron i zapewniającego możliwie harmonijną realizację transakcji importowych.

W poszukiwaniu takiego rozwiązania stwierdzać należy przede wszystkim, iż, być może, nie zamierzona, a jednak przeprowadzona, degradacja central importowych do roli agenta zdaje się być niesłuszną. Centrale handlu zagranicznego, wyposażone w doświadczonego fachowy personel, dysponujące dużym doświadczeniem, są jedynym instrumentem powołanym nie tylko do pośredniczenia w transakcjach międzynarodowych, lecz również do ich realizacji.

O ile sprawa ta znana jest autorowi niniejszych wywodów, to ani centrale handlu zagranicznego nie uchylają się od spełniania tej roli, ani też zarządzenia naczelnych władz gospodarczych nie wytyczają im innych kierunków działania.

Przerzucenie części obowiązków na centrale handlu krajowego nie byłoby celowe, gdyż, nie dając żadnych oszczędności personalnych w centralach importowych, spowodowałyby konieczność rozbudowy odpowiednich komórek w centralach handlu krajowego.

Pozostawiając przeto centrale importowe w ich dotychczasowej formie, należy zastanowić się nad linią podziału pracy central handlu zagranicznego i krajowego.

Podział ten nasuwa się niejako automatycznie, gdy weźmiemy pod uwagę, że, w zakresie importu, centrale handlu zagranicznego spełniają rolę pomocniczą w stosunku do przemysłu, uzupełniając importem deficyt produkcji krajowej.

W przypadku przyjęcia tej zasady, podobnie jak przemysł odpowiedzialny za towar do momentu załadowania go na środek transportowy, importer odpowiedzialny byłby za towar do chwili załadowania go do wagonów w polskim porcie przeznaczenia lub na punkcie granicznym. Odcinek producent zagraniczny — port przeznaczenia wzgl. punkt graniczny, obciążałby wyłącznie importera, aż do chwili przyjęcia towaru w jednym z tych punktów i załadowania ich do wysyłki na adres nabywcy lub na adres przez niego wskazany.

Jeżeli chodzi o ryzyko szkód powstałych podczas transportu na tym odcinku, to biorąc pod uwagę, że żadna poważniejsza transakcja w handlu międzynarodowym nie jest do pomyślenia bez równoznacznego ubezpieczenia od szkód w czasie transportu, ryzyko ponoszone przez importera nie wydaje się zbyt groźne; tymbardziej, że przy zawieraniu umowy kupna na warunkach c. i. f. lub „dom — granica“ ma możliwość zawarować sobie odpowiednią treść polisy ubezpieczeniowej. Przy warunkach f. o. b. lub c. i. f. importer, załatwiając sam sprawy ubezpieczenia tymbardziej ma możliwość wybrania odpowiedniego towarzystwa asekuracyjnego jak i sprecyzowania właściwej formy pokrycia ubezpieczeniowego.

Na pozostałe zagadnienia związane z odcinkiem „producent — port przeznaczenia wzgl. granica“ nawet wówczas gdy poszczególne czynności nie są wykonywane na zlecenie importera, ten ostatni ma poważny wpływ przez wprowadzenie odpowiednich klauzul do umowy kupna wzgl. zawarowanie sobie regresu do osób odpowiedzialnych.

W każdym razie jedynie importer lub jego mandatariusz są w stanie, przy odbiorze towaru w porcie lub na granicy, zabezpieczyć roszczenia w sposób wymagany w obrocie międzynarodowym.

Przy powyżej podanym oddzieleniu odcinka zagranicznego od odcinka krajowego, nic nie stoi na przeszkodzie, aby odcinek krajowy transakcji importowej traktowany był identycznie, jak to ma miejsce przy dostawach krajowych.

Szkody przypadkowe obciążają odbiorcę, a procedura przy stwierdzaniu braków i wad może być identyczna jak przewidziana w ogólnych warunkach dla dostaw krajowych.

Przeoczenie zawarte w ogólnych warunkach dostaw krajowych, a odnoszące się do przypadków, gdy osoba nabywcy nie pokrywa się z osobą odbiorcy, można by rozwiązać podobnie jak to ma miejsce w obrotach krajowych tj. przez udzielenie biurom sprzedaży, występującym równocześnie w podwójnej roli nabywcy od importera i dostawcy dla krajowego od-

biorcy, dodatkowego terminu na wnoszenie reklamacji otrzymywanych od swych odbiorców.

Powyższe rozwiązanie miałyby tę dobrą stronę, że upraszczałoby znacznie pracę od odcinku odbiorców, bez zwiększenia jej na odcinku importera.

Odbiorca niezależnie od tego, czy byłby nim nabywca tj. centrala handlu krajowego, hurtownia wojewódzka czy jakkolwiek inny odbiorca nie potrzebowałby różniczkować trybu postępowania w zależności od tego, czy dostawa pochodziła z importu czy z produkcji krajowej, bowiem w obu wypadkach procedura byłaby jednakowa.

Wydaje się, że wyżej podana koncepcja znacznie zmniejszyłaby płaszczyznę tarć między centralami handlu zagranicznego i krajowego, a tym samym okazałaby się praktyczniejsza dla obu stron.

WITOLD CHMIELEWSKI

Zadania na 1952 rok w dziedzinie usprawnienia gospodarki magazynowej

Zadania Planu 6-letniego opracowano w znacznej mierze na zasadach najdalej idących oszczędności na wszystkich odcinkach gospodarki narodowej. Wykonać plany produkcyjne w przewidzianym czasie oraz uzyskać jak największe oszczędności — oto dwa naczelne, nierozdzielalne ze sobą zadania, które powinny być wykonane przez wszystkie jednostki gospodarki narodowej, w pierwszym rzędzie przez zakłady przemysłowe. Zadania te wymagają podjęcia w całej rozciągłości uporczywej, nieustannej, codziennej walki ze wszelkimi objawami marnotrawstwa i rozrzutności, walki o systematyczne oszczędzanie we wszystkich dostępnych formach i wszystkimi dostępnymi środkami.

Dlatego też w zadaniach planów gospodarczych na lata 1951 i 1952 położono szczególny nacisk na konieczność uzyskania najdalej idących oszczędności materiałowych. Wykonanie tych zadań wymaga zasadniczego uporządkowania i usprawnienia gospodarki materiałowej w dziedzinie zużycia produkcyjnego i obrotu materiałowego.

Odpowiednie zadania w zakresie normowania zużycia materiałowego postawiono przed przedsiębiorstwami w zarządzeniach regulujących tryb prac przygotowawczych do sporządzenia Narodowego Planu Gospodarczego na 1952 r. (Zarządzenie Przewodniczącego PKPG nr 178 z dnia 18.5.1951 w sprawie obowiązku opracowania na 1952 rok przez jednostki gospodarki uspołecznionej progresywnych norm zużycia materiałów). Zadania te są realizowane. Świadczą o tym liczne przykłady zmniejszania norm zużycia surowców i materiałów

pomocniczych na jednostkę produkcji, oszczędności zużycia węgla w kotłowniach przemysłowych, zastępowania surowców droższych tańszymi itd. Przykładem niech będą racjonalizatorzy Fabryki Urządzeń Mechanicznych w Porębie, którzy uzyskali 5-krotne zmniejszenie zużycia brązu przy produkcji panewek, zastępując ten bardzo deficytowy surowiec stałą. Przez zastosowanie cienkiego powlekania tego materiału brązem uzyskano nawet większą wytrzymałość panewek niż dotychczas wytwarzanych całkowicie z brązu. Sukcesy w walce o oszczędne gospodarowanie materiałami mają do zanotowania załogi wielu hut, kopalń i fabryk. Dotychczasowe doświadczenia pozwolą w 1952 roku i w latach następnych rozszerzyć i pogłębić zadania zakładów w zakresie dalszego obniżania norm zużycia materiałowego. Normy zużycia surowców i materiałów mających największe znaczenie dla gospodarki narodowej mają moc nakazu prawnego, bowiem stanowią część składową Narodowego Planu Gospodarczego, formalnie będącego ustawą państwową. Dlatego w pracach najbliższego okresu jako szczególnie pilne wymienić należy opracowanie w poszczególnych gałęziach przemysłu odpowiednio skutecznych oraz celowych systemów statystyki i kontroli wykonania (przestrzegania) planowych norm zużycia materiałowego.

Można więc powiedzieć, że prace w dziedzinie normowania zużycia materiałowego zostały już zapoczątkowane na szeroką skalę; zostały one ujęte w odpowiednie dla poszczególnych gałęzi przemysłu systemy i będą stopniowo realizowane. Istnieje natomiast jeszcze inna

dziedzina gospodarki materiałowej, w której dotąd uczyniono bardzo niewiele. Są to zadania w zakresie prawidłowego magazynowania i przechowywania materiałów. Kierownictwo wielu jeszcze zakładów, a nawet niektóre całe gałęzie przemysłu, zapominają o konieczności likwidowania wszelkich przejawów marnotrawstwa materiałowego lub wręcz nie docenia sprawy tej walki. Wykonanie planów produkcji do tego stopnia przesłania oczy kierownictwa oraz partyjnych i związkowych organizacji zakładowych, że poza tymi zagadnieniami nie widzą marnotrawstwa materiałowego, nie widzą ogromnych szkód wyrządzanych gospodarce narodowej przez niedbałą i rozrzutną gospodarkę materiałami. Niektóre zakłady przez brak troski o powierzone im cenne dobro społeczne dopuszczają do powstawania faktów, które alarmują szerszą opinię społeczną, narażają te zakłady na słuszny i ciężki zarzut marnotrawstwa gospodarczego.

W TRYBUNIE LUDU (Nr 325 z 22.11.51) czytamy: „Nie wolno w żadnym wypadku godzić się z szastaniem materiałami, z rozrzutnością, przynoszącą ogromne straty naszej gospodarce narodowej. Nie wolno również tolerować niedbałego składowania materiałów lub zamrażania ich na długie miesiące w magazynach. Takie wypadki nie są jednak rzadkością. W zespole elektrowni Poznań np. leżą na placu bez żadnego zabezpieczenia znaczne ilości materiałów hutniczych. Blacha żelazna, stal maszynowa, pręty stalowe itp. niszczeją i rdzewieją pod okiem dyrekcji. W szopie zakładów im. 1 Maja w Pruszkowie leżą modele, prądnice prądu stałego, silniki elektryczne pomieszczone w różnych odpadkach żelaza i stali. W zakładach wytwórczych aparatury precyzyjnej w Świdnicy leży 10 ton rozrzuconego złomu bakelitowego, 20.000 kg zabrakowanych cewek napięciowych i prądowych, gdzie na szpulach znajduje się 85% miedzianego drutu nawojowego. Pobłażliwy stosunek do niechlujnego magazynowania, do niesumienności i niezgodności z potrzebami zamawiania surowców — to marnowanie części naszego dorobku, to opóźnianie naszego marszu naprzód, to zjawisko również szkodliwe, jak biurokratyczne przerosty“.

W zagadnieniu, o którym wyżej mowa, należy podkreślić obok objawów typowego niedbalstwa lub faktów po prostu sprzecznych z zasadą rozumnego postępowania również to, że dotąd nie zostało podjęte na szerszą skalę usprawnienie gospodarki magazynowej, oparte na całym zespole wymaganych dla tej gospodarki czynników. Dlatego czynności w zakresie obrotu materiałowego wymagają przede wszystkim zasadniczego uporządkowania i usprawnienia. Powinno to nastąpić w 1952 roku i w związku z tym znaleźć odpowiedni wyraz w planach prac na ten okres.

W zagadnieniu tym wyodrębnić można następujące tematy:

- 1) opracowanie warunków prawidłowego magazynowania i konserwowania materiałów;
- 2) opracowanie warunków i wymagań dla typowych magazynów, opracowanie norm i standardów wyposażenia technicznego magazynów oraz norm organizacji pracy w magazynach;
- 3) opracowanie norm niezawinionych ubytków (zaników) materiałowych w magazynach zaopatrzeniowych i w czasie transportu.

Wykonanie zadań dotyczących opracowania warunków prawidłowego magazynowania materiałów oraz norm ubytków naturalnych powinno należeć do tych gałęzi przemysłu lub nawet poszczególnych zakładów, w których dane materiały wytwarza się. Natomiast centralne zarządy przemysłu, których zakłady są głównymi odbiorcami tych materiałów, powinny w pracach tych brać czynny udział. Od zasady tej niewątpliwie czynione będą wyjątki w tym kierunku, że warunki prawidłowego przechowywania i normy ubytków materiałów masowego zużycia w pewnych gałęziach przemysłu w niektórych przypadkach mogą być opracowywane przez odbiorców takich materiałów. Taki tryb postępowania jest konieczny np. w odniesieniu do materiałów, które całkowicie są importowane (wełna, bawełna) lub dla których w danej gałęzi gospodarki istnieją specjalne warunki obrotu i magazynowania materiałowego (budownictwo).

Opracowanie warunków wymaganych dla typowych magazynów w danym dziale gospodarki narodowej lub w danej gałęzi przemysłu stanowi zadanie jednostek, dla których magazyny takie są przeznaczone lub zadanie właściwych centralnych zarządów przemysłu. Oczywiście jest, że przy tych opracowaniach należy uwzględniać również warunki prawidłowego przechowywania i konserwowania materiałów, opracowane przez branżowo właściwe centralne zarządy przemysłu, zgodnie z tym co powiedziano wyżej.

Taki tryb postępowania wymaga niewątpliwie ścisłej współpracy przedstawicieli zainteresowanych jednostek, to znaczy ministerstw, centralnych zarządów przemysłu, central handlowych i nawet poszczególnych zakładów w niektórych przypadkach. Przymuszczać więc Państwowa Komisja Planowania Gospodarczego pokieruje tymi pracami i skoordynuje je na podstawie planów prac poszczególnych ministerstw określających zakres, sposoby i terminy wykonania uzgodnionych zadań. Wynikają one z następujących aktów normatywnych

(wymieniamy je w kolejności, w jakiej zostały ogłoszone):

- 1) Zarządzenie Przewodniczącego PKPG Nr 343 z dnia 30.8.1951 w sprawie organizacji prac normalizacyjnych w resortach i instrukcja stanowiąca załącznik do tego zarządzenia (Biuletyn PKPG nr 24, poz. 256) oraz związane z tym zarządzeniem Pismo Okólne PKPG (Departament Techniki) znak TE6N-0-1/8 z dnia 15.10.1951 w sprawie zakresu przedmiotowego prac dla komórek normalizacyjnych przy ustalaniu szczegółowej tematyki norm (Biuletyn PKPG nr 29, poz. 305);
- 2) Uchwała Prezydium Rządu z dnia 22.10.1951 w sprawie odpisania z ksiąg rachunkowych przedsiębiorstw społecznych niedoborów materiałowo - towarowych (Monitor Polski nr A-92, poz. 1269);
- 3) Zarządzenie Przewodniczącego PKPG nr 420 z dnia 7.11.1951 w sprawie doradczego uporządkowania gospodarki magazynowej (Biuletyn PKPG nr 31, poz. —. *)

Wymienione pod pkt. 1) pismo okólne PKPG wyjaśnia, że w zakresie interesujących nas w tym artykule zagadnień tematyki normalizacyjna przedmiotowo obejmuje p r z e c h o w y w a n i e o r a z z a g a d n i e n i a o r g a n i z a c y j n e. Załączony do pisma schemat zakresu przedmiotowego prac normalizacyjnych podaje również, jak i r o d z a j e n o r m przewiduje się dla wymienionych tematów oraz jakie e l e m e n t y n o r m a l i z a c y j n e składają się na treść tych norm.

Przez przechowywanie rozumieć należy magazynowanie materiałów. Zagadnienia organizacyjne obejmują tematykę: struktura organizacyjna działów w zakładach (a więc również działu zaopatrzenia i związanego z nim magazynu), system ruchu dokumentacji, organizacja miejsc pracy (np. w magazynie) organizacja zaopatrzenia, organizacja opracowywania normatywów. Wymienione tematy obejmują niewątpliwie zespół podstawowych czynników mówiących między innymi o wymaganiach technicznych magazynu, o jego technicznym wyposażeniu we wszystkie środki niezbędne do prawidłowego funkcjonowania oraz o zasadach tego funkcjonowania, a więc o organizacji pracy.

Dla tematyki tej przewiduje się dwa rodzaje norm: p r z e d m i o t o w e i c z y n n o ś c i o w e.

Norma przedmiotowa zawiera wymagania techniczne, określające przedmiot w sposób dostatecznie dokładny ze względu na cel normy oraz postanowienia dotyczące sprawdzenia tych wymagań, a w zależności od potrzeby wynikającej z rodzaju przedmiotu — zawiera również postanowienia dotyczące sposobu po-

stępowania z przedmiotem nie odpowiadającym wymaganiom normy, sposobu opakowania, transportu i przechowywania.

Norma czynnościowa zawiera przepisy, którymi należy się kierować przy wykonywaniu czynności określonych w przedmiocie normy.

Warunki prawidłowego przechowywania materiałów należy odnieść do dwóch oddzielnych kategorii czynności: magazynowania w ścisłym tego słowa znaczeniu oraz konserwowania materiałów. Warunki prawidłowego magazynowania określają wymagania dotyczące budowy i stanu technicznego magazynu, w którym określony materiał może być przechowywany oraz dotyczący wyposażenia technicznego magazynu, właściwej organizacji i sposobu przechowywania. Natomiast warunki prawidłowego konserwowania materiałów wskazują na czynności, które powinny być podjęte w określony sposób i w określonym czasie w stosunku do przechowywanych w magazynie materiałów w celu zachowania pełnej wartości użytkowej tych materiałów. Warunki prawidłowego magazynowania i konserwowania materiałów zapobiegają stratom, które powstają w przypadkach niezgodnego z tymi warunkami przechowywania materiałów.

Omówione warunki stanowią jeden z zasadniczych czynników wpływających na wybór magazynu typowego dla danej gałęzi przemysłu lub dla danego przedsiębiorstwa. Pozostałe czynniki w zakresie typizacji magazynów stanowią ilość i rodzaj materiałów zużywanych przez zakłady danej gałęzi przemysłu. Należy również uwzględnić konieczność magazynowania określonych materiałów w specjalnych warunkach ze względu na właściwości i ilości (objętość) przechowywanych materiałów, bądź też możliwość stosowania jednakowych lub podobnych warunków magazynowania dla różnych materiałów.

Warunki wymagane dla typowych magazynów zawierają między innymi następujące elementy: wymiary magazynu, ilość kondygnacji, urządzenia transportowe wewnętrzne i zewnętrzne, charakterystykę otworów komunikacyjnych i oświetleniowych, wymagania dotyczące temperatury i wilgotności, dopuszczalne i wymagane obciążenie stropów, urządzenia sygnalizacyjne, charakterystykę przelotności magazynowej, zastosowanie materiałów budowlanych oraz inne dane, które należy uwzględnić w dokumentacji technicznej typowego magazynu.

Typizacja magazynów spowoduje poważne oszczędności przy opracowywaniu dokumentacji technicznej oraz pozwoли w sposób zasadniczy uporządkować zagadnienie gospodarki magazynowej w nowopowstających zakładach przemysłowych. Jest oczywiste, że ze względu na wielki plan inwestycyjny, który realizujemy w ramach Planu 6-letniego, prawidłowe opracowanie omawianych zagadnień przyniesie gospodarce narodowej poważne oszczędności.

*) Akty normatywne wymienione pod pkt. 2) i 3) przedrukowano w całości na innym miejscu w tym numerze Gospodarki Materiałowej.

Charakter tych prac czyni je zadaniami długofalowymi.

Pozostałe dwa z wymienionych poprzednio aktów normatywnych stanowią podstawę doraźnego usunięcia niektórych nieprawidłowości w dziedzinie gospodarki magazynowej. Uchwała Prezydium Rządu poleca wszystkim przedsiębiorstwom uspołecznionym odpisać księgowo niewyjaśnione a figurujące w tych księgach niedobory materiałowo-towarowe, powstałe w latach od 1944 do 1949 r. włącznie, natomiast niedobory ujawnione w wyniku inwentaryzacji przeprowadzonej w roku 1950 na podstawie zarządzenia Ministra Finansów z dnia 23.9.1950 r. i aktywowane w bilansie 1950 roku powinny być poddane szczegółowej analizie stosownie do przepisów tego zarządzenia. Jeśli stwierdzone braki materiałowe były zawinione, równowartość braków obciąża osoby odpowiedzialne za ich powstanie, jeśli natomiast braki te nie były zawinione lub stanowią tzw. ubytki (zaniki) materiałowe w granicach norm — odpowiednie kwoty podlegają odpisaniu na straty lat ubiegłych. Ze względu na fakt, że w zasadzie brak jest aktów normatywnych, ustalających dopuszczalne normy ubytków naturalnych, wymieniona uchwała zobowiązuje właściwych branżowo ministrów do opracowania w porozumieniu z Przewodniczącym Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego wykazu dopuszczalnych ubytków materiałów i towarów powstających w czasie ich transportu lub przechowywania. Omawiane normy powinny być opracowane w tych wszystkich przypadkach, które podyktowane są potrzebą gospodarczą, nie wszystkie bowiem materiały i nie zawsze wymagają określania norm ubytków naturalnych. Ilość jednak materiałów na które normy będą opracowane jest znaczna, będzie więc to wymagało znacznego nakładu pracy ze względu na szczupłość materiałów źródłowych, które mogą być wykorzystane. Dlatego też Prezydium Rządu wyznaczyło jako termin ukończenia prac dzień 31 grudnia 1952 roku.

Uchwała Prezydium Rządu rozróżnia ubytki materiałowe w czasie transportu i w czasie magazynowania. Przez ubytki transportowe uważa się dopuszczalne niezawinione zmniejszenie się ilości materiału w czasie załadowania, transportu i wyładowania wskutek wycieku, ułatniania, rozkruszenia, rozkurzu, stłuczki, uszkodzenia oraz innych usprawiedliwionych przyczyn. Normy ubytków magazynowych określają naturalne (tzn. wywołane technicznymi lub technicznymi właściwościami materiału) i inne dopuszczalne niezawinione zmniejszenie się ilości materiału w czasie magazynowania powstałe wskutek ususzki, ułatniania, zwietrzenia, sublimacji, rozkurzu, rozwagi, stłuczki, korozji, rozkładu oraz innych przyczyn wpływających na zmniejszenie ilości materiału.

Normy ubytków naturalnych opierają się oczywiście na warunkach prawidłowego magazynowania i konserwowania materiałów. Jeżeli

jednak aktualny stan techniczny pomieszczeń magazynowych, stan wyposażenia technicznego oraz organizacja i sposób magazynowania materiałów nie odpowiadają warunkom prawidłowego przechowywania i przejściowo z przyczyn uzasadnionych nie mogą być do tych warunków dostosowane, normy ubytków naturalnych powinny być odpowiednio zróżnicowane.

Jak widać zagadnienie braków materiałowo-towarowych, powstających w pewnym zakresie w przedsiębiorstwach produkcyjnych i przedsiębiorstwach obrotu towarowego, uchwała rozwiązuje doraźnie i ostatecznie w części dotyczącej powstania tych braków do roku 1950 włącznie oraz stwarza podstawę do zasadniczego uporządkowania tego zagadnienia na przyszłość. Wynika stąd, że braki materiałowo-towarowe ujawnione przy sporządzaniu inwentaryzacji na koniec bieżącego roku będą rozliczone w oparciu o uzasadnione, prawidłowe normy ubytków naturalnych.

Stosownie do przepisów uchwały opracowanie tych norm należy do branżowo właściwych ministerstw, a Przewodniczący PKPG ustali w trybie zarządzenia, co oznacza właściwość branżowa ministerstw. Przypuszczać należy, że jako branżowo właściwe uważać się będzie ministerstwa nadzorujące gałąź przemysłu, w której wytwarza się dany materiał lub która jest wyłącznym względnie prawie wyłącznym odbiorcą materiału pochodzenia zagranicznego. Inaczej może być ustalona właściwość branżowa odnośnie materiałów wytwarzanych na cele zaopatrzenia rynkowego. Tu branżowo właściwym powinno być Ministerstwo Handlu Wewnętrznego.

Trzeci z wymienionych poprzednio aktów normatywnych, mianowicie Zarządzenie Przewodniczącego Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego nr 420 z dnia 7.11.1951 r., ma charakter wyłącznie doraźnego uporządkowania gospodarki magazynowej. Na wyniki prac, które będą wykonane na podstawie pierwszych dwóch aktów normatywnych, trzeba będzie czekać dłuższy czas, w każdym razie najwcześniej będą one mogły być wykorzystane pod koniec 1952 roku. Tymczasem, jak to już zaznaczono na wstępie, w wielu jeszcze przedsiębiorstwach i nawet w niektórych całych gałęziach przemysłu istnieją nieprawidłowości w gospodarce magazynowej, które wymagają natychmiastowego usunięcia. Dlatego też ostatnie zarządzenie poleca centralnym zarządom przemysłu i jednostkom równorzędnym, aby w porozumieniu z właściwymi centralnymi zarządami zaopatrzenia lub departamentami zaopatrzenia opracowały tymczasowe instrukcje o sposobie magazynowania i konserwowania materiałów oraz o sposobie zabezpieczenia magazynów należących do nadzorowanych jednostek od pożaru i kradzieży.

Te tymczasowe instrukcje będą obowiązywały do czasu wydania przez właściwe ministerstwa w porozumieniu z Państwową Komisją Planowania Gospodarczego przepisów, ustala-

jących warunki prawidłowego magazynowania i konserwowania materiałów, opracowanych w sposób omówiony wyżej. Zarządzenie Przewodniczącego PKPG wymaga, aby opracowanie instrukcji tymczasowych oprzeć na doświadczeniach własnych i nadzorowanych jednostek w zakresie gospodarki magazynowej oraz na dostępnej literaturze fachowej. Instrukcje te będą ściśle dostosowane do potrzeb i możliwości poszczególnych zakładów, dlatego też powinny uwzględniać stan techniczny i stan wyposażenia technicznego magazynów w danym zakładzie oraz potrzeby podyktowane ściśle właściwościami i rodzajem przechowywanych w tych magazynach materiałów. Zarządzenie przewiduje również, że instrukcje magazynowe wydane przed wejściem w życie tych przepisów powinny być tak zmienione i uaktualnione, aby były z nimi zgodne.

Warto wspomnieć, że w niektórych ministerstwach przeprowadzono już w roku bieżącym pewne prace w tym zakresie, w wyniku których wprowadzono w życie ramowe przepisy dotyczące prawidłowej gospodarki magazynowej. Z ciekawszych i bardziej wartościowych opracowań wymienić można następujące:

1. Centralny Zarząd Zaopatrzenia Budownictwa Przemysłowego wydał za pośrednictwem Polskich Wydawnictw Gospodarczych INSTRUKCJĘ O GOSPODARCE MAGAZYNOWEJ (październik 1951).
2. Centralny Zarząd Zaopatrzenia Budownictwa Miejskiego również za pośrednictwem Polskich Wydawnictw Gospodarczych wydał INSTRUKCJĘ W SPRAWIE GOSPODARKI I KSIĘGOWOŚCI MATERIAŁOWEJ (listopad 1951).
3. Centrala Handlowa Przemysłu Skórzanego wydała instrukcję o gospodarce magazynowej (kwiecień 1951).
4. Ministerstwo Żeglugi wydało instrukcję dotyczącą gospodarki magazynowej, jako część III „Wytycznych w sprawie zaopatrzenia dla jednostek resortu żeglugi“ (listopad 1951).
5. Centralny Zarząd Zaopatrzenia Przemysłu Chemicznego wydał instrukcję o gospodarce magazynowej (listopad 1951).

Wszystkie wymienione wyżej opracowania zawierają całokształt przepisów dotyczących prawidłowej organizacji magazynu i prawidłowej organizacji pracy w magazynie, zasad sprawnego obiegu materiałowego i dokumentacji materiałowej oraz sposobów magazynowania i konserwowania materiałów. Opracowanie tych ostatnich zagadnień ze względu na dotychczasowy brak opracowań opartych na doświadczeniach technicznych i na danych statystycznych dotyczących powstawania ubytków materiałowych w czasie transportu i przechowywania - nie zaspokajają wprawdzie wszystkich potrzeb w tej dziedzinie, ale w każdym razie stanowią duży krok naprzód w celu uporządkowania gospodarki magazynowej i dlatego

mogą być w znacznym stopniu wykorzystane przez wszystkie przedsiębiorstwa innych działów gospodarki narodowej.

Charakterystyczne jest, że obydwa resorty budownictwa prawie jednocześnie opracowały przepisy dotyczące tego samego zagadnienia, natomiast brak dotąd tego rodzaju podstawowych opracowań w resortach przemysłowych. Tłumaczy się tym, że w tych ostatnich przedsiębiorstwach posiadają pewne doświadczenia z lat dawnych, że istnieją w nich zorganizowane magazyny i mniej lub więcej dobry system magazynowania, natomiast przemysł budowlany powstał i rozwija się właściwie dopiero obecnie. Dotąd nie znaleźliśmy u nas wielkiego przemysłu budowlanego i dlatego obydwa te resorty odczuły pilną potrzebę stworzenia podstaw gospodarki magazynowej, odpowiadających wymogom nowoczesnej organizacji budownictwa.

Brak opracowań, które powinny stanowić wzór dla prawidłowych rozwiązań gospodarki magazynowej w zakładach przemysłowych, skłonił Państwową Komisję Planowania Gospodarczego do zainicjowania odpowiedniego wydawnictwa przez Polskie Wydawnictwa Gospodarcze. Warto więc zasygnalizować, że w niedługim czasie ukaże się opracowanie pt.: „MAGAZYN ZAOPATRZENIA MATERIAŁOWEGO“, które przeznaczone jest dla pracowników magazynów i działów zaopatrzenia w zakładach przemysłowych.

Zarządzenie Przewodniczącego PKPG nr 420 zawiera jeszcze jeden przepis o bardzo istotnym znaczeniu. Postanawia mianowicie, że dyrektorzy przedsiębiorstw powinni zorganizować przeszkolenie pracowników magazynów i działów zaopatrzenia w celu zaznajomienia ich z przepisami wynikającymi z instrukcji właściwych centralnych zarządów i z zasadami praktycznego stosowania tych przepisów. Dyrektorzy przedsiębiorstw powinni również wnieść do programów prac działów zaopatrzenia obowiązek planowej kontroli wykonania omawianych instrukcji, o ile obowiązek taki w obecnych programach prac tych działów nie jest przewidziany, a niezależnie od tego powinni osobiście lub przez swoich zastępców sprawdzać doraźne wykonanie instrukcji. Wyniki tych kontroli mają być uwzględniane przy premiowaniu pracowników odpowiedzialnych za gospodarkę magazynową. Przepisy te mają na celu zapewnić właściwe stosowanie instrukcji i nie dopuścić, jak to się nie raz zdarza, że wprawdzie odpowiednie przepisy istnieją, ale nie są wykonywane. Całość prac wynikających z omawianego zarządzenia powinna być wykonana w terminie do końca stycznia 1952 roku.

Aczkolwiek prace, które na podstawie tego zarządzenia będą wykonane, mają charakter doraźny, to jednak zrozumiałe jest, że wniosą one bardzo wiele cennego materiału do zasadniczego, obliczonego na dłuższy etap opracowania podstaw prawidłowej gospodarki magazynowej. Z tych przede wszystkim instrukcji

ministerstwa czerpać będą obfity materiał do późniejszych zarządzeń regulujących w sposób trwały całokształt zagadnień dotyczących gospodarki magazynowej.

Kilka słów trzeba powiedzieć jeszcze o organizacji prac na tym dłuższym etapie. Z pisma ókólnego PKPG (Departament Techniki) w sprawie zakresu przedmiotowego prac dla komórek normalizacyjnych (patrz wyżej) wynika, że tematyka dotycząca przechowywania oraz zagadnień organizacyjnych opracowywana będzie w trybie prac normalizacyjnych, tzn. przez komórki normalizacyjne w ministerstwach, centralnych zarządach przemysłu i przedsiębiorstwach. Nie wyklucza to przypuszczalnie wykonywania pewnych prac jako zleconych przez fachowców i rzeczoznawców w danej dziedzinie. Natomiast pozostałe akty normatywne nie umiejscawiają prac wynikających z tych aktów. Rozwiązanie zatem tych zagadnień zależeć będzie od decyzji poszczególnych ministerstw i od aktualnego stanu organizacyjnego w tych ministerstwach oraz w jednostkach podległych ministerstwu. Zaintersowane w tych zagadnieniach działy produkcji, techniki, zaopatrzenia, obrotu towarowego itd. będą brać udział w tych pracach. Dla zapewnienia odpowiednich wyników prac

wskazana jest lokalizacja ich w tych jednostkach (komórkach) organizacyjnych, które przedmiotowo są najbardziej właściwe dla danego zagadnienia, co nie wyklucza konieczności przygotowania niektórych materiałów w trybie opracowania komisijnego lub w trybie prac zleconych. Jest oczywiste, że należy to ograniczać ściśle do przypadków uzasadnionych rodzajem tematu i możliwością opracowania go przez stojących do dyspozycji odpowiednich fachowców.

Wykonanie omówionych zadań jest potrzebą dnia. Jest również konieczne, aby kierownicy życia gospodarczego na wszystkich szczeblach organizacyjnych zrozumieli tę potrzebę i uświadomili sobie, że od wykonania tych zadań zależy zaoszczędzenie gospodarce narodowej znacznych środków materialnych. Pozwoli to na wykonanie naszych planów gospodarczych mniejszym kosztem i przez to przyspieszy ich wykonanie. Trzeba również, aby wszyscy pracownicy zaopatrzenia i magazynów odczuli, że Państwo powierzyło im troskę o dobra społeczne wielkiej wartości i dlatego żąda się od nich, aby nie został zmarnowany ani jeden kilogram żadnego surowca lub innego materiału. Troska o nie — to troska o nasze własne dobro.

INŻ. M. POMIANOWSKI

Racjonalna gospodarka drewnem usługowym

Zagadnienie oszczędności drewna rozwiązywane jest u nas od szeregu lat, zarówno w budownictwie i przemyśle, jak też w innych dziedzinach gospodarki narodowej. Należy stwierdzić, że osiągnięcia w dziedzinie racjonalizacji w gospodarce drewnem są bardzo poważne, zarówno na odcinku projektowania, jak również wykonawstwa.

Niedostatecznie docenianym problemem z zakresu oszczędności drewna jest jeszcze u nas gospodarka drewnem usługowym, to jest tym materiałem drzewnym, który nie jest wbudowywany w obiekt, lecz służy do wykonywania rusztowań, szybów windowych, skrzyń do zapraw, zabudowań prowizorycznych, deskowań, ogrodzeń placów budów itp. Drewno usługowe stanowi ok. 50% ogólnej masy drewna używanego w budownictwie. Na przykład na 100 m³ zabudowy przeciętnego budynku mieszkalnego M3, przy stropach prefabrykowanych, zużycie drewna wynosi: 1,06 m³ drewna wbudowanego i 0,76 m³ drewna usługowego. Wobec olbrzymich ilości drewna, przeznaczanego w skali ogólnokrajowej na cele usługowe, sprawa uregulowania gospodarki drewnem na tym odcinku jest podstawowym problemem, który, wobec występującego na obecnym etapie deficytu materiałów drzewnych, musi być jak najszybciej pozytywnie rozwiązany. Racjonalna bowiem gospodarka drewnem usługowym jest źródłem

uzyskania dodatkowych oszczędności w zużyciu materiałów drzewnych.

Zagadnienie to poruszone już zostało w Uchwale Komitetu Ekonomicznego Rady Ministrów z dnia 14.X.1949 r. w sprawie stosowania oszczędności drewna w poszczególnych dziedzinach gospodarki narodowej.

W dziale, dotyczącym wykonawstwa budowlanego, zawarte są przepisy:

- 1) zalecające budowanie wszelkich budynków prowizorycznych, przeznaczonych na warsztaty, biura, magazyny, stołówki itp. wyłącznie z elementów składanych i rozbieralnych,
- 2) zalecające używanie do ogrodzeń placów budów, okrągłaków, żerdzi, desek okorkowych oraz obrzynanych króciaków VI klasy,
- 3) wprowadzające obowiązek ewidencjonowania drewna użytego do celów usługowych, nie wyłączając deskowań elementów żelbetowych,
- 4) zabraniające używania tarcicy obrzynanej z wyjątkiem desek obrzynanych (króciaków VI kl.) do budowy prowizorycznych budynków,
- 5) ustalające dopuszczalny ubytek drewna przy deskowaniu konstrukcji żelbetowych,

- 6) zalecające stosowanie rusztowań rurowo-stalowych i nakładające na wykonawców obowiązek impregnacji drewna i zabezpieczenia elementów sprzętu usługowego, o długości ponad 5 m, przed uszkodzeniami mechanicznymi za pomocą okuć.

Trzeba jednak stwierdzić, że zawarte w Uchwale KERM przepisy, jak również wydane przez organy centralne zarządzenia, nie zostały należycie docenione w wykonawstwie budowlanym.

Drewno usługowe nie jest dotychczas objęte ścisłą ewidencją, nieprzestrzegana jest wielokrotność jego użycia, elementy rusztowań, pozostające często przez całe miesiące w stanie niewykorzystanym, nie są najczęściej okute i zabezpieczone środkami impregnacyjnymi. Podobnie marnotrawstwo drewna stwierdzić można przy deskowaniach konstrukcji żelbetowych, budowie budynków prowizorycznych, ogrodzeniach placów budów itp.

Sz szczególnie jaskrawo marnotrawstwo drewna występuje przy budowie rusztowań, na które używane są często nowe krawędziaki zamiast drewna okrągłego. Należy dodać, że powierzchnia zarusztowania obejmuje najczęściej całe fronty budynków, bez względu na ilość zatrudnionych robotników, co w konsekwencji bardzo powiększa zużycie drewna i hamuje jego rotację.

Sprawa uregulowania gospodarki drewnem usługowym, wymagająca zwalczania uporczywych przyzwyczajęń terenu, rozwiązywana i rozpracowywana jest od dłuższego czasu na szczeblu PKPG.

W dniu 27.X.1950 r. ukazało się zarządzenie Przewodniczącego PKPG Nr 309 w sprawie stosowania iglastej tarcicy bocznej nieobrzynanej, króciaków, okorków i tarcicy z hubą, które zapobiega stosowaniu tarcicy o wymiarach handlowych do celów usługowych.

W opracowaniu znajduje się zarządzenie w sprawie gospodarki odpadami drzewnymi, które ureguje wykorzystanie odpadów drzewnych i wykluczy przypadki sprzedawania na opał drewna, zdatnego do dalszego użytku na cele usługowe.

Opracowane przez Departament Budownictwa wytyczne planu technicznego na rok 1952 przewidują co następuje:

Należy

„Wykonać budynki prowizoryczne na placu budowy, szyby dźwigowe, rusztowania zewnętrzne itp. z elementów składanych, stanowiących inwentarz przedsiębiorstwa. Rusztowania ochronić przez malowanie, impregnację, okucie, od szybkiego zniszczenia i zainwentaryzować na równi ze sprzętem. Wprowadzić ścisłą ewidencję deskowań do betonów i kontrolę ich powtarzalności.“

Poza tym, wytyczne planu technicznego na rok 1952, przewidują rozszerzenie stosowania rusztowań rurowo-stalowych w miejsce dREW-

nianych. Wprowadzenie w 1952 roku 15.000 ton rusztowań rurowo-stalowych pozwoli na zaoszczędzenie około 80.000 — 100.000 m³ drewna. Należy zaznaczyć, że dotychczas poważną przeszkodą we wprowadzeniu na szerszą skalę rusztowań rurowo-stalowych był brak odpowiednich złączy. W roku 1951 problemy techniczne, związane z produkcją odpowiednich złączy i ich montażem, zostały praktycznie rozwiązane.

W celu usprawnienia gospodarki drewnem usługowych zostało wydane w dniu 17.XI.1951 r. zarządzenie Przewodniczącego PKPG *), które reguluje sprawę stosowania drewna do rusztowań, zaostroża dyscyplinę zaopatrzenia w drewno, nakłada na wykonawców obowiązek przeprowadzenia ścisłej inwentaryzacji drewna, a wreszcie wprowadza ścisły system rozliczania się ze zużycia drewna, zarówno w budowywanego jak i usługowego.

W myśl przepisów zawartych w ww. zarządzeniu stojaki rusztowań zewnętrznych dla robót fasadowych nie mogą być wykonywane z krawędziaków, a do wszelkich robót elewacyjnych, z wyjątkiem elewacji z okładzin kamiennych, należy stosować rusztowania lekkie jak np.: rurowo-stalowe, drabinowe, na kozłach drewnianych, przesuwne na wysuwnicach i rusztowania wiszące.

Tak postawione zagadnienie wykonywania rusztowań niewątpliwie przyczyni się do osiągnięcia dużych oszczędności drewna i wpłynie na obniżenie kosztów budowy. Używane bowiem do tej pory na stojaki rusztowań krawędziaki są o wiele droższe i bardziej deficytowe od dłużyc (okrągłaków).

Objęcie inwentaryzacją rusztowań drabinowych, stojakowych, elementów szybów windowych, skrzyń do zapraw itp., nasycenie poszczególnych elementów środkami impregnacyjnymi i zabezpieczenie za pomocą okuć przed uszkodzeniami mechanicznymi zapewni wielokrotność ich użycia.

Zarządzenie przewiduje poza tym korektę wskaźników zużycia materiałowego w kierunku zmniejszenia norm zużycia drewna usługowego, opracowanie normy na rusztowania drabinowe z połowizn drewna okrągłego, które są o wiele tańsze od drabin wiedeńskich, wykonywanych z długiej wymiarowej tarcicy stolarskiej. W myśl poleceń zawartych w zarządzeniu opracowana zostanie również norma określająca powierzchnię zarusztowania, przypadająca na zespół tynkarski, w zależności od rodzaju i frontu robót, budynków, która, stosowana w praktyce, umożliwi właściwą rotację rusztowań. Zarządzenie wprowadza obowiązek przeprowadzenia typizacji elementów deskowań, łącznie z ustaleniem sposobów ich wykonywania.

Omawiane zarządzenie ma na celu przede wszystkim zlikwidowanie ogniska największego marnotrawstwa drewna usługowego, jakie istnieje na odcinku stosowania drewna do rusztowań.

*) treść podana na str. 42 niniejszego numeru „Gosp. Mater.“

Nie ulega wątpliwości, że wykorzystanie zapasów pozostającego na budowach w stanie nieoczyszczonym i niewysortowanym drewna z odzysku, prawidłowo przeprowadzona akcja inwentaryzacji, jak również zaostrożenie odpowiedzialności za przekraczanie istniejących przepisów z zakresu racjonalnej gospodarki drewnem, ujawni wielkie rezerwy drewna usługowego i pozwoli na uzyskanie dodatkowych oszczędności, na drodze wykorzystania starych, zdalnych do dalszego użytku materiałów drzewnych.

Zagadnienie racjonalnej gospodarki drewnem usługowym musi być jednak w dalszym ciągu rozpracowywane i rozwiązywane w oparciu o nowoczesne zdobycze techniki i osiągnięcie w dziedzinie racjonalizacji i nowatorstwa.

W zakresie projektowania konstrukcji betonowych i żelbetowych, z uwagi na oszczędność drewna używanego do deskowań, należy zwrócić uwagę na:

- 1) stosowanie w jak najszerszym zakresie deskowań ślizgowych;
- 2) opracowywanie przy projektach konstrukcji żelbetowych analogicznych projektów deskowań;
- 3) stosowanie w jak najszerszym zakresie elementów prefabrykowanych i jak największą powtarzalność analogicznych elementów.

W zakresie wykonywania deskowań powinny być przestrzegane następujące zasady:

- 1) poszczególne elementy deskowań powinny być wykonywane przy użyciu urządzeń mechanicznych do obróbki drewna i na podstawie rysunków;
- 2) blaty do deskowań powinny być montowane przy pomocy żeber, jarzm i wiązań drutem, przy użyciu jak najmniejszej ilości gwoździ;
- 3) bardzo dobre wyniki daje używanie do zbijania elementów deskowań gwoździ o podwójnej główce, umożliwiających rozdeskowanie bez uszkodzeń drewna;
- 4) poszczególne elementy deskowań powinny być wykonane bardzo dokładnie i oznaczane kolejnymi numerami, dla ułatwienia ich montażu.

Wydaje się, że celowe byłoby zbadanie zagadnienia zastosowania do robót betoniarskich tarcicy o wymiarach poniżej 25 mm grubości.

Wprawdzie wielokrotność użycia tarcicy przy tych robotach uzależniona jest ściśle od grubości używanych desek, przeprowadzenie jednak odpowiednich doświadczeń byłoby bardzo celowe. W Związku Radzieckim do szalowania ścian grubości do 20 cm stosuje się płyty zbijane z desek o grubości 19 mm, wielokrotnie używając je do tych samych celów. Zbijanie płyt wymaga przygotowania odpowiednich szablonów, znacznie ułatwiających ich montaż.

Podobnie do szalowania kolumn o wymiarach 80 × 80 cm stosuje się również deski o grubości 19 mm, wzmacniane odpowiednimi

metalowymi lub drewnianymi klamrami w odległości jedna od drugiej:

- 1) przy ręcznym betonowaniu — 55 cm,
- 2) przy betonach wibrowanych — 40 cm.

Poważne oszczędności drewna usługowego uzyskać można również przez racjonalne urządzenie placów budów.

Prowizoryczne ogrodzenia placów budów wykonywane być powinny wyłącznie z ażurowych płyt, zbijanych z odpadów drzewnych. Również doły na wapno w gruntach spoistych powinny być wykonywane bez deskowania, w gruntach zaś sypkich deskowanie należy wykonywać w sposób oszczędny, przy maksymalnym wykorzystaniu używanych krótkich desek. W budownictwie wiejskim skarpy dołów na wapno można zabezpieczać słomianymi lub słomiano-glinianymi matami, przytwierdzanymi do ścian za pomocą kołków ściągniętych drutem. Place budów zaopatrzone powinny być w przenośne stolikowe piły tarczowe, pozwalające na racjonalne wykorzystanie drewna z odzysku i mechaniczne wykonywanie deskowań i składowych elementów pomocniczego sprzętu usługowego. Również względy natury organizacyjnej wiążą się ściśle z zagadnieniem oszczędności drewna usługowego.

Wielkie usługi na odcinku uracjonalnienia gospodarki drewnem usługowym mogą i powinny oddać komórki organizacji budowy, istniejące w biurach projektowych, zjednoczeniach budowlano-montażowych i na budowach.

Biura projektowe — przy opracowywaniu założeń projektu organizacji budowy, przez ustalenie już w zestawieniu analitycznym materiałów, wskaźnika określającego prawidłowy procent zużycia drewna usługowego w stosunku do wbudowywanego (bez stolarki) dla danej budowy (obiektu); zjednoczenia i budowy — przez ustawienie harmonogramów robót, gwarantujących właściwy obrót deskowań i rusztowań.

Zagadnieniem ściśle związanym z oszczędnością drewna usługowego jest wykorzystanie olbrzymich remanentów drewna z odzysku, oraz włączenie ich po oczyszczeniu i przesortowaniu do dalszego użytkowania. Pozytywne rozwiązanie tego zagadnienia, poza usunięciem pewnych niedociągnięć natury technicznej i organizacyjnej, wymaga rozszerzenia norm na roboty ciesielskie z uwzględnieniem wielokrotności użycia drewna.

Minister R. Piotrowski w artykule pt. „Walka z marnotrawstwem materiałowym — pilne zadanie naszego budownictwa*”) — powiedział „Układ norm na roboty ciesielskie nie daje dostatecznej zachęty do wielokrotnego wykorzystania drewna.

Wiemy, że walka z marnotrawstwem na froncie budownictwa nie sprowadza się jedy-

*) „Trybuna Ludu“, 31 październik 1951 r.

nie do zagadnienia oszczędności materiałowych. Pozostaje ważne zadanie walki z marnotrawstwem siły roboczej“.

Reasumując wyżej omawiane problemy, należy stwierdzić, że zagadnienie racjonalnej gospodarki drewnem usługowym jest sprawą wymagającą jak najszybszego uregulowania.

N. KASZKIN

Skuteczny sposób wykorzystania odpadków skórzanych*

Na zakładach przemysłu lekkiego często gromadzą się znaczne zapasy różnych odpadków produkcyjnych, które leżą latami bez ruchu, nie znajdując zastosowania — zaśmiecają teren zakładu lub są niszczone. Na przykład fabryki wyrobów skórzanych posiadają duże zapasy drobnych ścinków, pozostałych po usunięciu krawędzi skór przy wykańczaniu lub przy innych operacjach technologicznych; na fabrykach obuwia rokrocznie pada dużo odpadków skór twardych i miękkich spod sztancy, w fabrykach futrzarskich gromadzą się duże ilości ścinków futrzarskich i innych odpadków produkcyjnych.

Racjonalne wykorzystanie takich odpadków może być uwieńczony znacznym efektem ekonomicznym, o czym świadczy doświadczenie fabryki skórzanej Nr 10 w Kalininie. Tutaj, w przeciągu szeregu lat, nagromadziły się olbrzymie zapasy drobnych ścinków skórzanych i odpadków spod sztancy, część których była co pewien okres czasu dołowana, spalana, lub wywożona na wysypisko, celem oczyszczenia terenu fabrycznego. Rozpoczęliśmy żmudne badania dla znalezienia zastosowania dla tych odpadków.

Po długiej pracy eksperymentalnej, udało nam się rozpracować nową odmianę proszku do cementacji (mieszanki do twardej cementacji metali), w skład którego wchodzi odpadki skórzane (drobne skrawki i odpadki spod sztancy). Inne części składowe tej mieszanki, nazwanej proszkiem do cementacji K-1, stanowią surowce tanie i niedeficytowe. Jakościowo K-1 znacznie przewyższa standaryzowane proszki do cementacji używane przy obróbce metali.

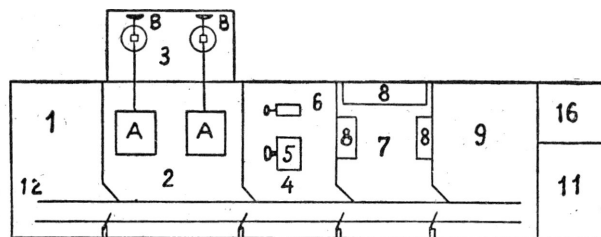
W czerwcu 1950 roku Fabryka Wyrobów Skórzanych Nr. 10 w Kalininie zorganizowała produkcję proszku, mając na uwadze całkowite wykorzystanie własnych odpadków. Z początku cena mieszanki była dość wysoka, lecz w okresie późniejszym, na skutek uproszczenia procesu technologicznego i mechanizacji poszczególnych pracochłonnych czynności, została obniżona w porównaniu z początkową o 50%. Cena ta może być jeszcze bardziej obniżona

*) Artykuł przetłumaczony z Nr 9 czasopisma „Liokkaja Promyslnennost“ z mies. sierpnia 1951 r. Autor artykułu jest kierownikiem działu w fabryce wyrobów skórzanych Nr. 10 w Kalininie.

Walka o racjonalną gospodarkę drewnem, a w szczególności drewnem usługowym powinna być trwała, ciągła i mobilizująca wszelkie środki dla ujawnienia istniejących rezerw materiałów drzewnych oraz uzyskania dalszych oszczędności na drodze racjonalnego wykorzystania drewna w budownictwie, jak również w innych dziedzinach gospodarki narodowej.

drogą dalszej mechanizacji i powiększenia produkcji.

Dział produkcji proszku do cementacji mieści się w jednopiętrowym budynku posiada szereg oddziałów (rysunek 1):

Rys. 1. Schematyczny plan działu produkcji proszku do cementacji z rozmieszczeniem urządzeń.

Skład surowców (1).

Oddział muflowy z piecami muflowymi (2)

Oddział kondensacyjny z urządzeniami kondensacyjnymi (3).

Oddział kruszenia (4) z kruszarką młotkową (5) i motorem elektrycznym (6).

Oddział mieszanki (7) z warsztatami roboczymi (8).

Skład produkcji gotowej (9).

Biuro Działu (10).

Szatnia (11).

Kolejka wąskotorowa (12).

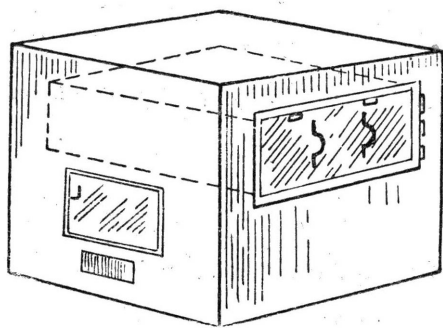
Ogólna długość budynku wynosi 34 m, szerokość — 8 m (z przybudówką oddziału kondensacyjnego — 10,5 m).

Celowe jest, aby budynek był zbudowany z cegły, bądź to z bloków żuźlowych; może on być i drewniany, ale wtedy konieczne są ściany z izolacją cieplną w postaci żuźła, trocin itp.

Dział jest ogrzewany przez piece (choć może być tutaj wykorzystane fabryczne centralne ogrzewanie).

Oprócz tego źródłem ogrzewania działu mogą być piece muflowe; dlatego też przy ich budowie zakłada się w przewody kominowe — węzownice, połączone z systemem ogrzewania wodnego; stożkowaty zbiornik umieszcza się na poddaszu: woda cyrkulująca w węzownicach nagrzewa się od wydzielających się gazów paleniskowych. Ten sposób jest bardzo ekonomiczny.

Dział posiada dwa piece muflowe, w których spalają się bez dostępu powietrza, skrawki, odpadki spod sztancy i inne odpadki skórzane.

Rys. 2. Piec muflowy.

Piec (rys. 2) wykłada się czerwoną cegłą, zaś ściany paleniska posiadającego dmuchawkę — cegłą ogniotrwałą. Piec pracuje na paliwie stałym. Nad paleniskiem zakłada się prostokątną muflę żelazną o grubości 8 — 10 mm. Drzwi do ładowania paliwa powinny szczelnie przylegać do ramki muflki, zabezpieczając w ten sposób hermetyczność paleniska. W tylnej ścianie muflki znajduje się rura wylotowa gazu, o przekroju 75 mm, z kłapą do zaworu. Ścianę kładzie się z cegieł, u wylotu rury. Rura ta jest doprowadzona do urządzeń kondensacyjnych.

Kruszarka młotkowa powinna mieć suw roboczy o ilości obrotów nie mniejszej niż 1200—1300 na minutę. Jest ona uruchamiana przez motor elektryczny o mocy 3 — 4 kilowatów, z liczbą obrotów 1400.

Do transportowania surowca kolejką wąskotorową używa się wózków. Dział ma zainstalowaną wentylację ssąco-tłoczącą.

Za najlepsze mieszanki do cementacji uważane są takie, które dają przy ustalonych temperaturach znaczne ilości nie wyczerpującego się szybko tlenku węgla, oraz które zabezpieczają równomierną cementację, tanie, o nieskomplikowanym składzie chemicznym i nie zawierające domieszek szkodliwych dla cementowanego metalu. Mieszanka do cementacji K-1 odpowiada wszystkim wyżej podanym warunkom.

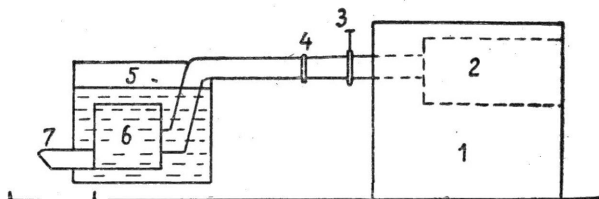
Wyjściowy surowiec dla otrzymania proszku do cementacji K-1, stanowią odpadki skórzane i węglan wapna (CaCO_3) pochodzenia naturalnego. Proces technologiczny przy produkcji K-1 jest następujący:

Skrawki skórzane i odpadki spod sztancy załadowuje się do pieca muflowego, który zamyka się hermetycznie, zamazując gliną drzwi, przez które nastąpił załadunek. Aby uzyskać bezpostaciowy węgiel pochodzenia organicznego o znacznej modyfikacji węgla, zastosowano specjalny system cieplny dla wypalania odpadków. Węglan wapnia jest opracowywany w innych warunkach cieplnych z dodatkowym wzbogaceniem tlenku węgla.

Proces spalania odpadków skórzanych trwa 5—8 godzin, w zależności od wilgotności surowca wyjściowego. Wydajność bezpostaciowego węgla stanowi 58 — 60% wagi spalonych odpadków. Po wypaleniu, wyładowuje się wystygły węgiel z muflki i przekazuje do oddziału kruszenia. Większe kawałki węgla drobi się tam uprzednio na mniejsze. W kruszarce młotkowej węgiel zamienia się w proszek. Następnie węgiel i węglan wapnia, również zmielone na proszek, przechodzą do oddziału mieszanki. Tutaj są przepuszczane przez specjalne sita ażeby oddzielić większe cząstki, a następnie węgiel bezpostaciowy i węglan wapnia miesza się w stosunku 3 : 2 (objętościowo).

Jeśli węglan wapnia jest późnego pochodzenia geologicznego, zmniejsza się jego proporcję do 30 — 40% (wagi mieszanki).

Dla wykorzystania gazów, wychodzących z muflki, w dziale zostały zainstalowane przyrządy do skraplania (rys. 3).

Rys. 3. Przyrząd do skraplania.

1. Piec muflowy 2. Mufla 3. Kłapa 4. Rura wylotowa gazu 5. Zbiornik chłodzenia 6. Zbiornik-skraplacz 7. Zbiornik-zlew.

Ochłodzenie gazów w tych przyrządach daje nam dodatkowy produkt — smołę skórzaną w postaci smaru „jeleni róg“.

W Kalininie — fabryce nie udało się przeprowadzić takiej ilościowej i jakościowej analizy smoły, aby można było wszechstronnie określić jej zastosowanie. Jednakże wstępne badania fabryczne wykazują, że ten produkt dodatkowy posiada cenne własności jako barwnik.

Wyżej opisany dział może produkować na dobę przy pracy dwuzmianowej, 300 — 400 kg proszku do cementacji oraz smołę skórzaną w ilości 5% wagi spalonych odpadków. Do obsłużenia tego działu fabrycznego potrzeba 8 — 10 robotników i jednego kierownika (majstra).

Dział proszku do cementacji fabryki Nr 10 w Kalininie wykorzystuje nie tylko odpadki z własnej produkcji, ale i odpadki innych fabryk, na przykład Kimrskiej Fabryki Obuwia i innych.

Przez okres roczny przerobiono przeszło 100 ton odpadków skórzanych i uzyskano 168.000 rubli dochodu.

Odbiorcami proszku do cementacji K-1 są dziesiątki dużych fabryk podległych różnym ministerstwom. Wszystkie fabryki wypowiedziają się dodatnio o własnościach technicznych proszku, zaznaczając, iż jest on bardziej skuteczny od standaryzowanych proszków do cementacji.

W Związku Radzieckim nie ma podobnej fabryki, która by wypuszczała taki rodzaj produkcji gotowej. Zazwyczaj każdy zakład obróbki metali stosuje różne mieszanki cementujące, wykonywane często z bardzo deficytowych chemikaliów. K-1 stanowi dobry środek do cementacji, przy tym wykonany jest z odpadków fabrycznych.

Biorąc pod uwagę ciągle wzrastające zapotrzebowanie na proszek K-1, należałoby scentralizować jego produkcję, jak również zorganizować uzysk dodatkowego produktu z odpadków skórzanych — smoły — barwnika, który może być z powodzeniem zastosowany w przemyśle lekkim.

łumaczył Fryderyk Szenberg

CZARNOCKA

Na drodze do dalszego uporządkowania gospodarki opakowaniami

Uchwała Komitetu Ekonomicznego Rady Ministrów z dnia 12.V. 1950 oraz zarządzenie Przewodniczącego Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego z dnia 12.VII. 1950 r. były ważnym etapem w dziedzinie gospodarki opakowaniami, jako zapoczątkowanie zorganizowanej akcji ich zwrotów.

W okresie kilkunastu miesięcy od chwili wejścia w życie wymienionych aktów normatywnych Państwowa Komisja Planowania Gospodarczego pilnie rejestrowała spostrzeżenia i uwagi zgłaszane przez wykonawców obowiązujących przepisów, aby na ich podstawie dokonać niezbędnej rewizji ustalonych zasad w kierunku lepszego powiązania ich z potrzebami terenu, przy równoczesnym położeniu jeszcze większego nacisku na wzmożenie akcji zwrotów opakowań.

W okresie ostatnich miesięcy odbyło się kilka narad roboczych z udziałem przedstawicieli: Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego, Ministerstwa Finansów, Ministerstwa Handlu Wewnętrznego oraz najbardziej zainteresowanych zagadnieniem opakowań centralnych zarządów, zadaniem których było:

- 1) przeanalizowanie błędów i niedociągnięć w dotychczas obowiązującym systemie gospodarki opakowaniami;
- 2) opracowanie na podstawie zdobytych doświadczeń okresu ubiegłego i przedyskutowanie wniosków nowych przepisów w formie ramowej z założeniem wydania przez właściwych ministrów zarządzeń dla poszczególnych branż;
- 3) przedyskutowanie wytycznych do zarządzeń, które mają być opracowane przez właściwych ministrów, sprawujących nadzór nad jednostkami, które używają danego typu opakowania.

Opracowana w nowym brzmieniu uchwała Prezydium Rządu w sprawie zasad obrotu opakowaniami będzie bez wątpienia dalszym etapem, zmierzającym do uporządkowania tego ważnego dla gospodarki narodowej zagadnienia. W nowej uchwale Prezydium Rządu wpro-

wadzono prosty i łatwy do kwalifikowania podział na:

- a) opakowania wypożyczone,
- b) opakowania sprzedawane,

przy czym do opakowań wypożyczanych zaliczone zostały opakowania, stanowiące środki trwałe oraz te opakowania, nie będące środkami trwałymi w rozumieniu jednolitego planu kont, które zostały zakwalifikowane przez właściwych ministrów do grupy opakowań wypożyczanych ze względu na deficytowość surowca użytego na ich wykonanie.

Z samej definicji wynika, że opakowania wypożyczone nie mogą być sprzedawane, lecz podlegają obowiązkowi zwrotu dostawcy towaru, tj. jednostce, która fakturuje towar w opakowaniu.

Z powyższych ustaleń wynikają następujące tezy do wytycznych dla zarządzeń właściwych ministrów, uzgodnione na naradach roboczych:

I. Opakowania wypożyczone

Główna zasada, że opakowania wypożyczone powinny być zwracane dostawcy w pełnej otrzymanej ilości i w stanie nadającym się do ponownego użytku — nie wymaga żadnych komentarzy. Dalsze punkty określają obowiązki oraz sposób znakowania opakowań wypożyczanych, prowadzenia ilościowej ewidencji przez właściciela i kontrahenta wypożyczanych opakowań i terminów ich zwrotu.

Opakowania wypożyczone będą znakowane. Znak powinien zawierać przynajmniej:

1. Nr inwentarzowy opakowań nadawany przez właściciela,
2. nazwę przedsiębiorstwa i jego adres,
3. nr asortymentu opakowania (typu).

W celu zabezpieczenia przed stosowaniem nierealnych terminów zwrotów oraz usprawnienia cyklu obiegu opakowań, właściwi ministrowie ustalą terminy zwrotów, po dokładnym zbadaniu czasokresu od daty wysłania towaru przez producenta do momentu, kiedy istotnie może nastąpić zwrot opakowania.

Za przeterminowanie zwrotów opakowań wypożyczanych przewidziane są kary, których wysokość ustala zarządzenia właściwych ministrów. Zapłata kary nie zwalnia od obowiązku zwrotu opakowania. Jedynie w przypadkach gospodarzo uzasadnionych odbiorca będzie mógł być zwolniony od obowiązku płacenia kary.

Stosowanie nowych zasad zwrotu opakowań wypożyczonych powinno wyeliminować często dotąd spotykane nieporozumienia między dostawcą a aparatem dystrybucyjnym, a równocześnie doprowadzić do większej dyscypliny w zakresie dotrzymywania ustalonych terminów zwrotów.

Opakowania wypożyczone, stanowiące przedmioty nietrwałe, będą mogły być odsprzedawane tylko za zgodą władzy nadrzędnej. Zagadnienie kto ponosi koszty remontu wynikłego:

1. z uszkodzeń zawinionych przez odbiorcę,
2. z uszkodzeń wskutek normalnego zużycia

będzie rozwiązane w ten sposób, że w przypadku pierwszym — koszty poniesie odbiorca opakowania, w przypadku drugim — jego właściciel.

Uszkodzenia, wynikłe w czasie transportu względnie powstałe w czasie wypożyczenia lecz nie zawinione przez odbiorcę, powinny być stwierdzone protokolarnie, a odpis protokołu niezwłocznie przesłany do dostawcy.

Przyjęto słuszną zasadę, że za koszty przewozu opakowań wypożyczonych od momentu ich nadania na kolej lub przejęcia przez upoważnione przedsiębiorstwo przewozowe płaci wysyłający opakowanie opróżnione. Od odbiorców sektora nieupoważnionego będzie pobierana każdorazowo kaucja za dostarczone opakowania wypożyczone.

II. Opakowania sprzedawane

Do opakowań sprzedawanych zaliczać będziemy:

- a) opakowania będące przedmiotami nietrwałymi, nadające się do wielokrotnego użytku, a nie objęte listą ustaloną przez właściwych ministrów;
- b) materiały opakunkowe, takie jak papier, sznurek itd.;
- c) opakowania podstawowe, takie jak butelki, słoiki, puszki do konserw itd.

Opakowania sprzedawane, wymienione w punkcie a), będą odkupowane przez producenta towaru, bazy remontowe względnie zbiorcze punkty skupu. Opakowania te będą ujmowane w osobnej pozycji faktury. Opakowania sprzedawane, które ze względu na stopień zniszczenia nie będą nadawały się do remontu, będą podlegały odsprzedaży centralom skupu odpadków względnie złomu.

Opakowania sprzedawane, wymienione w punkcie b) i c), zostaną wkalkulowane w cenę towaru. Mogą one być użyte przez odbiorców na własne potrzeby albo sprzedawane punktom skupu, lub składnicom odpadków czy złomu.

Opakowania po artykułach trujących nie będą podlegały obowiązkowi odsprzedaży.

Właściwi ministrowie w zarządzeniach swych dla poszczególnych branż ustala listę opakowań odkupowanych:

- a) przez producenta towaru,
- b) przez punkty skupu lub bazy remontowe.

Opakowania, które będą odkupowane bezpośrednio przez producenta towaru, zostaną oznakowane w formie napisu lub nalepki. Napis będzie zawierać nazwę i adres przedsiębiorstwa i ewent. cenę. Producent towaru będzie obowiązany odkupić wszelkie opakowania z własnym znakiem, nadające się do ponownego użytku, rozliczając się po stałych cenach zbytu (w miarę możliwości niezmiennych na przestrzeni roku), zaś w braku tych cen — po cenach ustalonych w zarządzeniu właściwego ministra.

Odkup opakowań rozebranych na części składowe (tzw. komplety) wzgl. części zdekompletowanych będzie się odbywał po cenach ustalonych w zarządzeniach właściwych ministrów lub też w instrukcjach centralnych zarządów i jednostek równorzędnych.

Przy transporcie opróżnionych opakowań sprzedawanych, który powinien być dokonany najtańszym środkiem lokomocji, koszt przewozu będzie ponosił wysyłający opakowanie. Odbiorca opakowania będzie ponosił koszty remontu, powstałe z jego winy.

Uchwała KERM z maja 1950 r. przewidywała kary dla osób nie przestrzegających przepisów, dotyczących obchodzenia się z opakowaniami, natomiast nie uwzględniała premiovania za osiągnięte oszczędności w wyniku należytego przestrzegania obowiązujących zasad tej gospodarki.

Na podstawie par. 5 nowej uchwały, Przewodniczący Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego w porozumieniu z Ministrem Finansów ustali regulamin premiovania pracowników, zatrudnionych bezpośrednio przy zwrocie, odsprzedaży, przekazywaniu, odbiorze i skupie opakowań.

Ten punkt uchwały i następny, mówiący o sankcjach za nieprzestrzeganie przepisów, świadczą dobitnie o znaczeniu jakie jest przypisywane należytej gospodarce opakowaniami.

Wnioski co do ukarania winnych zaniedbania na odcinku gospodarki opakowaniami, względnie premiovania za osiągnięcia powin-

ny być stawiane przez organa kontroli wewnętrznej.

Organa kontroli wewnętrznej zobowiązane będą do zorganizowania i wykonywania okresowych inspekcji w odstępach co najmniej kwartalnych w celu sprawdzenia działalności jednostek powołanych do gospodarki opakowaniami.

Kontrola ta powinna objąć sprawdzenie:

1. kartotek opakowań zarówno z towarem, jak i opróżnionych,
2. ewidencji (wartościowej) opakowań sprzedawanych,

Dystrybucja sprzętu rolniczego

W niżej podanym zarządzeniu Przewodniczącego PKPG z dnia 13 listopada 1951 r., Nr 440, wydanym w porozumieniu z Ministrami Przemysłu Ciężkiego, Przemysłu Drobniego i Rzemiosła, Rolnictwa oraz Handlu Wewnętrzznego został ustalony tryb dystrybucji sprzętu rolniczego mający na celu zapewnienie racjonalnego zaopatrzenia jego odbiorców.

§ 1. Z dniem 1 stycznia 1952 r. dystrybucję maszyn i narzędzi rolniczych oraz części wymiennych do nich, zwanych dalej sprzętem rolniczym, zarówno z produkcji krajowej jak i importu, powierza się Centrali Zaopatrzenia Rolnictwa (CZR).

§ 2. CZR na podstawie zgłoszonych do niej zapotrzebowań inwestorów centralnych i Centrali Rolniczej Spółdzielni (CRS) „Samopomoc Chłopska“ ustala projekt planu pokrycia tego zapotrzebowania z dostaw pochodzących z produkcji przemysłu kluczowego, przemysłu drobnego oraz dostaw zagranicznych (bilans sprzętu rolniczego) i przedstawia go Ministerstwu Rolnictwa.

§ 3. Ministerstwo Rolnictwa przesyła do Państwowego Komisji Planowania Gospodarczego (PKPG) — Departament Rolnictwa i Leśnictwa przyjęty wstępnie projekt bilansu do zatwierdzenia.

§ 4. Departament Rolnictwa i Leśnictwa PKPG przy ścisłej współpracy z Departamentem PKPG: Przemysłu Ciężkiego, Drobnej Wytwórczości Importu Inwestycyjnego oraz Handlu — opracowuje ostateczny bilans sprzętu rolniczego, określając pokrycie zapotrzebowania pozarynkowego, fundusz rynkowy oraz rozmiary importu i eksportu, który po zatwierdzeniu przesyła w całości do Departamentu Przemysłu Ciężkiego PKPG i Departamentu Handlu PKPG oraz do Ministerstwa Rolnictwa a w wycinkach do Departamentu Przemysłu Drobniego PKPG, Departamentu Inwestycyjnego PKPG oraz do ministerstw, którym podlegają zakłady wytwórcze produkujące sprzęt rolniczy.

§ 5. CZR sporządza kwartalne rozdzelniki sprzętu rolniczego na podstawie bilansu zatwierdzonego przez PKPG.

§ 6. Sprzedaż sprzętu rolniczego dokonywana będzie przez:

- 1) przedsiębiorstwa wytwórcze,
- 2) składnice CZR,
- 3) Powiatowe Związki Gminnych Spółdzielni CRS „Samopomoc Chłopska“.

§ 7. 1. Przedsiębiorstwa wytwórcze dokonują wysyłki sprzętu rolniczego w ramach kwartalnych rozdzelników CZR na podstawie:

1) szczegółowych podrozdzielników CZR, które powinny zawierać dokładny adres odbiorcy (bezpośredniego) lub składnicy i oddział banku płatnika wraz z numerem konta i numerem pozycji kredytu inwestycyjnego oraz powinny wskazywać sposób wysyłki sprzętu rolniczego;

2) szczegółowych podrozdzielników CRS „Samopomoc Chłopska“, które powinny odpowiadać wymogom określonym w pkt. 1);

3. sposobu otwierania, przechowywania, znakowania, załadowywania i wyładowywania opakowań,
4. dopilnowywania terminu zwrotów,
5. rozliczeń z kontrahentami,
6. stosowania opakowań zastępczych.

Doceniając dotychczasowe osiągnięcia poszczególnych jednostek, wykonujących przepisy o obrocie opakowaniami, należy podkreślić, że nowe, omówione powyżej, zasady uproszczą gospodarkę materiałową na tym odcinku, pozwolą na dalsze wzmoczenie akcji odzysku opakowań i zwiększenie ich żywotności.

3) zamówień Centrali Handlu Zagranicznego.

2. Przedsiębiorstwa wytwórcze fakturują dostawy na bezpośrednich odbiorców, jeżeli w rozdzelniku lub zamówieniu nie wskazano innego płatnika.

§ 8. Składnice CZR dokonują wysyłki sprzętu rolniczego pochodzącego z dostaw krajowych i zagranicznych do jednostek gospodarki uspołecznionej na podstawie zleceń Centrali CZR.

§ 9. CZR i CRS „Samopomoc Chłopska“ powinny ograniczyć w swoich podrozdzielnikach ilość odbiorców w ten sposób, aby najmniejsza pozycja w podrozdzielniku, opiekawa, o ile możliwości, co najmniej na ostatewę półwagonową i jednego zakładu wytwórczego.

§ 10. CZR obowiązana jest najpóźniej na 70 dni przed rozpoczęciem kwartału kalendarzowego przesłać do właściwych centralnych zarządów przemysłu i organizacji przemysłu drobnego, szczegółowe zapotrzebowanie na sprzęt rolniczy na dany kwartał, przy czym zapotrzebowanie to powinno wynosić wartościowo nie mniej niż ¼ rocznego planu produkcyjnego i obejmować wszystkie asortymenty przewidziane tym planem, CZR uwzględni przy tym sezonowość niektórych artykułów wykonywanych przez przemysł w określonych kwartałach.

§ 11. Centralne zarządy przemysłu i organizacji przemysłu drobnego obowiązane są na 45 dni przed rozpoczęciem kwartału podać CZR cyfry planu produkcyjnego na dany kwartał z rozbiciem na poszczególne zakłady.

§ 12. 1. CZR obowiązana jest najpóźniej na 35 dni przed rozpoczęciem danego kwartału podać CRS „Samopomoc Chłopska“ i Centrali Handlu Zagranicznego wielkość i asortyment przydzielonego sprzętu rolniczego ze wskazaniem zakładów, z których nastąpi dostawa.

2. CZR i CRS „Samopomoc Chłopska“ obowiązane są na 10 dni przed rozpoczęciem kwartału przesłać do przedsiębiorstw wytwórczych podrozdzielniki szczegółowe, o których mowa w § 7 ust. 1 pkt 1) i 2), przysyłając jednocześnie ich kopie do właściwych centralnych zarządów przemysłu lub organizacji przemysłu drobnego.

3. Centrala Handlu Zagranicznego obowiązana jest na 20 dni przed rozpoczęciem kwartału przesłać do przedsiębiorstw wytwórczych zamówienia na sprzęt rolniczy, kopię zaś tego zamówienia do CZR i do właściwych centralnych zarządów przemysłu lub organizacji przemysłu drobnego.

§ 13. 1. W przypadku nieotrzymania przez przedsiębiorstwa wytwórcze szczegółowych podrozdzielników kwartalnych na sprzęt rolniczy w terminie określonym w § 12 ust. 2 przedsiębiorstwa wytwórcze mają prawo zafakturować przygotowany do wysyłki sprzęt rolniczy wyprodukowany w ramach planu produkcyjnego kwartalnego, o którym mowa w § 11 na składnice lub inne jednostki organizacyjne wskazane przez CZR lub CRS „Samopomoc Chłopska“.

2. W przypadku niewskazania przez CZR lub CRS „Samopomoc Chłopska“ jednostek, o których mowa w § 12 ust. 1 w ciągu 14 dni od początku kwartału

Przedsiębiorstwa wytwórcze mają prawo zafakturować przygotowany do wysyłki sprzęt rolniczy przeznaczony dla CZR na składnicę Okręgową CZR w Jaworze a sprzęt rolniczy przeznaczony dla CRS „Samopomoc Chłopska“ na poszczególne Powiatowe Związki Gminnych Spółdzielni CRS „Samopomoc Chłopska“ proporcjonalnie do dokonanych dostaw dla Powiatowych Związków Gminnych Spółdzielni w poprzednim kwartale.

§ 14. Przedsiębiorstwa wytwórcze obowiązane są co dnia 8 każdego miesiąca przestać do CZR mie-

sięczne sprawozdanie z wykonanych dostaw w miesiącu poprzednim.

§ 15. Do czasu przyjęcia przez CZR od Centrali Handlowej Przemysłu Metalowego Biura Zbytu Maszyn Rolniczych, Biuro to będzie wykonywało wszystkie swoje dotychczasowe czynności.

§ 16. Właściwi ministrowie wydadzą do dnia 15 grudnia 1951 r. stosowne przepisy wykonawcze do niniejszego zarządzenia.

§ 17. Zarządzenie niniejsze nie narusza przepisów o obowiązku i sposobie zawierania umów.

Tryb zaopatrzenia i dystrybucji artykułów chemicznych

Zarządzeniem Nr 435 z dnia 17 listopada 1951 r. Przewodniczący PKPG w porozumieniu z Ministrem Przemysłu Chemicznego ustalił następujące zasady zaopatrzenia i dystrybucji artykułów chemicznych:

I. Wstęp

§ 1. 1. Zarządzenie niniejsze ustala tryb zaopatrzenia i dystrybucji w 1952 r. artykułów chemicznych rozprowadzanych przez Biura Zbytu Centralnego Zarządu Zbytu Przemysłu Chemicznego, zwane w dalszym ciągu „Biurami Zbytu“ z wyjątkiem:

- 1) barwników,
- 2) odczynników chemicznych i chemikalii laboratoryjnych,
- 3) substancji aromatycznych, olejków kosmetycznych i esencji spożywczych,
- 4) środków do tępienia szkodników, nawozów sztucznych.

2. Szczegółowy spis artykułów chemicznych, o których mowa w ust. 1 zawarty jest w obowiązujących cennikach branżowych Biur Zbytu.

§ 2. 1. Rozróżnia się następujące grupy artykułów chemicznych:

- 1) artykuły bilansowe rozdzielane,
- 2) artykuły bilansowane,
- 3) artykuły niebilansowane.

2. Artykuły bilansowane i rozdzielane wymienione są w wykazie Nr 29a Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego (PKPG).

§ 3. Wycinki projektów planów zaopatrzenia obejmujące materiały bilansowane i rozdzielane otrzymują właściwe branżowo Biura Zbytu zgodnie ze szczegółowymi instrukcjami branżowymi w sprawie opracowania projektu planu na 1952 r. wydanymi przez właściwe ministerstwa dla jednostek podległych.

II. Artykuły bilansowane, rozdzielane

§ 4. 1. Branżowe Biura Zbytu w oparciu o otrzymane materiały wymienione w § 3 sporządzą projekty rozdzielników rocznych, które Centralny Zarząd Zbytu Przemysłu Chemicznego złoży w terminie do dnia 10 grudnia 1951 r. do PKPG (Departament Zaopatrzenia i Bilansów Materiałowych).

2. PKPG roześle za pośrednictwem Centralnego Zarządu Zbytu Przemysłu Chemicznego przydziały artykułów rozdzielanych poszczególnym ministerstwom, które na tej podstawie opracują i roześlą rozdzielniki roczne Centralnym Zarządowi i jednostkom równorzędnym, które z kolei opracują podrozdzielniki roczne dla podległych jednostek. Zarówno rozdzielniki resortów jak i podrozdzielniki centralnych zarządów i jednostek równorzędnych powinny być przesłane w odpisie do właściwych branżowo Biur Zbytu.

3. Rozdzielniki resortów powinny być opracowane na całość przydzielonych ilości, Ministerstwo może zachować rezerwę do 10% swojego przydziału, z której połowa powinna być rozdzielona w ciągu I półrocza 1952 r. pozostała ilość do dnia 15 listopada 1952 r.

4. Artykuły wybitnie deficytowe mogą być na wniosek Biura Zbytu dzielone kwartalnie lub miesięcznie.

5. Drobne zapotrzebowania różnych resortów zostaną ujęte w rozdzielniku PKPG w poz. „inne resorty“ i przydział na te ilości otrzymuje branżowe Biuro Zby-

tu. Branżowe Biura Zbytu w terminie dwutygodniowym od chwili otrzymania przydziału sporządzą rozdzielniki dla odbiorców objętych tą pulą i zawiadomią ich o wysokości przydziału.

6. Ministerstwa zaopatrywane z puli „inne resorty“ nie mogą tworzyć rezerw.

§ 5. 1. Niezależnie od wyżej wymienionego trybu rozdzielnictwa, centralne zarządy (jednostki równorzędne) sporządzą zaliczkowo rozdzielniki na I kwartał 1952 r. na podstawie opracowanych uprzednio projektów planu zaopatrzenia podległych jednostek i prześlą je Biurom Zbytu do 10 grudnia 1951 r. zawiadamiając jednocześnie podległe jednostki.

2. W oparciu o zaliczkowe rozdzielniki poszczególne jednostki (odbiorcy bezpośredni) składają zamówienie na I kwartał 1952 r. branżowym Biurom Zbytu do dnia 20 grudnia 1951 r.

3. Zaliczkowe rozdzielniki nie mogą w zasadzie przekraczać 25% globalnego rocznego zużycia za rok ubiegły.

4. Ilości dostarczone od 1 stycznia 1952 r. na podstawie zaliczkowych rozdzielników uważa się za dostarczone na poczet dostaw, realizowanych w oparciu o właściwy rozdzielnik roczny (§ 4 ust. 2).

5. Zamówienia na dalsze kwartały składają odbiorcy bezpośredni w ramach przydziałów do Biur Zbytu najpóźniej na 30 dni przed rozpoczęciem danego kwartału. Biura Zbytu mogą odmówić wykonania zamówienia złożonego po terminie.

6. Dostawy drobnych ilości tj. ilości mniejszych od minimalnych, o których mowa w § 8 ust. 4, Biura Zbytu realizują za pośrednictwem aparatu terenowego Centralnego Zarządu Zbytu Przemysłu Chemicznego w ramach tzw. „zaopatrzenia rejonowego“.

§ 6. 1. Odbiorcy ogłaszają rezygnację z przydziału jednostkom nadrzędnym, z odpowiednim uzasadnieniem, przesyłając odpis do właściwego Biura Zbytu. Jednostki nadrzędne mogą rozdzielić powyższy przydział dodatkowo pomiędzy inne podległe sobie jednostki lub postawić do dyspozycji ministerstwa. Ministerstwa mogą rozdzielić niewykorzystany przydział lub przekazać go do PKPG z uzasadnieniem rezygnacji. Kopie rezygnacji przekazuje ministerstwo właściwemu branżowemu Biuru Zbytu.

2. Odstępowanie przydziałów na rzecz innej jednostki z pominięciem przepisów ust. 1 jest niedozwolone.

3. Rezerwy nierozdysponowane w terminach podanych w § 4 ust. 3 Biuro Zbytu przejmują jako rezerwy PKPG powiadamiając o tym PKPG.

4. Dodatkowe przydziały przyznaje ministerstwo ze swoich rezerw, po których wyczerpaniu ministerstwo może wystąpić do PKPG o dodatkowy przydział, podając szczegółowe uzasadnienie.

§ 7. 1. Niniejszy tryb zaopatrzenia nie dotyczy rozdzielnictwa smoły dachowej i lepiku na cele remontowo-konserwacyjne i budownictwa inwestycyjnego. Produkty te rozprowadzane są przez Centralę Handlową Materiałów Budowlanych, Biuro Sprzedaży Artykułów Różnych.

2. Zapotrzebowania i zamówienia na smołę preparowaną i lepik do celów produkcyjnych powinny być składane zgodnie z postanowieniami niniejszego zarządzenia.

III. Artykuły bilansowane i niebilansowane

§ 8. 1. Branżowe Biura Zbytu w oparciu o otrzymany materiał wymieniony w § 3 oraz o bilanse materiałowe sporządzają plan zaopatrzenia odbiorców w artykuły bilansowane, przysyłając odnośne wycinki planu zainteresowanym odbiorcom. Odbiorcy zawiadamiają podległe jednostki (odbiorców bezpośrednich) o przypadających dla nich ilościach materiałów.

2. Biura Zbytu opierając się na danych statystycznych dostaw za lata ubiegłe i uwzględniając współczynnik wzrostu zużycia dla poszczególnych odbiorców, opracują plan zaopatrzenia odbiorców w artykuły niebilansowane do 20 grudnia 1951 r. Plan ten powinien być uzgodniony z większymi odbiorcami w ciągu 2 miesięcy od daty jego sporządzenia.

Zapotrzebowania odbiegające znacznie od poziomu 1951 roku lub nowe zapotrzebowania powinny być bez wezwania Biura Zbytu podane do wiadomości przez odbiorcę w terminie do 8 grudnia 1951 r.

3. Zamówienia na artykuły wymienione w ust. 1 i 2 składają poszczególne jednostki (odbiorcy bezpośredni):

- 1) do Biura Zbytu — na 15 dni przed rozpoczęciem kwartału, w którym ma nastąpić dostawa na wszystkie artykuły, w ilościach równych lub przekraczających ilości minimalne z wyjątkiem artykułów wymienionych w załączonym wykazie;
- 2) do właściwych terenowych składnic Centralnego Zarządu Zbytu Przemysłu Chemicznego — na 15 dni przed rozpoczęciem kwartału, w którym ma nastąpić dostawa na wszystkie artykuły w ilościach drobnych, tj. poniżej ilości minimalnych z wyjątkiem artykułów wymienionych w załączonym wykazie.

4. Wykaz minimalnych ilości poszczególnych artykułów do dostaw jednorazowych zawierać będą cenniki branżowe Biura Zbytu na 1952 r. Do czasu ukazania się tych cenników, obowiązują dotychczas stosowane zasady.

IV. Artykuły importowane

§ 9. 1. Dostawy artykułów chemicznych importowanych opierają się na planie importu opracowanym na zasadzie bilansów materiałowych i zgłoszonych potrzeb na materiały importowane niebilansowane zgodnie z zarządzeniem Przewodniczącego PKPG nr 340 z dnia 28 sierpnia 1951 r.

2. Rozdziału artykułów chemicznych importowanych dokonują branżowe Biura Zbytu zgodnie z zarządzeniem Przewodniczącego PKPG nr 72 z dnia 26 lutego 1951 r. w sprawie składania i przyjmowania zamówień przez Centrale (Biura) Handlu Zagranicznego u dostawców i odbiorców krajowych w zakresie eksportu i importu nieinwestycyjnego (Biuletyn PKPG nr 8, poz. 80).

3. Wyjątek stanowią artykuły importu całkowitego, które nie są objęte działalnością branżowych Biur Zbytu i dla których rozdzielnik opracowują Centrale (Biura) Handlu Zagranicznego zgodnie z zarządzeniem wymienionym w ust. 2.

4. Rozdzielniki na artykuły chemiczne importowane przysyłają jednostki wymienione w ust. 2 i 3 do właściwych departamentów i centralnych zarządów w zainteresowanych ministerstwach, Central Zaopatrzenia lub jednostek równorzędnych podając:

- 1) nazwę i ilość artykułu importowanego,
- 2) kwartalną rozbieżność dostaw,
- 3) dostawcę (importera) oraz terminy składania zamówień.

§ 10. 1. Na podstawie wymienionych w § 9 ust. 4 rozdzielników lub sporządzonych na ich podstawie podrozdzielników, odbiorcy obowiązani są złożyć w ustalonym terminie zamówienia do wymienionych w rozdzielniku dostawców, przysyłając dla artykułów importu uzupełniająco kopię zamówień do właściwego Biura Zbytu.

2. Niezłożenie w terminie zamówienia jest równoznaczne z rezygnacją z odbioru i odbiorca w tym przy-

padku nie może żądać w zamian od branżowego Biura Zbytu dostawy towaru krajowego.

§ 11. 1. O ile odbiorca otrzymujący towar z importu uzupełniającego złożył w terminie zamówienia lecz nie otrzymuje we właściwym czasie towaru, powinien zawiadomić o tym natychmiast Biuro Zbytu, które w miarę możliwości dostarczy odbiorcy towar krajowy.

2. Biura Zbytu obowiązane są utrzymywać stały kontakt z przedsiębiorstwami importowymi i czuwać nad tym, aby zamówiony towar z importu uzupełniającego był na czas dostarczony.

3. W przypadku, gdy z oświadczeń importera wynika, że towar z importu uzupełniającego może nie nadejść w przewidywanym czasie, Biuro Zbytu powinno powiadomić o tym niezwłocznie: przy artykułach rozdzielanych — Departament Zaopatrzenia i Bilansów Materiałowych PKPG i odbiorcę, a przy innych artykułach — tylko odbiorcę.

W obydwu przypadkach, o których mowa w ust. 3 Biuro Zbytu powinno w drodze konsultacji z PKPG i z odbiorcą lub z samym odbiorcą ustalić możliwości zastępczego zaopatrzenia odbiorcy stawiającego do jego dyspozycji rezerwy bądź posiadane bądź uzyskane w drodze czasowej zmiany planu dostaw dla innych odbiorców.

§ 12. 1. Każda partia towaru mająca nadejść z importu uzupełniającego powinna być awizowana przez Centrale (Biuro) Handlu Zagranicznego do właściwego Biura Zbytu.

2. Do tegoż Biura odbiorca obowiązany jest natychmiast zgłosić otrzymany z importu uzupełniającego towar.

V. Postanowienia ogólne

§ 13. 1. Zmiany w zużyciu spowodowane zmianami produkcyjnymi powinny być podawane do wiadomości Biurom Zbytu natychmiast po zatwierdzeniu zmian przez właściwe ministerstwo.

2. Każde zamówienie powinno zawierać dyspozycję wysyłkową i odpowiadać obowiązującym przepisom o „ogólnych warunkach dostaw“ dla tych materiałów, dla których te przepisy zostały wydane.

§ 14. Zarządzenie nie narusza przepisów o obowiązku i sposobie zawierania umów.

Załącznik do zarządzenia Przewodniczącego PKPG nr 435 z dnia 17.XI.1951 r.

Wykaz terminów składania zamówień na artykuły specjalne

Lp.	Nazwa artykułu	Termin składania zamówień	U w a g i
1	Wypraski z bakelitu i bakelitu warstwowego	5 m-ce przed rozpoczęciem kwartału dostawy	Termin dostawy liczy się od daty dostarczenia matrycy przez odbiorcę
2	Wyroby wtryskiwane	— „ —	— „ —
3	Wyroby twarde winylowe specjalne (kształtki, naczynia, skrzynki akumulatorowe itp.)	— „ —	— „ —
4	Płyty z bakelitu warstwowego grubości poniżej 5 mm	— „ —	
5	Rury, pręty i kształtki z bakelitu warstwowego	5-6 m-cy przed rozpoczęciem kwartału dostawy	
6	Rurki i profilówki i kształtki mikanitowe	5 m-ce przed rozpoczęciem kwartału dostawy	
7	Tworzywa sztuczne: surowe i wyroby wg GOST	— „ —	Zamówienia przyjmujemy warunkowo i potwierdzamy dopiero po wypowiedzeniu się właściwego Centraln. Zarządu Przemysłu o możliwości wykonania w kraju
8	Elektrody węglowe	2 m-ce przed rozpoczęciem kwartału dostawy	

Tryb zaopatrzenia i dystrybucji materiałów budowlanych

W celu zapewnienia racjonalnej dystrybucji i gospodarki materiałami budowlanymi w roku 1952 Przewodniczący PKPG w porozumieniu z Ministrem Handlu Wewnętrznego ustalił w zarządzeniu Nr 434 z dnia 17 listopada 1951 r. następujące zasady zaopatrzenia i dystrybucji tych materiałów:

§ 1. 1. Zarządzenie niniejsze ustala tryb zaopatrzenia i dystrybucji w 1952 roku materiałów budowlanych wymienionych w załączniku nr 1 do zarządzenia rozpracowanych przez Centralę Handlową Materiałów Budowlanych (CHMB).

2. Załącznik nr 1 obejmuje materiały budowlane rozpracowane również przez innych dystrybutorów. W odniesieniu do tych materiałów na dystrybucję których CHMB nie posiada wyłączności, Biuro Sprzedaży CHMB obowiązane jest w przypadku niemożności pokrycia zgłoszonych im zapotrzebowań lub zamówień, wskazać odbiorcy inne źródła dostawy.

3. Zarządzenie niniejsze nie odnosi się do wyrobów ceramiki budowlanej. Tryb zaopatrzenia i dystrybucji ceramiki budowlanej ustalony zostanie odrębnie.

§ 2. Materiały budowlane rozpracowane przez CHMB dzielą się na materiały:

- 1) rozdzielane centralnie przez Państwową Komisję Planowania Gospodarczego (PKPG) zwane w dalszym ciągu materiałami rozdzielanymi, do których należą: cement, kamionka kanalizacyjna, terrakota (płytki kamionkowe);
- 2) bilansowane, wyszczególnione w załączniku nr 2, na których bilanse sporządzane są na szczeblu PKPG;
- 3) pozostałe materiały budowlane — nie rozdzielane centralnie i niebilansowane przez PKPG.

§ 3. 1. CHMB rozpracowuje materiały budowlane przez:

- 1) Biuro Sprzedaży — zaopatrujące odbiorców w partię pełnowagonową lub równoznaczną
- 2) Hurtownie Wojewódzkie CHMB — zaopatrujące odbiorców w partię mniejszą niż pełnowagonową z podległymi im składami
- 3) placówki wchodzące w skład organizacji Centrali Rolniczej Spółdz. (CRS) „Samopomoc Chłopska” — zaopatrujące odbiorców w partię mniejszą niż pełnowagonową
- 4) placówki Miejskiego Handlu Detalicznego „ ”
- 5) inne uspołecznione placówki handlowe „ ”

2. Za partię równoznaczną z wagonową uważa się partię mniejszą niż pełnowagonową, która jednak dostarczana jest przez Biuro Sprzedaży CHMB bezpośrednio z zakładu produkcyjnego. Wysokość partii pełnowagonowych lub równoznacznych podana jest w cennikach Biura Sprzedaży CHMB.

3. Pula pozarynkowa (§ 4 ust. 1) rozpracowana jest wyłącznie przez Biura Sprzedaży CHMB, Hurtownie Wojewódzkie CHMB i ich składy oraz Powiatowe Związki Gminnych Spółdzielni „Samopomoc Chłopska”.

§ 4. 1. Dystrybucja materiałów budowlanych przeznaczonych na zaspokojenie potrzeb krajowych odbywa się w ramach dwóch oddzielnych pul a mianowicie:

- 1) puli rynkowej — służącej na zaspokojenie potrzeb odbiorców rynkowych,
 - 2) puli pozarynkowej — przeznaczonej na zaspokojenie potrzeb odbiorców pozarynkowych.
2. Za odbiorców rynkowych uważa się osoby fizyczne i zakłady rzemieślnicze nieuspołecznione.
3. Za odbiorców pozarynkowych uważa się wszystkich odbiorców pozostałych niewymienionych w ust. 2.

§ 5. Materiały budowlane puli rynkowej są rozpracowane na podstawie wytycznych ustalonych przez Ministerstwo Handlu Wewnętrznego.

§ 6. Tryb zaopatrzenia w materiały budowlane z puli pozarynkowej uzależniony jest od tego czy dany materiał jest artykułem:

- 1) rozdzielanym,
- 2) bilansowanym,
- 3) niebilansowanym i nierozdzielanym i podany jest w § 7, 8, 9, 10 i 11 niniejszego zarządzenia.

§ 7. 1. W odniesieniu do kamionki kanalizacyjnej i terrakoty, centralne zarządy i jednostki równorzędne ministerstw przemysłowych oraz pozostałe ministerstwa obowiązane są w terminach ustalonych we właściwych instrukcjach PKPG przesyłać do Biura Sprzedaży Kamionki i Okładzin wycinki rocznych planów zużycia tych materiałów na obowiązujących formularzach, z rozbiciem na poszczególne kwartały.

2. Na podstawie otrzymanych wycinków planów zużycia materiałów Biuro Sprzedaży Kamionki i Okładzin opracuje roczne bilanse materiałowe z orientacyjnym rozbiem na poszczególne kwartały. Roczne (z podziałem na kwartały) rozdzielniki, sporządzone przez Biuro Sprzedaży na podstawie zatwierdzonych przez Dep. Zaopatrzenia i Bilansów Materiałowych PKPG bilansów materiałowych podane zostaną do wiadomości centralnych zarządów (jednostek równorzędnych) ministerstw przemysłowych oraz pozostałych ministerstw.

3. Zaopatrzenie odbywać się będzie w ramach wymienionych w ust. 2 rozdzielników.

4. Na 60 dni przed rozpoczęciem każdego kwartału centralne zarządy (jednostki równorzędne) ministerstw przemysłowych oraz pozostałe ministerstwa nadesłają do Biura Sprzedaży Kamionki i Okładzin opracowane przez siebie podrozdzielniki kwartałne na podległe im jednostki.

Podrozdzielniki te powinny być dostosowane do ilości przewidzianych w rozdzielnikach opracowanych przez Biuro Sprzedaży Kamionki i Okładzin. Zapotrzebowania na I kwartał 1952 r. ustali Biuro Sprzedaży Kamionki i Okładzin, po uzgodnieniu z zainteresowanymi.

5. Na 45 dni przed rozpoczęciem każdego kwartału Biuro Sprzedaży Kamionki i Okładzin powinno otrzymać asortymentowo wyspecyfikowane zamówienia na przyszły kwartał. Zamówienia na I kwartał 1952 roku powinny być złożone najpóźniej w ciągu 25 dni od daty otrzymania rozdzielnika na I kwartał opracowanego przez Biuro Sprzedaży.

6. Zamówienia jednostek zamawiających opiewające na ilości pełnowagonowe lub równorzędne powinny być składane w 2 egz. i zawierać poza normalnymi danymi, powołanie się na numer i datę rozdzielnika.

7. W razie zmian w produkcji lub możliwościach wysyłkowych Biuro Sprzedaży Kamionki i Okładzin powiadomi zainteresowanych w ciągu 14 dni od daty otrzymania wiadomości, o zmianach jakie zajdą w rozdzielnikach.

§ 8. 1. W odniesieniu do cementu, centralne zarządy (jednostki równorzędne) ministerstw przemysłowych oraz inne ministerstwa nadesłają do Biura Sprzedaży Cementu w terminach ustalonych we właściwych instrukcjach PKPG wycinki rocznych planów zużycia na obowiązujących formularzach z rozbiem na poszczególne kwartały i na gatunek „350” oraz pozostałe gatunki.

2. Po sporządzeniu bilansu materiałowego i zatwierdzeniu go przez Dep. Zaopatrzenia i Bilansów Materiałowych PKPG Biuro Sprzedaży Cementu powiadomi zainteresowanych o rocznych ilościach przyjętych do bilansu (z orientacyjnym rozbiem na kwartały).

3. Na 45 dni przed rozpoczęciem każdego kwartału Biuro Sprzedaży Cementu powinno otrzymać od centralnych zarządów, jednostek równorzędnych, ministerstw przemysłowych oraz innych ministerstw asortymentowo wyspecyfikowane zapotrzebowania na kwartał następny, w rozbięciu na miesiące. Zapotrzebowania na I kwartał 1952 r. ustali Biuro Sprzedaży Cementu po uzgodnieniu z zainteresowanymi.

4. Po ustaleniu przez Departament Zaopatrzenia i Bilansów Materiałowych PKPG kwartalnych przydziałów z rozbięciem na miesiące, zamówienia na ładunki pełnowagonowe powinny być składane do Biura Sprzedaży Cementu w 2 egz. na 20 dni przed rozpoczęciem kwartału, na który przydział opiewa, wg podrozdzielników ustalanych przez ministerstwa, centralne zarządy i jednostki równorzędne ministerstw przemysłowych w ramach przyznanych im przydziałów.

5. Zamówienie powinno zawierać powołanie się na numer i datę podrozdzielnika.

6. W razie zmian w produkcji lub możliwościach wysyłkowych Biuro Sprzedaży Cementu powiadomi zainteresowanych w ciągu 14 dni od daty otrzymania wiadomości o zmianach jakiegó zajdą w przydziałach.

§ 9. 1. W odniesieniu do artykułów bilansowanych, centralne zarządy i jednostki równorzędne ministerstw przemysłowych oraz pozostałe ministerstwa obowiązane są w terminach ustalonych we właściwych instrukcjach PKPG przesyłać do właściwych branżowo Biur Sprzedaży CHMB wycinki rocznych planów zużycia materiałów na obowiązujących formularzach, z rozbięciem na poszczególne kwartały.

2. Na podstawie otrzymanych wycinków planów zużycia materiałów Biura Sprzedaży CHMB opracują roczne bilanse materiałowe z rozbięciem na poszczególne kwartały.

3. W razie przyjęcia do bilansu ilości mniejszych niż wynikające z wycinków planów zużycia materiałów Biuro Sprzedaży powiadomi o tym (rozbięciu na kwartały) zainteresowany centralny zarząd, jednostkę równorzędną ministerstw przemysłowych lub właściwe pozostałe ministerstwa.

4. Zaopatrzenie w artykuły bilansowe odbywać się będzie w granicach bilansów materiałowych.

5. Na 45 dni przed rozpoczęciem każdego kwartału branżowo Biura Sprzedaży powinny otrzymywać asortymentowo wyspecyfikowane zamówienia na kwartał następny w 2 egzemplarzach na ładunki pełnowagonowe lub równorzędne. Zamówienia na I kwartał 1952 r. składać należy na 25 dni przed rozpoczęciem tego kwartału.

6. W razie zmian w produkcji lub możliwościach wysyłkowych Biuro Sprzedaży powiadomi zainteresowanych w ciągu 14 dni od daty otrzymania wiadomości o zmianach jakiegó zajdą w dystrybucji.

§ 10. 1. W odniesieniu do materiałów budowlanych, które nie są ani rozdzielane, ani bilansowane, zamówienia na ładunki pełnowagonowe lub równoznaczne powinny być kierowane do właściwych Biur Sprzedaży w 2 egzemplarzach na 45 dni przed rozpoczęciem miesiąca, w którym ma nastąpić dostawa. Zamówienia na I kwartał 1952 r. składać należy na 25 dni przed rozpoczęciem stycznia.

2. Terminy składania zamówień na materiały importowane oraz wykonywane na specjalne zamówienia ustala się na 45 dni przed kwartałem, w którym ma nastąpić dostawa. Zamówienia na I kwartał 1952 r. składać należy na 25 dni przed rozpoczęciem tego kwartału.

3. W odniesieniu do wełny żuźlowej w gatunku „00” oraz płyt i otulin korkowych zainteresowani w otrzymaniu tych materiałów obowiązani są przesyłać zapotrzebowanie na te materiały z uzasadnieniem na 45 dni przed rozpoczęciem każdego kwartału, do Departamentu Zaopatrzenia i Bilansów Materiałowych PKPG przesyłając jednocześnie kopię do Biura Sprzedaży Papy i Izolacji. Zamówienia na I kwartał 1952 r. składać należy na 25 dni przed rozpoczęciem tego kwartału.

Uzasadnienie powinno zawierać następujące dane:

- 1) stwierdzenie czy obiekt, który wymaga zastosowania materiału izolacyjnego z korka, objęty jest Państwowym Planem Inwestycyjnym na dany rok i jaki jest termin oddania obiektu do użytku;
- 2) obmiar obiektu lub urządzenia wymagającego izolacji korkowej;
- 3) projektowane temperatury;
- 4) warunki wymagane od materiałów izolacyjnych korkowych (impregnowane, ekspandowane, prasowane, rodzaj lepiszcza, jak bezwonne itp).

4. Zamówienia powinny być składane w 2 egzemplarzach w Biurze Sprzedaży Papy i Izolacji w ciągu 7 dni od daty otrzymania wiadomości o przydziale ustalonym przez Dep. Zaopatrzenia i Bilansów Materiałowych PKPG.

5. W razie zmian w produkcji lub możliwościach wysyłkowych Biuro Sprzedaży powiadomi zainteresowanych w ciągu 14 dni od daty otrzymania wiadomości o zmianach jakiegó zajdą w dystrybucji.

§ 11. Zamówienia na ładunki mniejsze niż pełnowagonowe powinny być kierowane zawsze w 2 egzemplarzach w następującym trybie:

- 1) zamówienia na kamionkę kanalizacyjną i terrakotę do Biura Sprzedaży Kamionki i Okładzin, które powiadamia zamawiającego gdzie, w jakiej ilości i w jakim czasie otrzyma zamówiony materiał;
- 2) zamówienia na pozostałe materiały budowlane — do najbliższej Hurtowni Wojewódzkiej CHMB lub jej składów albo do najbliższego Powiatowego Związku Gminnych Spółdzielni „Samopomoc Chłopska”.

§ 12. 1. Zamówienia z 1951 roku niezrealizowane do dnia 31.XII.1951 r. dotyczące materiałów, które nie są ani rozdzielane, ani bilansowane, przechodzą do wykonania na rok następny.

2. Zamówienia z 1951 roku niezrealizowane do dnia 31.XII.1951 r. a dotyczące materiałów rozdzielanych lub bilansowanych ulegają zasadniczo automatycznemu anulowaniu. Odbiorcy tych materiałów mogą powiadomić Biuro Sprzedaży w terminie do dnia 25.XII.1951 r., które zamówienia z 1951 roku mają przejść do wykonania w 1952 roku.

Zamówienia te obciążą wykonanie roku 1952.

3. Zamówienia na materiały bilansowane oraz na kamionkę kanalizacyjną i terrakotę, nie wykonane w poszczególnych kwartałach 1952 r., na który zostały przyznane, przechodzą do wykonania na okres następny, obciążając wykonanie tego okresu.

4. Zamówienia na cement niezrealizowane w kwartale, na który zostały przyznane ulegają automatycznemu unieważnieniu.

§ 13. Zarządzenie niniejsze nie narusza przepisów o obowiązku i sposobie zawierania umów.

§ 14. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1952 r.

Załącznik nr 1 do zarządzenia Przewodniczącego PKPG nr 434 z dnia 17.XI.1951 r.

**WYKAZ MATERIAŁÓW BUDOWLANYCH,
ROZPROWADZANYCH PRZEZ CHMB
w 1952 roku
(z wyjątkiem wyrobów ceramiki budowlanej)**

Artykuł	rozprowadzony przez
Cegła klinkierowa	Biuro Sprzedaży Kamionki i Okładzin
Cegła termalitowa Papy i Izolacji
Cement Cementu
Chlorek magnezu Artykułów Różnych

Artykuł	Rozprowadzany przez
Chlorek wapnia (tylko dla celów bud.)	Biuro Sprzedaży Art. Różnych
Colomit rdziński	" " "
Gips sztukatorski i modelarski	" " "
Gliny ceramiczne	" " "
Glinka malarska	" " "
Grys kliniec wapienny (marmur 1 - 3 cm)	" " Wapna
Grysy skaleniowe	" " Artykułów Różnych
Grysy dolomitowe (rdzińskie)	" " "
Grysy marmurowe do lastrico (terrazzo)	" " "
Juta bitumowana	" " Papy i Izolacji
Kamień szpatowy (szpat wapienny)	" " Wapna
Kamień wapienny	" " "
Kamionka kanalizacyjna	" " Kamionki i Okładzin
" sanitarna	" " "
" kwasoodporna	" " "
Kaolin krajowy	" " Artykułów Różnych
Kity (szklarski i miniowy)	" " "
Kreda	" " "
Lepik bitumiczny	" " Papy i Izolacji
Lepiki posadzkowe	" " Artykułów Różnych
Lepik smołowcowy	" " "
Magnezyt (kaustyczny, surowy, mielony i w kawałkach)	" " "
Masa izolacyjna okrzem.-azbest.	" " Papy i Izolacji
Maty trzciniowe	" " Artykułów Różnych
Maty z przędzy szklanej	" " Papy i Izolacji
Mączki skaleniowe	" " Artykułów Różnych
Mączki wapienne	" " Wapna
Miał wapienny	" " Wapna
Okładziny klinkierowe	" " Kamionki i Okładzin
Otulina korkowe	" " Papy i Izolacji
" termalitowe	" " "
" z wełny żuźlowej	" " "
Papa bitumiczna	" " "
" smołowcowa	" " "
Płytki mrozoodporne »Przyborska«	" " Kamionki i Okładzin
Płytki kwasoodporne	" " "
" ścienne fajansowe	" " "
" kamionkowe (tarrakota)	" " "
" podłogowe (lastrico, terrazzo)	" " Artykułów Różnych
Płytki podłogowe ksyolitowe	" " "
Płyty azbest. cem. »Eternit«	" " Cementu
" korkowe	" " Papy i Izolacji
" termoakustyczne	" " Artykułów Różnych
" termalitowe	" " Papy i Izolacji
" wiór-cementowe »Suprema«	" " Cementu
Płyty z wełny żuźlowej	" " Papy i Izolacji
Przędza szklana	" " "
Skaleń	" " Artykułów Różnych

Artykuł	Rozprowadzany przez
Smoła preparowana (tylko dla celów bud.)	Biuro Sprzedaży Art. Różnych
Szkoło budowlane fasonowe	" " Szkła
" ciągnione	" " "
" hartowane »Polvitrex«	" " "
" kolorowe	" " "
" lustrzane	" " "
" walcowane (surowe, lane, ornament. i katedralne)	" " "
Szkoło zbrojone	" " "
" matowe	" " "
" piankowe	" " Artykułów Różnych
Sznur z wełny żuźlowej	" " Papy i Izolacji
Środki i masy izolac. i dylatacyjne	" " Artykułów Różnych
Środki przeciwkorozyjne (tylko Danso)	" " "
Środki wodoszczelne	" " "
" szybkowiążące do betonu	" " "
Środki zastępcze lepuiku	" " "
" " smoly	" " "
Tłuczeń marmurowy	" " Wapna
Ton (kreda formowana, glinka malarska)	" " Artykułów Różnych
Wapno hydratyzowane (wodzian wapna)	" " Wapna
Wapno hydrauliczne	" " Cementu
Wapno palone	" " Wapna
" pomorskie (wiedeńskie)	" " "
Wełna żuźłowa	" " Papy i Izolacji
Zaprawy szlachetne (terrabona)	" " Artykułów Różnych
Żwirki filtracyjne	" " "

Załącznik nr 2 do zarządzenia Przewodniczącego PKPG nr 434 z dn. 17. XI, 1951

**Lista artykułów bilansowych
rozprowadzanych przez CHMB
(z wyjątkiem wyrobów ceramiki budowlanej)**

Nazwa artykułu	rozprowadzany przez	uwagi
Cement portlandzki „550“	Biuro Sprzedaży Cementu	rozdzielane
" " inne gatunki	" " "	"
Eternit (płyty azbestowo-cement.)	" " "	"
Kamień wapienny	" " Wapna	"
Kamionka kanalizacyjna	" " Kamionki i Okł.	"
Kaolin szlamowany	" " Art. Różn.	"
Kreda	" " "	"
Lepik bitumiczny (na cele bud.)	" " Papy i Izol.	"
Lepik smołowcowy i środki zast.	" " Art. Różn.	"
Papa bitumiczna	" " Papy i Izol.	"
Papa smołowcowa	" " "	"
Smoła preparowana (na cele bud.) i środki zastępcze	" " Art. Różn.	"
Szkoło okienne	" " Szkła	"
Szkoło zbrojone	" " "	"
Terrakota (płyty kamionkowe)	" " Kamionki i Okł.	rozdzielane
Wapno budowlane (palone w bryłach, mielone dla celów przemysłowych, hydratyzowane)	" " Wapna	"

Tryb zamawiania i dystrybucji sprzętu teletechnicznego

Zarządzenie Przewodniczącego PKPG z dnia 8 grudnia 1951 r. Nr 448, którego treść podana zostaje poniżej, ustala tryb zamawiania i dystrybucji sprzętu teletechnicznego, zmierzający do usprawnienia zaopatrzenia odbiorców w sprzęt teletechniczny dla celów produkcyjnych, inwestycyj i remontów.

I. Postanowienia ogólne

§ 1. Zarządzenie niniejsze reguluje tryb zaopatrzenia i dystrybucji sprzętu teletechnicznego wymienionego w załącznikach nr 1 i 2 do zarządzenia i objętego obowiązującymi cennikami Centrali Handlowej Przemysłu Elektrotechnicznego (CHPE) oraz listami importu centralnego wydawanymi przez CHPE.

§ 2. CHPE — Biuro Zbytu Sprzętu Teletechnicznego (BZST) zestawia zapotrzebowania wszystkich odbiorców sprzętu teletechnicznego i sporządza jego bilans w celu ustalenia pokrycia zapotrzebowania z dostaw przemysłu krajowego i importu.

§ 3. 1. Po zatwierdzeniu przez PKPG szczegółowego bilansu i rozdzielnika, BZST obowiązane jest w ciągu tygodnia zawiadomić kontyngentobiorców na szczeblu ministerstwa o przyznanych im ilościach sprzętu teletechnicznego.

2. Po otrzymaniu zatwierdzonych przydziałów kontyngentobiorcy obowiązani są w okresie dwutygodniowym przesłać do BZST rozdzielniki na podległe sobie jednostki organizacyjne, upoważnione do zamawiania przydzielonego sprzętu.

II. Zamówienia

§ 4. 1. Podstawą do zamówienia na sprzęt teletechniczny, którego termin dostawy wynosi 12 miesięcy i więcej, jest techniczno-ekonomiczne uzasadnienie planowej potrzeby danego sprzętu, potwierdzone przez władze naczelne zamawiającego na szczeblu ministerstwa. Dokument ten należy dołączyć do zamówienia.

2. Zamówienia na wykonanie sprzętu teletechnicznego należy dokonywać według następujących zasad:

- 1) zamówienia na:
 - a) sprzęt wymieniony w załączniku nr 1 — należy kierować do BZST,
 - b) sprzęt wymieniony w załączniku nr 2 — należy kierować do Centralnej Składnicy CHPE.
- 2) Ministerstwo Obrony Narodowej, Ministerstwo Bezpieczeństwa Publicznego i Ministerstwo Poczty i Telegrafów — mają prawo składać zamówienia zbiorcze na sprzęt objęty w zał. nr 2 również do BZST;
- 3) zakłady produkcyjne składają zamówienia na sprzęt objęty planem kooperacji do zakładów wytwórczych;

4) Składnica Centralna CHPE składa zamówienia opracowane na podstawie wytycznych BZST bezpośrednio do zakładów wytwórczych, a kopię zamówienia przesyła do wiadomości BZST.

§ 5. 1. Zamówienia powinny być sporządzone w oparciu o cenniki i katalogi CHPE, sprecyzowane technicznie i finansowo, a na sprzęt bilansowany zaopatrzone w stwierdzenie posiadacza przydziału, że zamówienie to mieści się w ramach jego przydziału.

2. Zamówienia sporządzone w sposób określony w ust. 1 należy kierować:

- 1) do Składnicy Centralnej CHPE — w 1 egzemplarzu;
- 2) do BZST — w 2 egzemplarzach, przy czym na każdą grupę, uwidocznoną w załączniku nr 1, należy sporządzić oddzielne zamówienie.

§ 6. 1. Obowiązujące terminy zamówień zawarte są w załącznikach nr 1 i 2 do zarządzenia.

2. Nie uważa się za terminowo złożone takich zamówień, które wprowadziły wpłynęły w obowiązujących terminach, jednak nie zawierają wszystkich szczegółów niezbędnych do ich wykonania lub wymagają dodatkowych wyjaśnień. W takich przypadkach dopiero datę wpływu uzupełnień lub wyjaśnień przyjmuje się jako datę wpływu zamówienia.

3. Wszystkie przydziały przyznane przez PKPG na dany rok powinny być pokryte zamówieniami w takich terminach, aby mogły być w tym roku wykonane.

4. Przydziały PKPG nie pokryte zamówieniami w przepisany terminie ulegają unieważnieniu.

§ 7. 1. BZST sprawdza czy złożone mu zamówienia objęte są przydziałami ustalonymi w rozdzielniku bilansowym i przekazuje je w ciągu 14 dni do właściwego zakładu wytwórczego lub Składnicy Centralnej CHPE, określa orientacyjny termin dostawy oraz podaje go do wiadomości dostawcy i odbiorcy.

2. Zakłady wytwórcze oraz Składnica Centralna CHPE potwierdzają otrzymane zamówienia w ciągu 14 dni od daty wyjaśnienia szczegółów technicznych, podają wiążący termin dostawy i wystawiają faktury.

3. Przebitki potwierdzenia zamówienia i faktury przesyłają dostawcy do BZST dla celów kontroli realizacji rozdzielnika.

§ 8. Składnica Centralna CHPE obowiązana jest stosować tranzyt rozliczany w przypadku, gdy dostawa stanowi przesyłkę co najmniej półwagonową i może być wykonana przez jeden zakład wytwórczy.

III. Postanowienia końcowe

§ 9. 1. Wszystkie dostawy dokonane w danym roku kalendarzowym zalicza się w ciężar przydziałów przyznanych na ten rok.

2. Zamówienia złożone w BZST z terminami dostawy przed dniem 31 grudnia 1951 r. zostają anulowane, jeżeli do tego dnia nie zostały zrealizowane.

3. Postanowienia ust. 2 nie dotyczą znajdujących się w toku produkcji łącznic miejskich automatycznych, łącznic międzymiastowych, sprzętu wzmacniakowego, telefonii i telegrafii wielokrotnej, sygnalizacji kopalnianej oraz urządzeń indywidualnych i specjalnych.

Zakłady wytwórcze zawiadomią zainteresowanych odbiorców do dn. 20 grudnia 1951 r., że zamówienia znajdują się w toku produkcji i nie ulegają unieważnieniu.

§ 10. Zarządzenie nie narusza przepisów o obowiązkach i sposobie zawierania umów.

§ 11. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem 8 grudnia 1951 r.

Załącznik nr 1 do zarządzenia Przewodniczącego PKPG nr 448 z dnia 8.XII.1951 r.

Wykaz sprzętu teletechnicznego, na który zamówienia należy kierować do BZST.

Lp.	Grupa oddzielnego zamówienia	Nazwa sprzętu	Nr pozycji cennika CHPE nr 17	Termin składania zamów. przed kwartałem, w którym ma nastąpić dostawa
1	I	Łącznice telef. MB i ręczne CB	1 — 18	12 miesięcy
2	II	„ telef. autom. abonent.	21 — 29	18 „
3	II	„ „ „ miejskie	nie ujęte w cenniku	18 „
4	II	„ „ „ międzymiastowe	„ „ „ „	18 „
5	II	Części łącznic telef. autom. (miejskich, abonent.) międzymiast.	214 — 350	12 „
6	IV	Łącznice telegraficzne	nie ujęte w cenniku	18 „
7	V	Aparaty telef. MB i CB	50 — 40	5 „
8	VI	„ „ MB i CB wodoszczelne i przeciwwybuchowe	41 — 48	12 „

Lp.	Grupa oddzielnego zamówienia	Nazwa sprzętu	Nr pozycji cennika CHPE nr 17	Termin składania zamów. przed kwartałem w którym ma nastąpić dostawa
9	III	Aparaty Morsego	nie ujęte w cenniku	12 miesięcy
10	X	Dalekopisy arkuszone i taśmowe "	12 ..
11	VII	Transformatory teletechniczne liniowe typu przelotowego	485 — 488	12 ..
12	VII	Sprzęt wzmacniakowy	nie ujęty w cenniku	18 ..
13	VIII	Urządzenia sygnalizacyjne przeciwpożarowe liniowe "	12 ..
14	X " " pętlowe "	12 ..
15	VI	Sygnalizacja kopalniana (komplety) "	18 ..
16	VI uliczna "	18 ..
17	IX	Prostowniki selonowe do 1,2 kW	429—451, 459—469, 471—480	9 ..
18	IX " ponad 1,2 k V	452 — 454 i 470	12 ..

Załącznik nr 2 do zarządzenia Przewodniczącego PKPG nr 448 z dnia 8.XII.1951 r.

Wykaz sprzętu teletechnicznego na który zamówienia należy składać bezpośrednio do Składnicy Centralnej CHPE

Lp.	Nazwa sprzętu	Nr poz. cennika CHPE nr 17 wydanie 1951 r.
1	Części dodatkowe i wymienne do łącznic telefonicznych ręcznych MB i CB	— 57 — 210
2	Części dodatkowe i wymienne do aparatów telefonicznych MB i CB	— 49 — 56 oraz — 351 — 389
3	Kondensatory teletechniczne	— 390 — 398
4	Bezpieczniki teletechniczne i cewki topikowe	— 399 — 428

Lp.	Nazwa sprzętu	Nr poz. cennika CHPE nr 17 wydanie 1951 r.
5	Transformatory sygnalizacyjne	— 489
6	Zasilacze stabilizowane ZSE-01/550	— 491
7	Sprzęt liniowy (głowice telef. i ochronniki abonentowe)	— 492 — 500
8	Części składowe sygnalizacji	wkładka do cennika nr 17 1—21a i 447—601

Termin składania zamówień: 6 miesięcy przed kwartałem w którym ma nastąpić dostawa.

Tryb zaopatrzenia i dystrybucji narzędzi w r. 1952

Niżej przytoczone zarządzenie Przewodniczącego PKPG Nr 462 z dnia 10 grudnia 1951 r. wydane w porozumieniu z Ministrem Przemysłu Ciężkiego ustala tryb zaopatrzenia i dystrybucji narzędzi w r. 1952.

§ 1. 1. Centrala Handlowa Przemysłu Metalowego (CHPM) — Biuro Zbytu Narzędzi ustala roczne zapotrzebowanie w 1952 roku na :

- narzędzia wymienione w Wykazie Artykułów do Planowania Zaopatrzenia Nr 29 branża XIII poz. 92 — 555, 560—587, 589—1025, 1030—1106;
- narzędzia ręczne, wymienione w pkt. 1), o napędzie elektrycznym;
- elementy znormalizowane do budowy przyrządów i uchwytów specjalnych (normalia),

zwane dalej narzędziami oraz opracowuje projekt planu pokrycia tego zapotrzebowania.

2. CHPM — Biuro Zbytu Narzędzi uzgadnia projekt wymieniony w ust. 1 z właściwymi centralnymi zarządami — a co do artykułów objętych centralnym planem zbytu, produkowanych przez przemysł terenowy — z zarządami przemysłu terenowego, jako dostawcami.

§ 2. Sprzedaż narzędzi prowadzona będzie na szczeblu:

- zbytu — przez zakłady wytwórcze, za pośrednictwem CHPM — Biuro Zbytu Narzędzi,
- hurtu:
 - na cele pozarynkowe — przez hurtownie narzędziowe i sekcje narzędziowe przy hurtowniach wielobranżowych CHPM,
 - na cele rynkowe — przez hurtownie wielobranżowe CHPM i hurtownie Centrali Rolniczej Spółdzielni „Samopomoc Chłopska”,
- detalu:
 - na cele pozarynkowe — przez punkty detalicznej sprzedaży CHPM i Centrali Technicznej,

b) na cele rynkowe — przez punkty detalicznej sprzedaży dystrybutorów podległych Ministrowi Handlu Wewnętrznego oraz sklepy wzorcowe CHPM.

§ 3. 1. CHPM — Biuro Zbytu Narzędzi przyjmuje zamówienia:

- na narzędzia, o których mowa w § 1 od:
 - Ministerstwa Obrony Narodowej i Ministerstwa Bezpieczeństwa Publicznego,
 - Centrali Handlu Zagranicznego — w ramach planu eksportu, z zastrzeżeniem, że zmiany dotyczące wykonania planu będą akceptowane przez Biuro Zbytu Narzędzi,
 - Centralę Rolniczej Spółdzielni „Samopomoc Chłopska”,
 - Hurtowni CHPM;
- na:
 - noże przemysłowe,
 - diamenty i narzędzia diamentowe w pełnym asortymencie —

od wszystkich odbiorców.

2. Biuro Zbytu Narzędzi kieruje do realizacji i zamówienia wymienione w ust. 1 pkt. 1) oraz w pkt. 2, lit. a) do zakładów wytwórczych, a wymienione w pkt. 2) lit. b) — do Hurtowni Narzędziowej w Warszawie.

§ 4. 1. Hurtownie narzędziowe i samodzielne sekcje narzędziowe w hurtowniach CHPM, wyszczególnione w wykazie stanowiącym załącznik nr 1 do zarządzenia, przyjmują zamówienia od odbiorców niewymienionych w § 3 ust. 1 pkt. 1) na narzędzia przeznaczone na cele pozarynkowe, z wyjątkiem narzędzi wymienionych w § 3 ust. 1 pkt. 2) oraz w ust. 3 niniejszego paragrafu.

2. Hurtownie CHPM wyszczególnione w wykazie stanowiącym załącznik nr 2 do zarządzenia przyjmują zamówienia od wszystkich odbiorców na narzędzia przeznaczone na cele rynkowe.

3. Hurtownia CHPM w Katowicach przyjmuje zamówienia od odbiorców wymienionych w ust. 1 na narzędzia pneumatyczne z importu oraz ich części, a Hurtownia CHPM w Białymstoku na elementy znormalizowane do budowy przyrządów i uchwytów (normalia).

§ 5. 1. Centralny Zarząd Przemysłu Obrabiarek i Narzędzi przyjmuje zamówienia od wszystkich odbiorców na narzędzia specjalne — nietypowe wykonywane według rysunków lub wzorów i przekazuje je do zakładów wytwórczych w celu realizacji.

2. Zakłady wytwórcze prowadzą dalszą korespondencję w sprawie otrzymanych zamówień bezpośrednio z zamawiającym.

§ 6. Wnioski o import narzędzi specjalnych nie objętych programem produkcyjnym przemysłu krajowego, odbiorcy składają do właściwej Centrali Handlu Zagranicznego za pośrednictwem Biura Zbytu Narzędzi, które opiniuje możliwość wykonania w kraju narzędzi objętych wnioskiem.

§ 7. 1. Wyspecyfikowane zamówienia na narzędzia należy składać do:

- 1) CHPM — Biuro Zbytu Narzędzi — na 80 dni przed rozpoczęciem kwartału, w którym ma nastąpić dostawa;
- 2) do hurtowni CHPM — na 90 dni przed rozpoczęciem kwartału, w którym ma nastąpić dostawa z wyjątkiem zamówień na noże tokarskie z nakładanymi płytkami, na które zamówienia należy składać na 120 dni przed rozpoczęciem kwartału.

2. Zamówienia na I kwartał 1952 r. należy składać na 15 dni przed rozpoczęciem tego kwartału.

§ 8. Zarządzenie niniejsze nie narusza przepisów o obowiązku i sposobie zawierania umów.

§ 9. Niniejsze zarządzenie nie dotyczy dystrybucji narzędzi samochodowych rozprowadzanych przez Centralę Sprzętu Samochodowego „Motozbyt”.

Załącznik nr 1 do zarządzenia Przewodniczącego PKPG nr 462 z dn. 10.XII.51 r.

Wykaz hurtowni narzędziowych i sekcji narzędziowych przy hurtowniach CHPM i terytorialnego zasięgu ich działania

Hurtownie narzędziowe	terytorialny zasięg działania
1. Warszawa II	woj. warszawskie, białostockie
2. Gdańsk	„ olsztyńskie, gdańskie

Hurtownie narzędziowe terytorialny zasięg działania

3. Ostrów Wlkp.	„ łódzkie, poznańskie, zielonogórskie
-----------------	---------------------------------------

Sekcje narzędziowe przy hurtowniach CHPM

1. Kraków	woj. krakowskie, rzeszowskie
2. Wrocław	„ wrocławskie
3. Radom	„ kieleckie, lubelskie
4. Bydgoszcz	„ pomorskie
5. Katowice	„ katowickie, opolskie
6. Szczecin	„ koszalińskie, szczecińskie

Załącznik nr 2 do zarządzenia Przewodniczącego PKPG nr 462 z dn. 10.XII.51 r.

Wykaz Hurtowni Centrali Handlowej Przemysłu Metalowego prowadzących sprzedaż narzędzi na cele rynkowe wraz z ich zasięgiem działania

Hurtownia	terytorialny zasięg działania
1. Warszawa II	woj. warszawskie i m. st. Warszawa
2. Toruń	„ bydgoskie
3. Poznań	„ poznańskie
4. Łódź	„ łódzkie i m. Łódź
5. Radom	„ kieleckie
6. Lublin	„ lubelskie
7. Białystok	„ białostockie
8. Olsztyn	„ olsztyńskie
9. Gdańsk II	„ gdańskie
10. Szczecin	„ szczecińskie, koszalińskie
11. Gorzów	„ zielonogórskie
12. Wrocław	„ wrocławskie
13. Opole	„ opolskie
14. Katowice	rej. centralny woj. katowickiego
15. Bielsko	„ południowy woj. „
16. Częstochowa	„ wschodni woj. „
17. Kraków	woj. krakowskie
18. Rzeszów	„ rzeszowskie

Tryb zaopatrzenia i rozdzielnictwa w r. 1952 artykułów odlewniczych instalacyjnych i handlowych, fajansów sanitarnych i pomocniczych artykułów instalacyjnych

W celu zapewnienia właściwej dystrybucji i gospodarki artykułami odlewniczymi instalacyjnymi i handlowymi, fajansami sanitarnymi i pomocniczymi artykułami instalacyjnymi w r. 1952, Przewodniczący PKPG w porozumieniu z Ministrami Przemysłu Ciężkiego oraz Handlu Wewnętrznego wydał w dniu 12 grudnia 1951 r. zarządzenie Nr 155 następującej treści:

§ 1. Ośrodkiem dyspozycyjnym zbytu i planowania zbytu artykułów odlewniczych instalacyjnych i handlowych, fajansów sanitarnych i pomocniczych artykułów instalacyjnych, zwanych dalej artykułami odlewniczymi, w 1952 r. jest Centrala Handlowa Przemysłu Metalowego (CHPM) — Biuro Zbytu Odlewów (BZO).

§ 2. Centrala Handlowa Przemysłu Metalowego — Biuro Zbytu Odlewów rozprowadza następujące artykuły odlewnicze:

Grupa I	1) kotły do centralnego ogrzewania,
	2) grzejniki do centralnego ogrzewania żeliwne i blaszane oraz rury żebrowe,
	3) wanny kąpielowe emaliowane żeliwne i blaszane,
	4) kotły warzelne i rantowe,
	5) rury i kształtki wodociągowe i auto-klawy;
Grupa II	1) rury, kształtki i inne artykuły kanalizacyjne, jak: włazy, wpusty, tłuszczowniki, osadniki, rury deszczowe i wywiewne, podrynniki, stopnie kanałowe,
	2) sanitaria żeliwne, jak: zlewy, zlewomywaki, umywalki, klozety, pisuary, płuczki, syfony, kratki ściekowe, konsole i kraty wentylacyjne,

- 3) łączniki do rur i grzejników,
- 4) armatura sieci domowej,
- 5) piecyki kąpielowe gazowe oraz cylindry i podstawy do pieców kąpielowych węglowych,
- 6) piece przenośne żeliwne i blaszane,
- 7) kuchnie przenośne i kuchenki gazowe,
- 8) sanitaria fajansowe, jak: umywalki, z'ewozmywaki, zlewy, miski klozetowe, bidety, pisuary i galanteria łazienkowa,
- 9) sedesy klozetowe,
- 10) boilery z osprzętem;

- Grupa III**
- 1) rury płuczące, śruby do sedesów, łączuszki instalacyjne, wsporniki do płuczek, haki i uchwyty do rur,
 - 2) lejki gumowe do misek klozetowych, grzybki, odboje, uszczelki, przepychacze gumowe oraz uszczelki skórzane i fibrowe,
 - 3) sznury i konopie uszczelniające;

- Grupa IV**
- 1) płyty kuchenne, ruszty, zasuwki piecowe,
 - 2) drzwiczki piecowe,
 - 3) piecyki okrągłe, skrzynkowe oraz termiony,
 - 4) blaszane: piekarniki, rury i kolana,
 - 5) kociołki kuchenne do wody i ramy do kuchen,
 - 6) odważniki żeliwne,
 - 7) buksy do wozów i piętki do plugów,
 - 8) odlewy galanteryjne.

§ 3. Do zakresu obowiązków BZO należy:

- 1) całość dystrybucji artykułów wymienionych w § 2, a objętych grupami I, II i IV, pochodzących zarówno z produkcji krajowej jak i z importu;
- 2) częściowa dystrybucja artykułów wymienionych w § 2, a objętych grupą III, a mianowicie:
 - a) rur płuczających i innych artykułów wymienionych w grupie III poz. 1 i 2 — w zakresie kwoty uzgodnionej przez BZO z właściwymi branżowymi Centralami dla zaopatrzenia budownictwa i rynku,
 - b) sznurów i konopi uszczelniających (gr. III poz. 3) — w zakresie kwoty uzgodnionej przez BZO z właściwymi branżowymi centralami dla zaopatrzenia budownictwa.

§ 4. 1. BZO opracuje na podstawie bilansu materiałowego na artykuły odlewnicze, objęte I grupą towarową (§ 2) asortymentowy roczny rozdzelnik dla odbiorców indywidualnych i grupowych z rozbiem na kwartały.

2. Po zatwierdzeniu przez Państwową Komisję Planowania Gospodarczego (PKPG) tego rozdzelnika BZO zawiadomi bezzwłocznie kontyngentobiorców o przyznanych im ilościach i asortymentach.

3. Kontyngentobiorcy obowiązani są sporządzić w ciągu 10 dni szczegółowe podrozdzielniki dla podległych im odbiorców bezpośrednich i przesłać je do BZO które na podstawie tych podrozdzielników opracuje szczegółowy roczny plan dostaw dla odbiorców indywidualnych, z rozbiem na zakłady produkujące i odbiorców, ustalając kolejność dostaw w kwartałach.

4. Po ustaleniu szczegółowego planu dostaw BZO powiadomi zakłady produkujące o kolejności i roz-

miarze dostaw dla poszczególnych odbiorców, odbiorców zaś o kolejności i rozmiarze dostaw z poszczególnych zakładów produkujących.

5. W ciągu 7 dni od otrzymania zawiadomienia, o którym mowa w § ust. 4, odbiorcy obowiązani są przesłać formalne zamówienia na I kwartał do wyznaczonego zakładu produkcyjnego przesyłając równocześnie odpis zamówienia do BZO. Na następne kwartały termin składania zamówień i przesyłania odpisów do BZO określa się na 30 dni przed rozpoczęciem każdego następnego kwartału.

6. Odbiorcy ujęci grupowo, dla których nie zostaną przewidziane indywidualne kwoty towarowe, zgłoszą zamówienia do BZO nie później niż na 330 dni przed rozpoczęciem kwartału. Zamówienia te przydzielą BZO do wykonania przewidzianym dla danej grupy zakładom produkcyjnym w ramach ustalonej dla tej grupy kwoty towarowej.

7. BZO postąpi analogicznie jak w ust. 1 w odniesieniu do kwoty ustalonej w bilansie materiałowym dla zapotrzebowania rynkowego.

8. BZO uprawnione jest w miarę potrzeb rejonowych rozprowadzać kwoty odbiorców grupowych i kwotę rynkową bądź kumulując zamówienia dla danego województwa i kierując je do wykonania za pośrednictwem hurtowni CHPM, bądź też rozdzielić kwotę na województwa i zlecić przyjmowanie zamówień i ich realizację hurtowniom CHPM.

9. Wanny rozprowadzane będą na zasadzie rozdzelnika zatwierdzonego przez PKPG tylko za pośrednictwem hurtowni instalacyjnych wymienionych w § 5.

10. Roczne kwoty ustalone dla I grupy towarowej mogą ulec korektom w poszczególnych kwartałach na zarządzenie PKPG. O zmianach zostają kontyngentobiorcy zawiadomieni za pośrednictwem BZO. Kontyngentobiorcy obowiązani są odpowiednio skorygować swoje rozdzelniki odbiorcy bezpośredni zaś obowiązani są po otrzymaniu zawiadomienia o zmianie bezzwłocznie odpowiednio zmienić zamówienie.

11. O ile odbiorca na skutek zmian w zapotrzebowaniu nie może pokryć w pełni otrzymanego przydziału powinien o tym zawiadomić dostawcę podając ilości i sortymenty, których się brakuje, przesyłając odpis zawiadomienia do BZO. Uzyskane tą drogą nadwyżki BZO rozdzieli pomiędzy innych odbiorców wg wskazań PKPG.

§ 5. 1. Artykuły objęte II i III grupą towarową (§ 2) rozprowadzane będą wyłącznie za pośrednictwem terenowej sieci dystrybucyjnej CHPM przez następujące hurtownie instalacyjne: w Warszawie, Toruniu, Poznaniu, Łodzi, Radomiu, Lublinie, Białymstoku, Gdańsku, Szczecinie, Wrocławiu, Opolu, Katowicach, Krakowie, Rzeszowie.

Sanitaria fajansowe (Grupa II — 8) rozprowadzane być mogą w razie potrzeby uznanej przez CHPM poza hurtowniami CHPM, również i za pośrednictwem Hurtowni Centrali Materiałów Budowlanych w tych miejscowościach, w których dotychczas były prowadzone, a nie objętych listą hurtowni instalacyjnych CHPM.

2. Podział puli towarowej pomiędzy hurtownie CHPM dokonywany będzie przez BZO kwartalnie z podziałem na pulę rynkową i pozarynkową dla każdego rejonu w oparciu o podział przyjęty w bilansach materiałowych. Rozdzelnik obejmować powinien szczegółowy asortyment dla każdej hurtowni, podział na zakłady dostarczające i wytyczne co do terminów dostaw. Rozdzelnik BZO otrzymać powinny hurtownie i zakłady na 30 dni przed rozpoczęciem kwartału.

3. W ramach przydzielonych ilości i asortymentów hurtownie wysłać będą zamówienia do wyznaczonych zakładów, określając terminy dostaw. Hurtownie obowiązane są przesłać przed rozpoczęciem kwartału zamówienia na połowę, w ciągu zaś pierwszego miesiąca kwartału na resztę przydzielonej kwoty kwartalnej. Hurtownie obowiązane są zamówienia większe, obejmujące

mujące pełny wagon dla jednego odbiorcy, dysponować tranzytem wprost pod adresem odbiorcy.

4. Suma zamówień kwartalnych powinna obejmować ilościowo i asortymentowo całość przydzielonej kwoty. O ile dana hurtownia z uzasadnionych przyczyn rezygnuje z części przydzielonej kwoty, to rezygnację tę powinna złożyć do BZO i odnośnego zakładu na 15 dni przed rozpoczęciem kwartału. Uzyskane tą drogą nadwyżki BZO rozdzieli dodatkowo pomiędzy inne hurtownie.

5. Zamówienia hurtowni CHPM niewykonane w wyznaczonym kwartale zostaną anulowane. BZO w miarę możliwości wyrówna niedobory w kwartałach następnych z rezerw lub nadwyżek produkcyjnych.

6. Odbiorcy zgłaszają zamówienia do hurtowni CHPM na trzy miesiące przed rozpoczęciem kwartału, w którym dostawa jest przewidziana. Zamówienia złożone w terminie późniejszym realizowane będą w miarę możliwości.

2. Na podstawie sprawdzonego stanu portfelu zamówień jako również danych osiągniętych w drodze właściwej analizy zapotrzebowania rejonu, hurtownie przesyłają do BZO swe zapotrzebowania w terminie 80 dni przed rozpoczęciem kwartału, którego dotyczą. Zapotrzebowania te stanowią dla BZO materiał orientacyjny dla koordynacji sortymentu z zakładami produkcyjnymi oraz dla opracowywania rozdziału między hurtownie.

8. O ile otrzymany od BZO rozdzielnik nie pokrywa portfelu zamówień hurtownie powinny realizować otrzymane zamówienia w rozmiarze wynikającym ze stosunku otrzymanej z rozdzielnika masy towarowej do sprawdzonego stanu portfelu zamówień w danym sortymencie.

9. W celu umożliwienia utrzymania stanu magazynu w odpowiednim do potrzeb sortymencie wyznaczy CHPM dla poszczególnych hurtowni w razie potrzeby limity minimalnych rezerw składowych przeznaczonych na pokrycie zapotrzebowań nieprzewidzianych, których pokrycie bezwzględnie może się okazać konieczne.

§ 6. 1. Artykuły objęte IV grupą towarową (§ 2) rozprowadzane będą przez:

- 1) sieć składów Centrali Rolniczej Spółdzielni (CRS) „Samopomoc Chłopska“;
- 2) hurtownie CHPM wymienione w § 1 ust. 1 oraz hurtownie CHPM w Bielsku i Częstochowie (te dwie ostatnie rozprowadzać będą wyłącznie pulę rynkową);
- 3) Centralę Artykułów Gospodarstwa Domowego „ARGOD“ w odniesieniu do niektórych artykułów gr. IV.

2. Rozdział pomiędzy CRS „Samopomoc Chłopska“, hurtownie CHPM i „ARGOD“ przeprowadzi BZO na cały rok z góry, opierając się na limitach ustalonych przez Ministerstwo Handlu Wewnętrznego. BZO dostarczy CRS „Samopomoc Chłopska“ i „ARGOD“ na 30 dni przed rozpoczęciem kwartału kwartalne rozdziały puli, uwzględniając ilości, asortyment, zakłady dostarczające i wytyczne, co do terminów dostaw. Zamówienia CRS „Samopomoc Chłopska“ i „ARGOD“ powinny zasadniczo obejmować pełne wagonowe ładunki z jednego zakładu wytwórczego. Sposoby realizacji tej zasady oraz dopuszczalne od niej wyjątki ustalone zostaną przez Ministerstwo Handlu Wewnętrznego w porozumieniu z Ministerstwem Przemysłu Ciężkiego.

3. CRS „Samopomoc Chłopska“ i „ARGOD“ przesyłać będą zamówienia do wyznaczonych zakładów

w ramach ilości i asortymentach przydzielonych w terminie przewidzianym w § 5 ust. 3.

4. Przepisy § 5 ust. 4 i 5 odnoszące się do Hurtowni CHPM mają zastosowanie również do CRS „Samopomoc Chłopska“ i „ARGOD“.

5. W sprawie kwartalnego podziału kwoty towarowej grupy IV przypadającej CHPM z rozdziału między CHPM a CRS i „ARGOD“ oraz trybów składania zamówień obowiązują zasady ustalone dla II grupy towarowej wymienione w § 5 ust. 2—8.

§ 7. BZO obowiązane jest prowadzić kontrolę wykonania przyznanych kwot indywidualnych i grupowych na podstawie odpowiednich raportów z zakładów i w razie występowania niezgodności podejmować właściwą interwencję.

§ 8. 1. BZO uwzględni w rozdzielnikach opracowanych na podstawie bilansów materiałowych eksport w ilościach zatwierdzonych przez PKPG, rozdziałając w porozumieniu z „Metalexportem“ szczegółowy asortyment i terminy dostawy na cały rok z góry z rozbiorem na poszczególne kwartały. Zmiany rocznego rozdzielnika dopuszczone są tylko z zachowaniem przepisu § 4 ust. 8.

2. Dystrybucja artykułów pochodzących z importu należy wyłącznie do BZO z tym, że co do niektórych dostaw z importu, zwłaszcza obejmujących artykuły grupy I, należy uznać za wskazane dokonywanie przez BZO bezpośrednich powiązań odbiorców z Polskim Towarzystwem Importowym Maszyn i Narzędzi („Polimex“) zamiast dostawy przez hurtownie instalacyjne.

§ 9. 1. Zamówienia na artykuły I grupy towarowej, złożone w zakładach produkcyjnych na obowiązujące kwoty 1951 r., które nie zostaną wykonane do końca 1951 r., nie ulegają automatycznemu anulowaniu, lecz przechodzą na rok następny i obciążają okres kontyngentowy 1952 r. poszczególnych odbiorców indywidualnych lub grupowych. Zamawiającym służy prawo anulowania takich zamówień z zastrzeżeniem zgody zakładu.

2. W artykułach II, III i IV grupy towarowej niewykonane zamówienia ulegają skreśleniu.

§ 10. Wszystkie dostawy artykułów objętych rozdzielnikiem kwot towarowych, przeprowadza się w granicach i w ciężar przyznanych kwot bez względu na to czy odnoszą się one do wytworów pochodzących z planowej produkcji, z rozładunków remanentów fabrycznych, z importu lub innych źródeł.

§ 11. 1. Wszelkie interwencje lub wnioski o dodatkowe przydziały artykułów objętych I grupą towarową mogą być kierowane wyłącznie drogą służbową przez właściwe ministerstwa lub inne naczelne władze do BZO.

2. Wnioski te BZO powinno zaopiniować pod względem możliwości realizacji i przedstawić do decyzji PKPG (Departament Zaopatrzenia i Bilansów Materiałowych). Wszelkie wnioski interwencyjne w sprawie dostaw artykułów, objętych II, III i IV grupą towarową powinni odbiorcy kierować do BZO za pośrednictwem właściwych terenowych hurtowni CHPM.

§ 12. W stosunku do zamówień na I kwartał 1952 roku obowiązuje tryb zaopatrzenia i dystrybucji ustalony zarządzeniem Przewodniczącego Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego nr 6 z dnia 10 stycznia 1951 r. (Biuletyn PKPG nr 3, poz. 24).

§ 13. Zarządzenie nie narusza przepisów o obowiązkach i sposobie zawierania umów.

Normy ciepłej odzieży specjalnej dla pracowników zatrudnionych w budownictwie w sezonie zimowym 1951/52

Przewodniczący PKPG wydał w dniu 13 grudnia 1951 r. zarządzenie Nr 452 w sprawie odzieży specjalnej dla pracowników zatrudnionych w budownictwie w sezonie zimowym 1951/52 r., którego treść podajemy poniżej.

W związku z uchwałą Nr 770 Prezydium Rządu z dnia 12 listopada 1951 r. w sprawie zabezpieczenia i należytego przygotowania ciągłości robót w budownictwie oraz podniesienia stopnia wydajności kadr

budowlanych, wprowadza się, po porozumieniu z Centralną Radą Związków Zawodowych, dla pracowników zatrudnionych na robotach budowlanych w sezonie zimowym 1951/52 r. normy ciepłej odzieży specjalnej ustalone w tabeli, stanowiącej załącznik do zarządzenia.

Załączona tabela stanowi podstawę do wydania zarządzeń określonych w c. 6, ust. 1, pkt 2) lit. b, powyższej uchwały.

Załącznik do zarządzenia Przewodniczącego PKPG nr 452
z dnia 13.XII.1952 r.

Tabela norm ciepłej odzieży specjalnej dla pracowników zatrudnionych na robotach budowlanych w sezonie zimowym 1951/1952 r.

Lp.	Nazwa stanowiska pracy	Nazwa odzieży	Okres zużycia	U w a g i	
1	2	3	4	5	
1	Murarz	kamizelka wat., spodnie wat.	4 okr. zimowe	tylko dla zatrudn. na zewn. i pomieszcz. niezabezpieczonych przed mrozem	
2	Pomoc murarska	bluza wat., spodnie wat.	4 okr. zimowe		
3	Fasadziarz	bluza wat., spodnie wat.	4 okr. zimowe		
4	Robotnicy-układanie konserwacja torów szynowych na budowie	kamizelka wat., spodnie wat.	4 okr. zimowe		
5	Malarz konstrukcji żelaznej	bluza wat., spodnie wat.	4 okr. zimowe	tylko przy pracach zewn. niezabezpieczonych przed mrozem	
6	Betoniarz-układacz	kamizelka wat., spodnie wat.	4 okr. zimowe		
7	Wiertacz ziemi	kamizelka wat., spodnie wat.	4 okr. zimowe	tylko przy pracach zewn. niezabezpieczonych przed mrozem	
8	Instalator centralnego ogrzewania i gazowego	kamizelka wat.	4 okr. zimowe		
9	Instalator wodno-kanal.	kamizelka wat., spodnie wat.	4 okr. zimowe		
10	Minerzy strzałowi	kamizelka wat., spodnie wat.	4 okr. zimowe		
11	Asfalcjarz	kamizelka wat., spodnie wat.	4 okr. zimowe		
12	Obsługa wind budowlanych	bluza wat., spodnie wat.	4 okr. zimowe		
13	Obsługa młotów pneumatycznych	kamizelka wat., spodnie wat.	4 okr. zimowe		
14	Robotnicy porządkowi na budowie	kamizelka wat., spodnie wat.	4 okr. zimowe		
15	Robotnik magazynowy w magazynie nieopalanym	kamizelka wat., spodnie wat.	4 okr. zimowe		
16	Łamacz kamienia w kamieniołomach	bluza wat., spodnie wat.	4 okr. zimowe		
17	Monter konstrukcji stalowej zatr. na wysokościach i zewnątrz	bluza wat., spodnie wat.	4 okr. zimowe		
18	Spawacz na otwartej przestrzeni i wysokości	bluza wat., spodnie wat.	4 okr. zimowe		
19	Koźlarz	kamizelka wat.	4 okr. zimowe		
20	Wiertacz metalowy na otwartej przestrzeni i na wysokościach	bluza wat., spodnie wat.	4 okr. zimowe		
21	Gracownik	kamizelka wat., spodnie wat.	4 okr. zimowe		
22	Cieśla na wysokościach i przy pracach zewn.	bluza wat., spodnie wat.	4 okr. zimowe		
23	Robotnicy placowi, transportowi	kamizelka wat., spodnie wat.	4 okr. zimowe		
24	Zbrojarz i pomoc	bluza wat., spodnie wat.	4 okr. zimowe		
25	Dekarz i pomoc oraz blacharze wykonujący prace na zewnątrz	kamizelka wat., spodnie wat.	4 okr. zimowe		
26	Szklarz świetlików	kamizelka wat.	4 okr. zimowe	odzież dyżurna	
27	Instalator elektryczny sieci napowietrznej i pomoc	bluza wat., spodnie wat.	4 okr. zimowe		
28	Instalator elektryczny kablowy i pomoc	bluza wat., spodnie wat.	4 okr. zimowe		
29	Kamieniarz zatrudniony na wolnym powietrzu i w pomieszczeniach niezabezpieczonych przed mrozem i pomoc	kamizelka wat., spodnie wat.	4 okr. zimowe		
30	Nitownik konstrukcji stalowej na wolnym powietrzu	bluza wat., spodnie wat.	4 okr. zimowe		
31	Nitogrzej na wolnym powietrzu	bluza wat., spodnie wat.	4 okr. zimowe		
32	Obsługa betoniarki	bluza wat., spodnie wat.	4 okr. zimowe		
33	Obsługa mieszarek bitumicznych	bluza wat., spodnie wat.	4 okr. zimowe		
34	Obsługa kruszarki	bluza wat., spodnie wat.	4 okr. zimowe		
35	Obsługa pasteczarki i innych maszyn na wolnym powietrzu	bluza wat., spodnie wat.	4 okr. zimowe		
36	Składacz konstrukcji stalowej na otwartej przestrzeni	kamizelka wat. spodnie wat.	4 okr. zimowe		odzież dyżurna
37	Maszynista dźwigów budrów	bluza wat., spodnie wat.	4 okr. zimowe		
38	Operator i pomoc sprzętu ciężkiego	bluza wat., spodnie wat.	4 okr. zimowe		

Gospodarka drewnem usługowym

W celu dalszego usprawnienia gospodarki drewnem usługowym Przewodniczący PKPG ustalił w zarządzeniu Nr 427 z dnia 17 listopada 1951 r. następujące jej zasady:

§ 1. 1. Zabrania się stosowania:

- 1) krawędziaków do stojaków rusztowań zewnętrznych dla robót elewacyjnych oraz do wszelkiego rodzaju stempli;
- 2) rusztowań dwustojakowych drzewnianych przy robotach elewacyjnych z wyjątkiem elewacji z okładzin kamiennych.

2. Do wszelkich innych robót elewacyjnych należy stosować rusztowania lekkie, jak np.:

rurowo-stalowe, drabinowe, na koźlach drewnianych, przesuwne, na wysuwnicach.

W wyjątkowych przypadkach, uzasadnionych obliczeniem statystycznym, można, za zgodą głównego inżyniera właściwego zjednoczenia lub organizacji równorzędnego szczebla stosować rusztowania jednostojakowe.

Wymiary drewna okrągłego używanego do rusztowań jedno i dwustojakowych, jak również i inne elementy rusztowań powinny odpowiadać warunkom statycznym i gwarantować bezpieczeństwo pracy.

Podłużnice (rygi), należy wykonywać z połowizn drewna okrągłego lub desek.

Leźnie (maculce) powinny być wykonywane w zasadzie z drewna okrągłego.

§ 2. 1. Szyby windowe należy wykonywać z elementów składanych drewnianych lub rurowych. Poszczególne elementy inwentaryzowanych rusztowań i szybów windowych powinny być w miarę możliwości okute, oznaczone kolorowymi pasami oraz nasyczone środkami impregnacyjnymi, zgodnie z Zarządzeniem Ministra Budownictwa z dnia 17.5.1950 r. w sprawie impregnacji drewna używanego w budownictwie.

2. Drewno stosowane do budowy rusztowań i szybów windowych powinno być użyte co najmniej 5-krotnie, o ile normy nie przewidują innej wielokrotności użycia. Do czasu wydania normy przewidzianej w § 8 pkt. 2 powierzchnia zarusztowania powinna być stosowana do ilości zatrudnionych robotników, tak, aby zapewniała pełne wykorzystanie frontu robót oraz możliwie szybki obrót rusztowań.

3. Za pozostawienie rusztowania w stanie niewykorzystanym przez okres dłuższy, niż jeden miesiąc, odpowiedzialny jest niezależnie od kierownika robót, również i inżynier główny właściwego zjednoczenia.

§ 3. 1. Harmonogramy robót dla poszczególnych budów powinny być opracowywane przy uwzględnieniu możliwie szybkiego obrotu drewnem usługowym.

2. W przypadku użycia do budowy budynków gospodarczych materiałów drzewnych, należy przestrzegać następujących zasad:

- 1) płyty ścian, podłóg, stropów i dachów powinny być wykonywane wyłącznie z elementów prefabrykowanych z odpadów lub króciaków;
- 2) połączenia elementów powinny być wykonane w sposób zapewniający łatwość montażu i demontażu.

§ 4. Właściwi ministrowie, nadzorujący przedsiębiorstwa budowlano-montażowe, wydadzą zarządzenia oczyszczenia i przesortowania do dnia 31.XII.1951 r. istniejących w przedsiębiorstwach remanentów używanego drewna usługowego, w celu ponownego wprowadzenia go do użytkowania.

§ 5. 1. Właściwi ministrowie wydadzą zarządzenia wyodrębnienia przy ustalaniu remanentów na dzień 31.XII.1951 r. w oddzielnej pozycji drewna usługowego z podziałem na drewno nowe i używane.

2. Inwentaryzacją należy objąć wszystkie rusztowania drabinowe, stojakowe, elementy szybów windowych, kobyłki, skrzynie do zapraw, schodnie, torowiska do tacek itp. będące w użytkowaniu i pozostające na składnicach.

3. Spisanie drewna usługowego ze stanu ewidencji, może nastąpić wyłącznie po stwierdzeniu jego dalszej nieprzydatności przez Komisję, zgodnie z przepisami, dotyczącymi wykonawstwa budowlanego, zawartymi w dziale C pkt 19 uchwały KERM z dnia 14.X.1949 r.

§ 6. 1. Kierownicy robót obowiązani są przy budowach jednorocznych — po zakończeniu budowy, a przy budowach wieloletnich — przynajmniej raz w roku do dokonywania rozliczeń z zużycia drewna wbudowanego i usługowego.

2. Sposób i zasady rozliczenia ustali Minister Budownictwa Miast i Osiedli w porozumieniu z Ministrem Budownictwa Przemysłowego, w terminie do dnia 31.XII.1951 r. z uwzględnieniem:

- 1) zgodności zużycia na budowach drewna wbudowanego z dokumentacją techniczną i zaleceniami nadzoru budowlanego;
- 2) zgodności zużycia na budowach drewna usługowego z przepisami, o których mowa w §§ 1, 2 i 3 oraz zrewidowanymi wskaźnikami pomocniczymi, o których mowa w § 8 pkt. 1);
- 3) wykazania przy rozliczeniu wielkości remanentów całości drewna, z podziałem na drewno nowe i używane, ilości drewna zainwentaryzowanego, drewna spisanego protokołarnie ze stanu ewidencji — sprzedanego na opał lub użytego na produkcję uboczną.

3. W przypadku braku dokumentacji technicznej, o której mowa w pkt. 1), zużycie drewna wbudowanego powinno być zgodne ze wskaźnikami pomocniczymi zużycia materiałowego.

§ 7. 1. Przy składaniu do Państwowej Centrali Drzewnej zamówień na drewno, na 1952 rok, odbiorcy obowiązani są do podania w oddzielnej pozycji drewna usługowego.

2. Zamówienia odbiorców na drewno wbudowane i usługowe, wynikające z rozdzielników sporządzanych na szczeblu zjednoczenia, muszą być zgodne z obowiązującymi normami zużycia i normatywami zapasów oraz uwzględniać wielokrotność zastosowania drewna usługowego i posiadane remanenty drewna nowego i używanego.

3. Odpowiedzialność za zgodność zamówień z istotnymi potrzebami ponosi zarówno główny inżynier jednostki zamawiającej, jak również główny inżynier zjednoczenia, sporządzającego rozdzielnik.

§ 8. Minister Budownictwa Przemysłowego poleci Instytutowi Techniki Budowlanej i Instytutowi Mechanizacji i Organizacji Budownictwa wykonanie następujących prac:

- 1) w terminie do dnia 20.XII.1951 r. — zrewidowanie pomocniczych wskaźników zużycia materiałowego, w celu zmniejszenia norm drewna usługowego;
- 2) w terminie do dnia 31.XII.1951 r. — opracowanie projektu normy określającej powierzchnię za rusztowania, przypadającą na zespół tynkarski, w zależności od rodzaju i frontu robót, budynków, i umożliwiającą możliwie szybki obrót rusztowań;
- 3) w terminie do dnia 31.I.1952 r. — opracowanie projektu normy na rusztowania drabinowe z drewna okrągłego (połowizny);
- 4) w terminie do dnia 20.II.1952 r. — przeprowadzenie typizacji elementów deskowań, łącznie z ustaleniem sposobów ich wykonywania.

§ 9. Minister Budownictwa Miast i Osiedli w porozumieniu z Ministrem Budownictwa Przemysłowego zarządzi opracowanie do dnia 20.XII.1951 r. jednolitej instrukcji wykonawczej w sprawie gospodarki drewnem usługowym nowym i używanym w oparciu o wydane dotychczas zarządzenia i z uwzględnieniem koniecznych uzupełnień, wynikających z dotychczasowych doświadczeń.

§ 10. Minister Leśnictwa zapewni dostawę odpowiedniej ilości i jakości tarcicy i drewna okrągłego do budowy rusztowań stojakowych i drabinowych, w ilościach, wynikających z planu rozdziału drewna ustalonego przez Państwową Komisję Planowania Gospodarczego (PKPG).

§ 11. Ministrowie Budownictwa Miast i Osiedli oraz Budownictwa Przemysłowego w terminie do dnia 31.XII.1951 r. wydadzą zarządzenia w sprawie:

- 1) wydzielania przy istniejących bazach sprzętu, zjednoczeń, składnic sprzętu drewnianego, których kierownicy odpowiedzialni będą za jego właściwą konserwację i magazynowanie;
- 2) uruchomienia przy zjednoczeniach ośrodków zmechanizowanej produkcji deskowań, elementów rusztowań i sprzętu pomocniczego z drewna;
- 3) zaopatrzenia placów budów w możliwie najszerszym zakresie w przenośne stolikowe piły tarczowe dla właściwego wykorzystania materiałów drewnianych.

§ 12. Polski Komitet Normalizacyjny w ramach opracowywanych przez siebie norm, uwzględni postanowienia niniejszego zarządzenia zawarte w § 1 — 3.

§ 13. Organa kontrolne zainteresowanych ministerstw i Działu Kontroli Państwowej Centrali Drzew-

nej, obowiązane są do zaostrożenia akcji kontrolnej w zakresie racjonalnej gospodarki drewnem.

2. Wyniki kontroli, dokonywanych przez Dział Kontroli Państwowej Centrali Drzewnej, w przypadkach stwierdzenia przekroczeń w zakresie racjonalnej gospodarki drzewnej, powinny być przesyłane za pośrednictwem centralnych zarządów do właściwych ministerstw.

3. Właściwi ministrowie obowiązani są do składania Przewodniczącemu PKPG kwartalnych sprawozdań, dotyczących usunięcia uchybień i wyciągnięcia konsekwencji.

§ 14. 1. W terminie do dnia 31.II.1952 r. właściwi ministrowie złożą Przewodniczącemu PKPG sprawozdania z wykonania przez podległe jednostki zarządzeń, o których mowa w §§ 4, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 13.

2. W przypadkach naruszenia postanowień niniejszego zarządzenia i zarządzeń na jego podstawie wydanych winnych należy pociągnąć do odpowiedzialności służbowej i karnej zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Gospodarka ogumieniem samochodowym

W celu uzyskania oszczędności materiałowych w gospodarce ogumieniem samochodowym Prezydium Rządu uchwaliło w dniu 17 listopada 1951 r. co następuje:

§ 1. 1. Urzędy oraz jednostki gospodarki społecznej obowiązane są do prowadzenia racjonalnej gospodarki ogumieniem samochodowym (oponami samochodowymi), a w szczególności właściwej eksploatacji ogumienia nowego oraz właściwego wykorzystania ogumienia zużytego (wycofanego z użycia).

2. Właściwa eksploatacja nowego ogumienia samochodowego polega na:

- 1) przestrzeganiu norm przebiegu ogumienia,
- 2) kontroli prawidłowego użycia i magazynowania ogumienia.

3. Wycofane z eksploatacji ogumienia należy raz w miesiącu klasyfikować na nadające się do protektorowania i na przeznaczone do przetarcia, a następnie odprzedać:

- 1) nadające się do protektorowania — Fabryce Regeneratu „Bolechowo“ z siedzibą w Poznaniu,
- 2) nie nadające się do protektorowania i przeznaczone na przetarcie — właściwej wojewódzkiej zbiornicy Centrali Odpadków Użytkowych.

§ 2. W celu realizacji postanowień § 1 zobowiązuje się:

- 1) Ministra Transportu Drogowego i Lotniczego — do wydania w porozumieniu z Ministrem Przemysłu Chemicznego w terminie 2 miesięcy od daty wejścia w życie niniejszej uchwały instrukcji dotyczącej właściwej eksploatacji nowego ogumienia samochodowego oraz trybu wycofywania ogumienia zużytego;
- 2) Ministra Przemysłu Chemicznego — do wydania Fabryce Regeneratu „Bolechowo“ w Poznaniu w terminie 1 miesiąca od daty wejścia w życie niniejszej uchwały polecenia:
 - a) klasyfikowania pod względem użytkowym opon samochodowych protektorowanych lub naprawionych i zaopatrywania tych opon w symbole określające kolejne protektorowanie opony, dopuszczalne obciążenie opony protektorowa-

nej oraz numer fabryczny serii protektorowanych opon,

- b) odprzedaży opon protektorowanych lub naprawionych Centrali Sprzętu Samochodowego „Motozbyt“.

§ 3. 1. Każdy nabywca nowego ogumienia samochodowego w Centrali Sprzętu Samochodowego „Motozbyt“ niezależnie od tego czy ogumienie to jest nabywane na podstawie otrzymanego przydziału (ogumienie reglamentowane), czy też jest nabywane bez przydziału (ogumienie wolnorynkowe), obowiązany jest zakupić 1 oponę protektorowaną tego samego wymiaru na 4 opony nowe.

2. Centrala Sprzętu Samochodowego „Motozbyt“ może odmówić sprzedaży opon nowych, o ile nabywca uchyła się od nabycia opony protektorowanej w trybie przewidzianym w ust. 1.

3. Opony protektorowane lub naprawione, nabyte przez Centralę Sprzętu Samochodowego „Motozbyt“ od Fabryki Regeneratu „Bolechowo“ w Poznaniu, nie nadające się do samochodów, lecz nadające się do pojazdów konnych Centrala Sprzętu Samochodowego „Motozbyt“ może sprzedawać odpowiednim nabywcom.

§ 4. Z dniem wejścia w życie zarządzeń wymienionych w § 2 traci moc uchwała Komitetu Ekonomicznego Rady Ministrów z dnia 12 lutego 1949 r. w sprawie skupu i regeneracji zużytego ogumienia samochodowego oraz sprzedaży ogumienia naprawionego (Monitor Polski Nr A-59, poz. 796).

§ 5. Przewodniczący Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego w porozumieniu z Ministrami Obrony Narodowej i Bezpieczeństwa Publicznego ustali, w jakim zakresie obowiązek zakupywania opon protektorowanych stosuje się do resortów obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

§ 6. Wykonanie uchwały porucza się Ministrowi Transportu Drogowego i Lotniczego, Ministrowi Przemysłu Chemicznego oraz wszystkim ministrom (prezjom centralnych urzędów).

§ 7. Uchwała wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Normy odzieży specjalnej

Podajemy poniżej treść pisma okólnego Departamentu Plac i Norm PKPG z dnia 17 października 1951 r., znak PN-7C-09-337, w sprawie ustalania norm odzieży specjalnej.

Państwowa Komisja Planowania Gospodarczego jest w posiadaniu materiałów, z których wynika, że ministerstwa wprowadzają zmiany lub uzupełnienia

w obowiązujących tabelach norm odzieży specjalnej. W związku z tym, Państwowa Komisja Planowania Gospodarczego zwraca uwagę, że wszelkie zmiany i uzupełnienia tabeli norm odzieży specjalnej mogą być dokonywane tylko po uzyskaniu zgody PKPG i po porozumieniu z właściwym Zarządem Głównym Związku Zawodowego.

Właściwy wybór przewodów izolowanych do instalacji elektroenergetycznych wewnętrznych

Departament Techniki PKPG wydał w dniu 22 października 1951 r. pismo okólne, znak TE2/Sz/45, w sprawie właściwego wyboru przewodów izolowanych do instalacji elektroenergetycznych wewnętrznych. Treść powyższego pisma okólnego podajemy poniżej:

Departament Techniki Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego (PKPG) został poinformowany przez Centralę Handlową Przemysłu Elektrotechnicznego, że niepomiarowo wzrosło zapotrzebowanie na najdroższe typy przewodów izolowanych, a w szczególności na tzw. „antygron“. Nazwa „antygron“ nie jest określeniem ścisłym i nie ma jej w katalogu Centrali Handlowej Przemysłu Elektrotechnicznego z września 1950 r. (katalog K—1 Dział 400—43). Nazwą tą są objęte przewody kabelkowe typów KGao i KGato, które powinny być zakładane tylko w pomieszczeniach wymagających tego rodzaju materiału izolacyjnego (patrz przepisy Budowy i Ruchu Urządzeń Elektrycznych Prądu Silnego PN/E-10 § 22 p. 7).

Ze względu na łatwość montażu te kosztowne i deficytowe przewody zakładane są często w pomieszczeniach, w których to nie jest konieczne, gdyż mogą być użyte inne przewody tańsze.

W celu zmniejszenia zużycia przewodów kabelkowych typów KGao i KGato należy ograniczyć stosowanie tych przewodów m. in. w następujących przypadkach:

a) w pomieszczeniach domów mieszkalnych, jak: pralnie, piwnice, łazienki, strychy i klatki schodowe, gdzie wystarczyć może instalacja przewodem DGA na gąłkach lub DG w rurkach pokrytych powłoką antykorozyjną;

b) w pomieszczeniach publicznych i zakładów pracy, jak: łaźnie, pralnie, kryte baseny kąpielowe;

c) w suchych pomieszczeniach z pyłami łatwopalnymi ale nieprzewodzącymi, jak: stolarnie, elewatory zbożowe, młyny, stodoły, pomieszczenia z pyłem włóknianym lub papierowym itp.

Departament Techniki PKPG zwraca uwagę instytucji projektujących instalacje elektroenergetyczne wewnętrzne, organów zatwierdzających projekty oraz organów wykonujących i nadzorujących wykonanie takich instalacji, że użycie droższych typów przewodów izolowanych powinno być ograniczone ściśle do warunków wymaganych Przepisami Budowy i Ruchu Urządzeń Elektrycznych Prądu Silnego (PNE-10) jak np.:

1) w urządzeniach portów morskich i rzecznych, jak: dźwigi, warsztaty, składy materiałowe, mosty, stocznie i inne, położone w pobliżu dużych mas wodnych;

2) w pomieszczeniach z parami amoniaku oraz kwasów: octowego, solnego, azotowego, siarkowego — jak: chłodnie amoniakalne, stajnie, gorzelnie, działy produkcyjne oraz magazyny win, octu itp.

3) w wilgotnych pomieszczeniach produkcyjnych działów przemysłu chemicznego o złożonych wyziewach żrących jak np. przedzalnie sztucznego jeltwabiu;

4) w pomieszczeniach z pyłami przewodzącymi, jak: młyny węglowe, bunkry, magazyny węgla (wystarcza stosować KGp lub KGo z hermetycznym osprzętem);

5) w pomieszczeniach o atmosferze wybuchowej, jak rafinerie, stacje i składy naftowe lub z gazami żrącymi, jak: akumulatory, pomieszczenia urządzeń galwanizacyjnych (mogą być zastosowane transformatory bezpieczeństwa z hermetyczną instalacją n-nymi przewodami);

6) w pomieszczeniach wilgotnych o dużej koncentracji gazów, jak: stacje przygotowania wody kotłowej, oczyszczalnie ścieków, stacje pomp itp.;

7) w pomieszczeniach podziemnych jak magazyny i tunele dworców kolejowych;

8) w pomieszczeniach wyjątkowo wilgotnych (ściany stale pokryte rosą).

Pokrycie zapotrzebowania na butelki w roku 1952

Departament Zaopatrzenia i Bilansów Materiałowych PKPG wydał w dniu 10 grudnia 1951 r. pismo okólne Nr 19 w powyższej sprawie. Treść pisma przytaczamy poniżej:

Państwowa Komisja Planowania Gospodarczego przyjęła przy opracowaniu bilansów materiałowych na rok 1952 zasadę, że zapotrzebowanie na butelki będzie pokryte w przeważającej części butelkami pochodzącymi z akcji skupu i tylko w pewnej części z produkcji bieżącej.

Zapotrzebowanie na butelki monopolowe 0,10 litra — w zasadzie będzie pokrywane z produkcji bieżącej, wobec tego, że przewiduje się nieznaczny skup butelek o tej pojemności.

Wszyscy odbiorcy opakowań szklanych powinni zawnazaszu przygotować się do używania butelek pochodzących ze skupu w znacznie większym stopniu, niż to miało miejsce w roku bieżącym.

Państwowa Komisja Planowania Gospodarczego uprzedza, że te jednostki, które nie zastosują się do

treści niniejszego pisma, licząc na ew. zwiększenie przydziałów butelek z bieżącej produkcji, narażą się na trudności spowodowane brakiem opakowań.

Do obliczeń przyjęto następujące założenia:

typ butelki	przeznaczenie	% pokrycia zapotrzebowania	
		ze skupu	z produkcji bieżącej
monopolowe	wódki i spirytus	76	24
„	ocet i denaturat	70	30
„	olej rafinowany	20	80
„	soki owoc. i pl. owoc.	50	50
„	atramenty i tusze	100	—
„	przeciery pomidor.	50	50
„	zaprawki	50	50
„	art. chemiczne	100	—
bordówki	wina i miody	60	40
fasonowe	wódki gatunkowe	60	40

Kontyngenty materiałowe dla Filmu Polskiego na rok 1952

Państwowa Komisja Planowania Gospodarczego zawiadamia, że wobec przewidywanego utworzenia z dniem 1.1.1952 r. CENTRALNEGO URZĘDU KINEMATOGRAFII na prawach samodzielnego resortu, kontyngenty materiałów na rok 1952 dla Filmu Pol-

skiego nie powinny być przydzielane Ministerstwu Kultury i Sztuki, lecz wydzielane osobno.

Do czasu utworzenia Centralnego Urzędu Kinematografii kontyngentobiorcą przydziałów zaliczkowych i rocznych na rok 1952 będzie Generalna Dyrekcja Filmu Polskiego.

Zasady zaopatrzenia i dystrybucji substancji zapachowych na 1952 r.

Na rok 1952 nie ukaże się tryb zaopatrzenia i dystrybucji substancji zapachowych a natomiast obowiązować będą zasady ustalone przez Biuro Zbytu Produktów Organicznych, zatwierdzone przez Departament Zaopatrzenia i Bilansów Materiałowych PKPG pismem z dn. 24 listopada 1951 r., znak BI-1B-04-74.

Zasady te są następujące:

1. Centralny Zarząd Przemysłu Chemicznego — Biuro Zbytu Produktów Organicznych w Łodzi, zwane dalej „Biurem Zbytu“ obowiązane jest:

- koordynować planowanie w skali ogólnokrajowej wysokości produkcji i zbytu olejków i kompozycji zapachowych naturalnych i syntetycznych do produkcji wyrobów kosmetycznych i innych oraz esencji spożywczych, jak również zapotrzebowanie w surowce i półprodukty do wyrobu tych olejków, kompozycji i esencji,
- ustalać projekty planów importu i eksportu artykułów wymienionych pod a),
- współpracować przy ustalaniu asortymentów krajowej produkcji kompozycji zapachowych oraz esencji spożywczych jak również surowców i półproduktów wymienionych w poz. a) oraz inicjować nową produkcję tych artykułów w przemyśle państwowym i spółdzielczym,
- dysonować całkowitą produkcją kompozycji zapachowych z wyjątkiem ilości przeznaczonych na zużycie własne producentów.
- przewodzić dystrybucję wszystkich wymienionych pod a) artykułów.

2. Do głównych odbiorców — surowców, półproduktów, kompozycji kosmetycznych i olejków spożywczych zalicza się:

- Centralny Zarząd Przemysłu Farmaceutycznego,
- Zarząd Przemysłu Kosmetycznego,
- Centralny Zarząd Przemysłu Tłuszczowego,
- Zarząd Przemysłu Zielarskiego,
- Centralny Zarząd Przemysłu Cukierniczego,
- Zarząd Przemysłu Kawowego i Środków Odżywczych,
- Centralny Zarząd Przemysłu Piwowarsko - Słodowniczego,
- Centralny Zarząd Przemysłu Mleczarskiego,
- Zarząd Przemysłu Chemicznego i Tworzyw Sztucznych.

3. Podstawą do planowania zaopatrzenia są:

- asortymentowe plany produkcji,
- receptury,
- normy zużycia kompozycji zapachowych i esencji spożywczych dla poszczególnych wyrobów.

Normy zużycia jednolite dla poszczególnych zakładów jednej branży oraz receptury zatwierdza właściwe ministerstwo.

4. Główni odbiorcy składają w Biurze Zbytu zapotrzebowania:

- na surowce i półprodukty na formularzach według załączonego wzoru nr 1,

Wzór Nr 1

Zapotrzebowanie na surowce i półprodukty

Lp.	Nazwa surowców i półproduktów w nomenklaturze polskiej	Zużycie na produkcję poniższych wytworów:					Zużycie razem	Normatyw zapasu	Przewidz. remanent na 1.1.1952 r.	Zapotrzebowanie na r. 1952
		Chypre	Lorigan	Mimoza	Banan					
		wielkość produkcji 100 kg	wielkość prod. 150 kg	wielkość prod. 50 kg	wielkość prod. kg	wielkość prod. kg				
1	Moszus Ambrette	2	3	—	—	—				
2	Alkohol fenylooctowy	—	15	1	—	—				

Wyjaśnienie do wzoru:

- Pierwsza część wzoru została wypełniona przykładowo
- Wszystkie dane ilościowe należy podać w **kilogramach**
- Normatyw zapasu dla poszczególnych surowców i półproduktów importowanych powinien być opracowany na podstawie ilościowego wskaźnika zapasów w dniach, ustalonego zgodnie z zarządzeniem Przewodniczącego PKPG Nr 111 z dnia 30.3.1951 r. (Biuletyn PKPG Nr 11/51 r. poz. 117) lub „Gospodarka Materiałowa“ Nr 4/51 r. str. 126), ilościowy normatyw zapasu poszczególnych surowców i półproduktów krajowych powinien być ustalony na podstawie 45-dniowego wskaźnika zapasu w dniach.

b) na kompozycje zapachowe i esencje spożywcze na formularzach wg załączonego wzoru nr 2.

Inni odbiorcy niewymienieni w pkt 2 nie mają obowiązku składania zapotrzebowań na formularzach wg załączonych wzorów, jednakże są obowiązani do udzielenia informacji w sprawach zapotrzebowania na wezwanie Biura.

5. Główni odbiorcy składają jednocześnie z zapotrzebowaniem wymienionym w pkt 4 wykaz przewidzianych remanentów gotowych kompozycji zapachowych i esencji spożywczych na koniec roku.

6. Biuro Zbytu przeprowadza analizę złożonych zapotrzebowań przy współudziale przedstawicieli ministerstw: Przemysłu Chemicznego, Przemysłu Rolnego i Spożywczego, Przemysłu Drobnego i Rzemiosła,

odbiorców oraz Centrali Importowo - Eksportowej Chemikali i Aparatury Chemicznej „Ciech“.

Biuro Zbytu przesyła do zatwierdzenia Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego wyceniony wykaz surowców i półproduktów kompozycji zapachowych i esencji spożywczych, które należy uzyskać drogą importu.

7. Po ustaleniu planu zaopatrzenia odbiorców w substancje zapachowe krajowe i zatwierdzeniu planu importu na wyżej wymienione artykuły pochodzenia zagranicznego Biuro Zbytu przesyła wycinkę planów zainteresowanym głównym odbiorcom.

8. Główni odbiorcy przesyłają na 6 tygodni przed początkiem każdego kwartału do Biura Zbytu kopie podrzędniaków na surowce i półprodukty, kompo-

zycie zapachowe i esencje spożywcze zarówno pochodzenia krajowego jak i z importu zawiadamiając jednocześnie wycinkiem podrozdzielnika zakłady o przyznaczonych ilościach.

Zakłady prześlą do Biura Zbytu w terminie 4 tygodni przed początkiem każdego kwartału zamówienia na przyznane podrozdzielnikiem ilości. Na I kwartał 1952 r. terminy te skracają się o 2 tygodnie. Inni odbiorcy zaopatrują się bezpośrednio w terenowych placówkach Centralnego Zarz. Zbytu Przemysłu Chemicznego.

9. Zapotrzebowania na dodatkowe ilości substancji zapachowych nie ujęte w planowym zapotrzebowaniu,

będą realizowane przez Biuro Zbytu tylko w miarę możliwości i posiadanego pokrycia.

10. Dostawę substancji zapachowych z importu prowadzi Centrala Importowo-Eksportowa Chemicznej i Aparatury Chemicznej „Ciech” na podstawie i ściśle wg rozdzielników otrzymanych z Biura Zbytu. Ciech jest obowiązany do informowania Biura Zbytu o każdej partii substancji zapachowych mającej nadejść z importu.

11. Odbiorcy złożą w Biurze Zbytu do dnia 15 stycznia 1952 r. pełny wykaz posiadanych surowców, półproduktów kompozycji zapachowych i esencji spożywczych pochodzenia zarówno krajowego jak i z importu, według stanu na dzień 31 grudnia 1951 r.

Wzór Nr 2

Dane ilościowe podać w kilogramach

Wykaz zużycia gotowych kompozycji

Asortyment produkcji	Wysokość produkcji	Wskaźnik zużycia kompozycji	Zużycie kompozycji ogółem (2 x 3)	W tym zużycie poszczególnych kompozycji								Uwagi	
				Chy-pre	L'Origan	Malina	Banan						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Perfumy	5000	8 ⁰ / ₀	400	110	290								
Cukierki twarde w puszkach	15000	1,5 ⁰ / ₀	275			100	175						
Razem zużycie	x	x											
Przewidywany remanent na 1.1.1952 r.	x	x											
Normatyw zapasu	x	x											
Zapotrzebowanie	x	x											

Wyjaśnienia do wzoru:

- 1) wzór jest wypełniony przykładowo
- 2) należy w rubrykach 2—4 podać kolejno wysokość produkcji do której zużywa się gotowe kompozycje, wskaźnik zużycia i zużycie.
- 3) w rubrykach 5—12 należy podać zużycie poszczególnych rodzajów kompozycji, których suma powinna dać zużycie razem (rubr. 4)
- 4) podsumowanie rubryk pionowych 5—12 daje ogólne zużycie poszczególnych kompozycji
- 5) normatyw zapasu dla poszczególnych kompozycji powinien być opracowany na podstawie ilościowego wskaźnika zapasu w dniach, ustalonego zgodnie z zarządzeniem Przewodniczącego PKPG Nr 111 z dnia 30.3.1951 r. (Biuletyn PKPG nr 11/51 r. poz. 117, lub „Gospodarka Materiałowa” Nr 4/51 r., str. 126); ilościowy normatyw zapasu poszczególnych kompozycji krajowych powinien być ustalony na podstawie 45-dniowego wskaźnika zapasu w dniach.
- 6) zapotrzebowanie powinno być obliczane przez dodanie do zużycia normatywu zapasu i odjęcia przewidywanego remanentu na dzień 1.1.1952 r.

Składanie zamówień na dostawy wyrobów malarsko-lakierniczych w roku 1952

Sprawę powyższą reguluje pismo okólnie Centralnego Zarządu Zbytu Przemysłu Chemicznego znak DH/51 z dnia 5.IX. br. o następującej treści:

Wykorzystując w pełni doświadczenia lat ubiegłych, które wykazały różne niedociągnięcia na odcinku sprawnego i terminowego zaopatrywania naszych odbiorców w wyroby malarsko-lakiernicze, Biuro Zbytu dążąc do dalszych usprawnień w tym kierunku wprowadza pewne zmiany w trybie składania zamówień na 1952 r.

W wyniku tych zmian, podyktowanych warunkami gospodarki planowej i względami organizacyjnymi naszego przedsiębiorstwa, obowiązują następujące przepisy przy składaniu zamówień na artykuły podlegające naszej dystrybucji do dostawy w roku

1952, które w związku z licznymi zapytaniami podaje się do wiadomości i powszechnego stosowania.

Niezależnie od złożonych w terminie określonym zarządzeniami władz planów zaopatrzenia materiałowego, naczelnym i nieodzownym warunkiem otrzymania towaru jest udzielenie formalnego pisemnego zamówienia na 6 tygodni wcześniej przed żądanym terminem dostawy. Złożenie zamówienia w późniejszym terminie zwalnia Biuro Zbytu od odpowiedzialności za ewentualne niedotrzymanie terminu dostawy.

Zgodnie z ustaloną i obowiązującą zasadą współpracy i podziału kompetencji z własnym hurtem, Biuro Zbytu realizuje bezpośrednio na szczeblu zbytu

zamówienia opiewające na ilości powyżej 500 kg jednorodnego artykułu w dziale wyrobów płynnych oraz powyżej 5.000 kg przy wyrobach suchych. Dla pokostów (naturalny i polipokost) ilość minimalna do sprzedaży na szczeblu zbytu wynosi również 5.000 kg.

Dostawy mniejsze od wyżej określonych ilości minimalnych realizowane będą za pośrednictwem naszej sieci hurtowej, wobec czego zamówienia na takie ilości należy kierować bezpośrednio do najbliższej położonej Hurtowni C. Zarządu Zbytu Przemysłu Chemicznego. W tych też placówkach terenowych poszczególne zakłady, czy przedsiębiorstwa winny składać swoje kwartalne plany zaopatrzenia, które mają być realizowane sukcesywnie w partiach mniejszych od ilości minimalnych (500 i 5.000 kg).

Opracowując zamówienia przeznaczone dla Biura Zbytu (a nie dla Hurtowni) należy mieć na uwadze nader ważną zasadę sporządzania oddzielnych zamówień na wyroby płynne i osobno na barwiny suche, co jest warunkiem sprawnej dystrybucji.

Dostawy produktów rozdzielanych centralnie, którymi w branży naszej są: minia ołowiana, glejta ołowiana, siarczan baru i politura wykonywane są jedynie na podstawie przydziałów miarodajnych władz. Ponieważ nad artykułami powyższymi wyłączną dyspozycję posiada Biuro Zbytu, wszelkie zamówienia poparte wymaganiem przydziałem, a opiewające chociażby na najdrobniejsze ilości tych artykułów należy kierować pod adresem naszego Biura z powołaniem na znaki odnosnego przydziału oraz rozdzielnika swojej władzy zwierzchniej. Zamówień, które nie będą miały pokrycia w przydziale bądź też nie będą uwzględniały koniecznych danych, nie przyjmuje się do wykonania.

Podobne przepisy obowiązują również w wypadku artykułów zagospodarowanych przez Biuro Zbytu i bilansowanych przez PKPG, którymi są: biel cynkowa, litopen 30 i 60%, pokost naturalny. Różnica polega jedynie na tym, że w miejsce przydziału PKPG zamówiona ilość artykułu zagospodarowanego winna być uwzględniona w rozdzielniku resortowego Ministerstwa.

Zasadzie o określonych na wstępie ilościach minimalnych nie podlegają wyroby specjalne z grupy towarowej „22” wyszczególnione na stronie 31 — 47 obecnego cennika naszego Nr 21/51 oraz farba olejna miniowa. Towary te ze względu na specyfikę ich produkcji i ograniczony czas użycia, dostarczane są bez względu na wielkość zamówienia bezpośrednio przez Biuro Zbytu.

Dla zaoszczędzenia zbędnej korespondencji wyjaśniającej i dla zapewnienia pomyślnej współpracy przypomina się warunki, jakim winno odpowiadać poprawnie sporządzone zamówienie, które musi określać:

1. Oznaczenie zamówionego towaru wg nomenklatury cennika CHP Chem., ilość, wagę, jak również nazwę normy lub warunki techniczne, jeżeli co do tego zgłoszone są specjalne wymagania.

2. Terminy dostaw, oraz ilość i rodzaje towarów, które w tych terminach mają być dostarczone.

3. Cel, do jakiego towar jest przeznaczony — w wypadku gdy przy pomocy cennika nie można dokładnie określić jego specjalnego zastosowania.

4. Ewentualne oświadczenie czy dostawa ma być poprzedzona badaniem technicznym, lub, czy należy dostarczyć atest techniczny.

5. Przy towarach rozdzielanych centralnie — datę, numer przydziału i znaki rozdzielnika władzy zwierzchniej.

6. Jeżeli tego wymaga struktura organizacyjna zamawiającego — zamówienie winno posiadać akceptację jednostki zwierzchniej.

7. Ewentualne żądania co do opakowania wymienionego w cenniku ze wskazaniem jego rodzaju.

8. Nazwę jednostki gospodarczej, której towar ma być dostarczony i jej adres.

9. Sposób wysyłki jeżeli nie następuje kolejną.

10. Miejsce, do którego towar ma być wysłany, przy czym nazwę stacji kolejowej, należy podać w brzmieniu zgodnym z urzędowym wykazem stacji PKP i ewentualnie wskazać bocznice kolejową.

11. Komu należy awizować wysyłkę.

12. Na jaką jednostkę gospodarczą ma być wystawiony rachunek, w ilu egzemplarzach i komu przesłać kopie.

13. Nazwę i siedzibę banku finansującego płatnika, przy czym w miejscowościach w których znajduje się więcej niż jeden Oddział NBP, numer właściwego Oddziału Miejskiego NBP.

a) Numer konta bankowego płatnika, który winien być wyrażony symbolem trójliczbowym.

14. Rodzaj funduszu z jakiego należność ma być pokryta, jak np. eksploatacja, kapitalny remont lub inwestycja.

15. a) w wypadku pokrywania rachunku z funduszu inwestycyjnego konieczne jest podanie numeru wniosku inwestycyjnego, części, rozdziału, działu i paragrafu, z których wydatek ma być pokryty,

b) jeżeli płatnikiem jest jednostka budżetowa należy podać dodatkowo pozycję budżetu.

Zamówienia nie zawierające wymienionych cech będą zwracane celem uzupełnienia.

Na zakończenie pragniemy podkreślić, że wszelkie trudności, jakie obserwowano w dotychczasowej współpracy z nami były wynikiem nieprzestrzegania powyższych zasad, przeto tym goręcej prosimy o zastosowanie się we własnym interesie do niniejszych wytycznych.

Mając głęboką nadzieję, że przytoczone wyjaśnienia spełnią swoje ważne zadanie i będą służyły za „vade mecum” zaopatrzeniowcom z naszej branży informujemy równocześnie, iż cenniki i karty kolorów naszych wyrobów rozprowadzają wszystkie Hurtownie Centralnego Zarządu Zbytu Przemysłu Chemicznego.

Wydawca: POLSKIE WYDAWNICTWA GOSPODARCZE PRZEDSIĘBIORSTWO PAŃSTWOWE

Warszawa, ul. Poznańska 15, tel. 739-45 wewn. 11.

Redakcja: PKPG, Departament Zaopatrzenia i Bilansów Materiałowych, Plac 3-ch Krzyży 5, pokój Nr 216

Prenumerata i kolportaż: PPK „Ruch” Warszawa, ul. Srebrna 12 Konto PKO I-17293

Prenumerata: kwartalna zł 12.— półrocznie zł 24.— rocznie zł 48.—. Cena numeru pojedynczego zł 4.—

Zamówienie PWG TC1-P/C-9/52 25.12.51. Zam. 696 z dnia 29.12.51. Podpisano do druku 18.1.52. Druk ukończono 21.1.52. Nakład 10.000. Papier druk. sat. kl. VII, 60 gr 61 x 86

Druk. „Prasa Demokratyczna”, Warszawa, ul. Śniadeckich 16

PRZEGLĄD BIBLIOGRAFICZNY WYDAWNICTW GOSPODARCZYCH

rejestruje i omawia nowe książki i artykuły gospodarcze polskie, radzieckie i krajów demokracji ludowej.

Działowy skład materiałów bibliograficznych w każdym zeszytu, metoda opracowania oraz skorygowane roczne autorskie i rzeczowe umożliwiają i ułatwiają dobór potrzebnej literatury.

Przeгляд Bibliograficzny informuje i doradza wybór właściwej literatury.

Cena pojedynczego zeszytu zł 10.— Prenumerata półroczna zł 30.— roczna zł 60.—

Redakcja: Warszawa, ul. Nowy Świat 49 (Polskie Towarzystwo Ekonomiczne).

Kolportaż i prenumerata PPK „Ruch“ Warszawa, ul. Srebrna 12.

Konto PKO N. 18119/110.

PRZEGLĄD USTAWODAWSTWA GOSPODARCZEGO

(miesięcznik)

czasopismo poświęcone problematyce prawnej z zakresu życia gospodarczego. Niezbędny organ informacyjny w dziedzinie popularyzacji i wykładni ustawodawstwa gospodarczego. Praktyczny przewodnik dla administracji przedsiębiorstw uspołecznionych i prawników czynnych w życiu gospodarczym.

Publikuje systematyczne zbiory (indeksy) przepisów prawnych, bogate orzecznictwo sądowe, arbitrażowe i lokalowe, podaje wyjaśnienia do nowych instytucji ustawodawstwa gospodarczego.

Prenumerata kwartalna wynosi zł 12.—, półroczna zł 24.— i roczna zł 48.—

Zamówienia na prenumeratę kierować należy do PPK „RUCH“, Warszawa, ul. Srebrna 12, wpłacając należność z góry na konto PKO I-14396.

PRZEGLĄD ZAGADNIEŃ SOCJALNYCH

miesięcznik

Pismo porusza i omawia zagadnienia zatrudnienia i werbunku, zagadnienia warunków pracy, ochrony pracy i prawa pracy, sprawy ubezpieczeń społecznych, inwalidzkie i pomocy społecznej, działalność akcji socjalnej, problemy kadr i szkolenia, zagadnienia lecnictwa pracowniczego i inne problemy wiążące się z pracą i potrzebami mas pracujących oraz ze sposobem zaspokajania tych potrzeb w ramach budownictwa socjalistycznego.

Pismo ma charakter informacyjno-naukowy i praktyczno-instrukcyjny nie tylko ułatwiając orientowanie się w bieżących zagadnieniach socjalnych, ale umożliwiając również systematyczne pogłębianie zawodowej wiedzy socjalnej. Stanowi ono ważny czynnik szkolenia i samokształcenia pracowników kadr i socjalnych, działaczy Zw. Zawodowych oraz studiującej młodzieży. Każdy zeszyt objętości 72 stron druku zawiera:

1) Kilka artykułów na aktualne tematy, 2) Kronikę socjalną, krajową i zagraniczną, 3) Przeгляд prawa społecznego (streszczenie nowych aktów prawnych i zarządzeń, orzecznictwo w sprawach pracowniczych, wyjaśnienia z dziedziny prawa pracy i dziedzin pokrewnych), 4) Przeгляд wydawnictw (omówienie nowych książek i ważniejszych artykułów czasopism i prasy na tematy socjalne), 5) Bibliografie.

REDAKCJA: WARSZAWA, UL. JASNA 26 tel. 8-99-00 w 195 **PRENUMERATA I KOLPORTAŻ: PPK „RUCH“** Warszawa, ul. Srebrna 12. Wpłaty na prenumeratę — Konto PKO — I-22216/110. — PPK „RUCH“. Cena prenumeraty — roczna 72.— zł, półroczna 36.— zł. Cena egzemplarza 6.— zł.